

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MATEO

Ihyan ndico che ndata yahn Dihvo vo Jesucristo

1 ¹Tuhca cochi ndata yahn Dihvo vo Jesucristo. Ihyan ndico yahn ye ne, David man, Abraham man.

²Daya Abraham ne, Isaac. Daya Isaac ne, Jacob. Daya Jacob ne, Judá nduco dihno se. ³Daya Judá nduco Tamar ne, Fares man, Zara man. Daya Fares ne, Esrom. Daya Esrom ne, Aram. ⁴Daya Aram ne, Aminadab. Daya Aminadab ne, Naasón. Daya Naasón ne, Salmón. ⁵Daya Salmón nduco Rahab ne, Booz. Daya Booz nduco Rut ne, Obed. Daya Obed ne, Isaf. ⁶Daya Isaf ne, rey David. Daya rey David nduco ndahta yahn Urías ne, Salomón.

⁷Daya Salomón ne, Roboam. Daya Roboam ne, Abías. Daya Abías ne, Asa. ⁸Daya Asa ne, Josafat. Daya Josafat ne, Joram. Daya Joram ne, Uzías. ⁹Daya Uzías ne, Jotam. Daya Jotam ne, Acaz. Daya Acaz ne, Ezequías. ¹⁰Daya Ezequías ne, Manasés. Daya Manasés ne, Amón. Daya Amón ne, Josías. ¹¹Daya Josías ne, Jeconías nduco dihno se. Tahn min che din sandado yahn Babilonia preso ihyan nación yahn Israel, quenda se ihyan.

¹²Cuahn che chenan ihyan chahn nación yahn Babilonia, chihndeyan Salatiel, daya Jeconías. Daya Salatiel ne, Zorobabel. ¹³Daya Zorobabel ne, Abiud. Daya Abiud ne, Eliaquim. Daya Eliaquim ne, Azor. ¹⁴Daya Azor ne, Sadoc. Daya Sadoc ne, Aquim. Daya Aquim ne, Eliud. ¹⁵Daya Eliud ne, Eleazar. Daya Eleazar ne, Matán. Daya Matán ne, Jacob.

¹⁶Daya Jacob ne, José, ihyan min che chihnevaco nduco María, chaco Dihvo vo Jesucristo. Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse.

¹⁷Ri ndichecun ihyan ndico che cochi rihco ndata ye nde cuahn che quenan Abraham iyehñse nde nda ro che quenan David. Me nde ro che quenan David ne, te ndichecun ihyan ndico nde nda ro che chahtenan ihyan nación yahn Israel preso nación yahn Babilonia. Me nde ro min ne, te ndichecun ihyan ndico nde nda ro che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse.

Nduhca che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo

¹⁸Tuhca chi che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo: Chaco ye, María ne, a va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco José. Numanahn che metah cahnevaco ye ne, nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ndaca daya ye. ¹⁹Nducote ndah ihyan José ne, cuahn che checadino ye che quenun daya María ne, hua nahn ye che cora vedecuihno yahn ihyan min. Chemin che chihco dama ino ye che decuihno ye ndudo yahn ye nduco vih, tin deman no ye, cava che hua cadino ihyan. ²⁰Ate ndihchero ye van yahnde yahn ye ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahn ángel me ri ye ihyan:

—José, ndata yahn David, hua dehve rahque, co cahnevaque nduco María. Hua ndeh ndedecadine, te che quenun daya ye ne, a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. ²¹Cuahn che cuhndeyan decuah me ne, cuaconehn che duche JESUS, te a ihyan min che ndedevahn ye ihyan yahn ye, cava che hua conda ihyan chahn, din nunde yahn ye.

²²Tihca chi nducuahn chemin cava che conahn che chihquentiyon Dihvo vo Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhca: ²³Ama ndahta ntuhco ne, conun daya ye.

Cuahn che cuhndeyan ne, conan che duche Emanuel. Che tihca duche ne, conahn che Dendiohs nduco ye uvo.

²⁴Cuahn che ntuche José ne, dinahn ye nduhca che chihquentiyon ángel me ihyan, ne chihnevaco ye nduco María. ²⁵Ate metah conan cuma ye ihyan nde chuh ro che

chihndeyan decuah me. Cuahn che chihndeyan decuah me ne, JESUS chaconahn ye che duche.

Chahn ihyan devano nevahneacun ye Dihvo vo Jesucristo

2 ¹Chihndeyan Dihvo vo Jesucristo yan Belén, estado yahn Judea, cuahn che quenan rey Herodes rihquentiyon ye estado min. Tahn min ne, o ino ihyan devano che chica ye yahn yahn cuahn nan che riquendah yahn ne, nda ye yan Jerusalén, ²ne tumerune ye:

—¿Ti quenan rey yahn ihyan nación yahn Israel che a chihndeyan ye ne? A devano nuhn che a va ye, te a ndihchero nuhn iyon che rihco ro che a chihndeyan ye. Chemin che cochi nuhn ndeva nuhn yavenan ye.

³Cuahn che checadino rey Herodes che tihca ne, ama ndeh ndedecadino se. Namin nducoyaca ihyan yan Jerusalén ama ndeh ndedecadino ye. ⁴Tuhme chihquentiyon rey me che ndo dama chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne tumerune se ti va cade che cuhndeyan ihyan che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehanse.

⁵Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Yan Belén, estado yahn Judea, va cade che cuhndeyan ye, te dirun ihyan profeta tuhca:

⁶Yan Belén, estado yahn Judea ne,
co cuande van yan rahte yahn estado min,
te min va che cuhndeyan ihyan ndinan
che din ye cudado ihyan yahn Dendiohs, ihyan nación
yahn Israel.

⁷Chihno min ne, cuahn ndeh cah rey me ihyan devano chahn, ne tumerune se ihyan deh ro niyon che chihnde ro iyon me. ⁸Tuhme chihquentiyon se ihyan chahn, ne rahn se:

—Cuahn nchuhn yan Belén, tumerune ndah ne ti quenan decuah me, ne cuahn che a ntaca ne ne, checu ne ndudo yahn cava che namin cahh ndeva yavenan.

⁹Chihno chihcovan ihyan chahn che rahn rey me ne, quendi ye cuahn ye. Tuhme iyon me ne, quendahn nan cuahn nde nda cuaco nan che quendite decuah me, ne min quendihco.

¹⁰Cuahn che ndihchero ihyan chahn che quendihco iyon me min ne, ama chi yeno ye. ¹¹Chenda ye chete vah, ne cuahn che ndihchero ye lihn me nduco chaco Mariá ne, chehntihya

ye ndeva ye yavenan. Tuhme nahne ye yave nan che chenun tume yahn ye, ne tendah ye diyahnguan man, cuhn man, nundedan che duche mirra man, cah ye co yahn lihn me. ¹²Chihno min ne, cah Dendiohs che checadino ihyan chahn van yahnde yahn ye che metah ndaconan ye nan quenun Herodes, ne chemin che chahconan ye yune, conahn ye yan vaco ye.

Chano José, quenda ye Mariá nduco lihn me, cuahn ye nación yahn Egipto

¹³Cuahn che a conahn ihyan devano chahn ne, ndihchero José van yahnde yahn ye ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahn ángel me ri ye ihyan:

—Cuiquenda sahn dihn nduco chaco se, ne codin vi, cuehn cuahn nación yahn Egipto. Min conen nde ro che cahcantiyón che ndaconen, te Herodes ne, nuhn se sahn dihn me cava che cahno se sahn.

¹⁴Ndetahno quenda José sahn dihn me nduco chaco se chete rahn, cuahn ye cuahn nación yahn Egipto. ¹⁵Min chahtenan ye nde nda ro che chih Herodes. Tihca chi cava che conahn ndudo che cah Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhca: “Nde nación yahn Egipto quenda Dayá.”

Dechuh Herodes sandado, chahn se chihno se chechahya

¹⁶Cuahn che tumacadino Herodes che chahcotahn ihyan devano chahn yahn se ne, ama chi tan se, ne dechuh se sandado yan Belén man, yan che nino min man, che chihno se nducoyaca decuah chahn, nde chechahya che a ri o nduyo, te a tih va ro che ndihchero ihyan devano chahn iyon me. ¹⁷Nduco tihca chinahn ndudo che dirun ihyan profeta Jeremías tuhca:

¹⁸Ama rah ran ihyan man,
ama raco ye man,

anduhneca ndete che man Raquel raco ye cava daya ye.

Hua ndaca ye vedechahtino, te a chihno chihno se daya ye.

¹⁹Cuahn che a chih Herodes ne, min nación yahn Egipto ndihchero José van yahnde yahn ye, ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahn ángel me ri ye ihyan:

²⁰—Cuendiquenda sahn dihn me nduco chaco se, ne conahn nación yahn Israel, te a chih sahn che nahn cahno se sahn.

²¹Tuhme ndiquenda José sahn dihn me nduco chaco se, ne ndaconan ye nación yahn Israel. ²²Ate checadino José che Arquelao rihquentiyon se menun chida se estado yahn Judea, ne hua chihquino ye quenan ye estado min. Tuhme cah Dendiohs che checadino ye van yahnde yahn ye, ne cuahn ye estado yahn Galilea. ²³Min quenan ye ama yan che duche Nazaret. Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta yahn Dihvo vo Jesucristo tuhca: “Nazareno cahma ihyan yahn ye.”

Juan Bautista ne, rahndudo ye yahn nan che metah duhva

3 ¹Tahn min ne, nda Juan Bautista estado yahn Judea, yahn nan che metah duhva. Min cahndudo ye ²ne rahn ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, a nun cuahn cahcantiyon ye.

³A yahn Juan che dirun ihyan profeta Isafas tuhca:

Cuahndudo ama ihyan yahn nan che metah duhva, ne cahma ye tuhca:

“Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne cava che nevahnecon ne Dihvo vo.”

⁴Tino yahn Juan ne, ndiya nduco yudo yahn camello, ne quenan chete ye ama ima. Reh ye ama nan yahcadahn man, rih ye nedih yahn che va van chano man. ⁵Ihyan yan Jerusalén man, ihyan che vate ye tama te o yan estado yahn Judea man, chihto ico Jordán man ne, rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. ⁶Rentuma ino ye nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan, min ico Jordán.

⁷Ama yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man, renda se cava che cuehdenune Juan sahn. Ate riha ye sahn:

Nchuhn ne, nduhchan cu tan tihchan ne. ¿Duh te cuande nchuhn che din nun ino ne cava che ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che co ne? ⁸Cuahtenan nchuhn nduhca che rahtenan ihyan che rento ino ye nunde yahn ye numacuahn chedave yahn ye. ⁹Hua ndere ndonan man ne nchuhn che ndata yahn Abraham nchuhn, te ndete che nahn Dendiohs che ndere co yahn ndata yahn ihyan min ne, nde tu che tuhchan co din ye che ndaconda ihyan che co cuande ye nan ndata yahn ye. ¹⁰Man ne, anduhneca ndete che a va yan

cu tin cava che cata dihyoduto yahn. Nducuahñ yahn che hua cochihve ndute yahn ne, cata, conun vacoyahn. Atihnoca co nduco nchuhn che hua cochihve che redin ne, te va che co ne castigo.

¹¹U ne, rehdenuné nchuhn cava che co ro che a nto ino ne nunde yahn ne. Ate a nun cochi tama ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenán cuma ye che co u, che nde hua rigonun chihvé cava che co mozo yahn ye. Ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, din ye castigo ihyan nunde man. ¹²Nduhca che retive yato ihyan trigo, rih ndah ye, ne rene din dama ye dache yama yahn, rihquiyahn ye ne, tihca a nun techecade ihyan min yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn che hua nda ro che ntoh.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

¹³Tahn min ne, chica Dihvo vo Jesucristo estado yahn Galilea, nda ye ico Jordán nan quenán Juan cava che cuehdenune ye ihyan. ¹⁴Ate rahn Juan ri ye ihyan:

—U che rendotenán ndih cava che cuehdenune ne u, ¿taca che u cuehdenuné ndih?

¹⁵Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nahn che cuehdenune u, te redin yahn che dinahn vo nducuahñ vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Tuhme chehdenune Juan ihyan. ¹⁶Chihno chedenune Dihvo vo ne, ndiquenda ye van nune. Ura min ndihchero ye Vaco Ndah yahn Dendiohs che chica vahchetero. Deca ro icui deca ro, ne chiya, quenun ihyan. ¹⁷Tuhme chenun ama ndudo che chica vahchetero che rahn tuhca:

—Sahnguh che Dayá. Yahnó sahn. Ama yenó che va se.

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

4 ¹Chihno min ne, din Vaco Ndah yahn Dendiohs che cuahn Dihvo vo ama cuan, yahn nan che metah duhva, cava che tumarande chundah ihyan.

²Min quenán ye chete che o raco ro, ne hua cheh ye. Chihno min ne, chi cuico ye. ³Tuhme chahn nda chundah, ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, codin ne che tu che tuhchan ne, ndacondā pan.

⁴Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Ndiyu deman pan che rendotenan ihyan, te namin rendotenan ye ndudo yahn Dendiohs.”

⁵Chihno min ne, quenda se ihyan nde tin yaco yahn yan Jerusalén. ⁶Rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cava ne muhn, co ne nde ndiyahn, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Caḥcantiyon Dendiohs ángel yahn ye che din ye cudado ndih,

cava che hua dehva co yahn ne.

⁷Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Namin ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Hua tumerende Dihve Dendiohs.”

⁸Chihno min ne, quenda chundah me ihyan ama tin ico yaco, ne nahma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehse. ⁹Rahn se ri se ihyan:

—Ndete che cahntihya ne nan, ndeva ne yavenan ne, té nducuahn vederihquentiyon che tahchan ndih.

¹⁰Ate ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuavi nan, chundah, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuendeva yavenan Dihve Dendiohs. A ihyan min no codinehn yahn ye.”

¹¹Tuhme chihcoman chundah me ihyan, ne nda ángel chinduco ye ihyan.

Canan Dihvo vo Jesucristo ntiyon yahn ye

¹²Cuahn che checadino Dihvo vo che quenun Juan vacoyahn ne, conahn ye estado yahn Galilea. ¹³Ate hua quenan ye yan Nazaret. Tahque ndah ye ne, cuahn ye quenan ye yan Capernaum, yahn yahn Zabulón man, Neftalí man. ¹⁴Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

¹⁵Yahn yahn Zabulón man, Neftalí man,

chihto yune che rahn nan vine man, tama lado yahn ico Jordán man,

estado yahn Galilea, yan vaco ihyan tama nación man,

¹⁶min ne, anduhneca ndete che man nan che vate ihyan.

Ate nda ro che anduhneca ndete che condihco dave nan ye. Ihyan che vate ye min ne, cahnda yahn ye anduhneca ndete che a vate ye tah vederih.

Ate nda ro che anduhneca ndete che co dave yahn ye.

¹⁷A nde tahn min canan Dihvo vo rahndudo ye, ne rahn ye: —Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, a nun cuahn cahcantiyon ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye cun ihyan che retah yahca cava che conduco ye ihyan

¹⁸Ama yune ne, quechica Dihvo vo chihto vine yahn Galilea. Ndihero ye o ihyan retah yahca, Simón Pedro man, dihno ye Andrés man. Ura min ne, rentihyon ihyan chahn yana chete vine me cava che cotah ye yahca. ¹⁹Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo conduco nchuhn u, ne ndotenan che din dama ne yahca ne, cacuahn nchuhn cava che din dama ne ihyan, conduco ye u.

²⁰Ndetahno chihcoman ihyan chahn yana yahn ye, ne cuahn ye nduco Dihvo vo.

²¹Tah cuahn cana nan me ne, ndihchero ye o daya Zebedeo, Jacobo man, Juan man. Chenun ye chete barco nduco chida ye, rentahyon nan ye yana yahn ye. Namin yahve Dihvo vo ihyan, ²²ne ndetahno chihcoman ye chida ye man, barco me man, cuahn ye nduco Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ama yahn ihyan

²³Chihno min ne, quechica Dihvo vo numacuahn yan yahn Galilea, ricuahn ye nduh cuan yaco yahn ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye nduhca che rihquentiyon Dendiohs ihyan yahn ye, ne redin ye che rendoyahn ihyan cah. ²⁴Nde numachahte nación yahn Siria chetuhn ndudo yahn vederihno che redin ye, ne ama chengu ihyan ihyan cah yahn ye, ihyan che rih dihca ye man, ihyan che ndi cheche ye man, ne din Dihvo vo che ndoyahn ye. Namin ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, ndetendah Dihvo vo vaco chihnga chahn. ²⁵Ama yahn ihyan chinduco ye ihyan, ihyan estado yahn Galilea man, ihyan estado yahn Judea man, ihyan yan

Decápolis man, ihyan yan Jerusalén man, ihyan che vate ye tama lado lco Jordán man.

Dihvo vo Jesucristo ne, cahndudo ye ama tingüete

5 ¹Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan chenun ye min ne, cocha ye ama tingüete, chihnde ye. Tuhme ndo dama ihyan che ritahno ye ihyan nan ye, ²ne chicuahn ye ihyan chahn tuhca:

³—Ihyan che ri ndache ye yahn che chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

⁴Ihyan che ran ye ne, ndah ro yahn ye, te necah Dendiohs vedechahtino ihyan.

⁵Ihyan che necun ye ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye iyehse nduhca che necah Dendiohs ndudo yahn ye.

⁶Ihyan che ama nahn ye che runecade cuahtenan ye ne, ndah ro yahn ye, te conan Dendiohs ihyan cava che conahn nduco ye.

⁷Ihyan che renan vahino ye ihyan chenahn ne, ndah ro yahn ye, te conan vahino Dendiohs ihyan.

⁸Ihyan che hua chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te ndeva Dendiohs ihyan.

⁹Ihyan che riyahve ye ihyan cava che ndo yan ye nduco vih ne, ndah ro yahn ye, te nedin daya Dendiohs ihyan.

¹⁰Ihyan che redin tan ihyan nduco ye yahn che runecade vatechica ye ne, ndah ro yahn ye, te rihquentiyon Dendiohs ihyan.

¹¹Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cahma tan ihyan nduco ne man, din tan ye nduco ne man, ndere cahma nunde ye yahn ne man, yahn che ritahno ne u. ¹²Cuahn che tihca cuahno co ne ne, co yeno ne, te ndeva Dendiohs nchuhn, cuahtenan ne vahchetero. A devano ne te a tihca chahno chi ihyan profeta che chahte ye a rahn me, din tan ihyan nduco ye.

Ejemplo yahn ima

¹³Ima ne, ama richihve, ate ndete che necan, che metah chihn dihne ne, ametah cochihve. Va che cahtera ihyan,

condinun condinahn̄no ye. Chemin che nahn che din nchuhn cudad̄o vederihquentiyon che chen̄an cuma ne.

Ejemplo yahn yahn

¹⁴Nduhcā che richihve yahn che ri ro dave nan̄ ihyan muhn iyeh̄nse ne, tihcā richihve nchuhn cāva nducoyacā ihyan, te a devano ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Yan̄ ne, rihco ihyan amā tin ico, te nahn ye che ndah co ro. ¹⁵Namin cuahn che nahn yahn ihyan amā yahn ne, rihco ye nan̄ che yaco cāva che co ro dave nan̄ ihyan che chenun ye chete vah. Hua rihco ndeh ye man̄ amā cajón. ¹⁶Namin nchuhn ne, nahn che runecāde cuahtechica ne cāva che cua cuande nducoyacā ihyan, ne ndeva ye yavenan̄ Chida ne che va ye vahchetero.

Dihvo vo Jesucristo ne, cah̄ cuande ye yahn ley che dirun Moisés

¹⁷Cuedevano nchuhn che ndá̄ ndiyu cāva che cuahcotahn̄ yahn ley che dirun Moisés man̄, ndudo che dirun ihyan profeta man̄, te cāva che cah̄ cuandé ihyan deh conahn. ¹⁸Cuaco rahn̄ rí nchuhn te numanahn che metah̄ cuihno vahchetero man̄, iyeh̄nse man̄ ne, hua condanan̄ nde amā ndudo nan̄ ley min. Nde nducuahn che hua nduh rigonun chihve che rah̄co ihyan ne, va che conahn. ¹⁹Chemin che adecoduhno ihyan che cah̄nevi ye amā nan̄ vederihquentiyon yahn, andahre hua nduh rigonun chihve che rah̄co ye, ne tihcā cacuahn ye ihyan chenahn̄ ne, ihyan min ne, hua nduh rigonun chihve ye vahchetero nan̄ che rihquentiyon Dendiohs. Ate ihyan che dinahn ye nducuahn, ne tihcā cacuahn ye ihyan chenahn̄ ne, amā rigonun chihve ye vahchetero nan̄ che rihquentiyon Dendiohs. ²⁰Rahn̄ rí nchuhn te ndete che hua nde tahque runecāde cuahtechica ne che co sahn̄ fariseo man̄, sahn̄ devano ley che dirun Moisés man̄ ne, nde hua co cuahtenan̄ ne vahchetero nan̄ che rihquentiyon Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua nahn che co tan̄ yahn

²¹Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhcā: “Hua cah̄ne ihyan, te adecoduhno ihyan che cah̄no ye vih̄ ne, va che co ye castigo.” ²²Ate u ne, rahn̄ rí nchuhn te adecoduhno ihyan che co tan̄ ye nduco ihyan chenahn̄ ne,

va che co ye castigo. Adecoduhno ihyan che cahva ye nduco ihyan chenahn ne, va che ndo dama ihyan ndinan, din ye castigo ihyan. Adecoduhno ihyan che cahma ye co ye tama ca ihyan che nahn dave yahn ne, cahnda yahn ye, te nduco nunde min ne, codin che conun ye van ruchiyahn.

²³Chemin che rahn ri nchuhn te andahre a nda ne nan ta nduco vedino che cah ne Dendiohs, ate ndete che ura min nta tin ne che va nunde yahn ne nan ihyan ne, ²⁴cuihco ndah ne vedino me chihto nan ta, ne dinoca cahh ne ndaca ne che nchahco nunde ihyan min, cuenedin ndah ne ndudo nduco ye. Tuhme co cah ne vedino yahn ne.

²⁵Me ndete che va ihyan che nahn caa nunde ye yahn nchuhn ne, codin nun ino ne cuenedin ndah ne ndudo nduco ye numanahn che metah caa nunde ye yahn ne, te ndete che hua ne, cahco ye nchuhn tah intiyahn. Intiyahn ne, cahcantiyon ye policia che tihyon se nchuhn vacoyahn, ²⁶ne cuaco rahn ri nchuhn te min cuahtenun ne nde cuihno nedihve ne nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndere cuahtenan ihyan nduco ndahtha che hua nihnevaco nduco ye

²⁷Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhca: "Hua ndere conen nduco ndahtha che hua nihnevaco ndoque." ²⁸Ate u ne, rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che ndihchero ye ama ndahtha, ne ndedecadino ye che nahn conan ye nduco te ne, nduco chemin a quendihco ye nunde nduco te nan Dendiohs, te anduhneca ndete che a quenan ye nduco te.

²⁹Ndete che cava ama ndutinan nchuhn adeche denda ne, cuahtendihco ne nunde ne, hua tumacah ne yahn. Codin ne cuande anduhneca ndete che a tico ne chacondah ne, te tahque ndah che conda ama ndutinan ne yodemin ca che cuahtenun ne van ruchiyahn. ³⁰Ndete che cava ama tah nchuhn adeche denda ne, cuahtendihco ne nunde ne, hua tumacah ne yahn. Codin ne cuande anduhneca ndete che a chihca ne chacondah ne, te tahque ndah che conda ama tah ne yodemin ca che cuahtenun ne van ruchiyahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahca che tehche ihyan ndahtha yahn ye

³¹Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Adecoduhno ihyan che nahn tehche ye ndahtha yahn

ye ne, va che dirun ye ama caca, cah ye tahn nan che cahco ro ye che a nteche ye tahn.” ³²Ate u ne, rahn rí nchuhn te co teche ihyan ndahta yahn ye atenaⁿ ndete che conan te nduco tama cahn, te ndete che ndere tehche ye tahn ne, cuahn che cuhnde te nduco tama se ne, a man ye quendihco ye nunde. Namin adecoduhno ihyan che cahnevaco ye nduco ama ndahta che nteche incahn te tahn ne, condihco ye nunde.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ntihyon yan ihyan Dendiohs cuahn che cah ye ndudo yahn ye

³³Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: “Hua ndere cah ndudo yehn Dihve Dendiohs, te va che dinehn nducuahn ndudo yehn che cah.” ³⁴Ate u ne, rahn rí nchuhn te hua cah ne ndudo yahn ne, ntihyon yan ne Dendiohs. Namin hua ntihyon yan ne vahchetero, te min quen^{an} ye rihquentiyon ye. ³⁵Nde hua ntihyon yan ne muhn iyeh^{nse}, te quen^{an} ye numachahte. Nde hua ntihyon yan ne Jerusalén, te yan yahn ye. ³⁶Nde hua ntihyon yan ne tin ne, te nde ama yudo tin ne ne, metah vederihquentiyon yahn ne che cahcantiyon ne che ndacorun color yahn. ³⁷Cuahn che cah ne ndudo yahn ne ne, hua ntihyon yan ne nde ama nan dehtenduh. Ama no ndudo cahma ne, a tihca, a o hua tihca, te che rentihdenan ca ne ndudo cava che cotahno ihyan ne, chundah rihquentiyon se chemin.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahconan ihyan yahn vih nduco vedetan

³⁸Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: “Adecoduhno nunde che din ihyan ne, a nunde min no va che nuhnde menun yahn ye.” ³⁹Ate u ne, rahn rí nchuhn te hua dama co ne nduco ihyan che din tan ye nduco ne. Ndete che va ihyan che cuahn ye ama lado vacon^{an} ne ne, ndotenan che dama co ne nduco ye ne, cuah^{necun} ne che cuahn ye tama lado. ⁴⁰Ndete che va ihyan che caca nunde ye yahn ne, nahn cahnevi cahteca ne ne, cah ne nde cahteca tu yahn ne ihyan. ⁴¹Ndete che tahn nun sandado nchuhn yune, cahcantiyon se che quendehde ne chede yahn se nduhneva che rihquentiyon ley ne, nde chu^{nnan} ca cuiquendehde ne yahn

se. ⁴²Adecoduhno ihyan che c̄aca ye dehtenduh yahn nchuhn, a nahn yahn ye, o nahn tumanan no ye ne, c̄ah ne ihyan.

*Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che din
yahino ihyan ihyan che tan ye nduco ye*

⁴³Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: “Codin yahine ihyan che yahino ye di, ne codin tan nduco ihyan che redin tan ye ndoque.” ⁴⁴Ate u ne, r̄ahn rí nchuhn: Codin yahino ne ihyan che rendihche tan ye nchuhn man, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ihyan che rahva ye yahn ne man, ihyan che rihya ye nchuhn man, ihyan che redin tan ye nduco ne man. ⁴⁵Ndete che tihca din nchuhn ne, dama ri ne nduco Chida ne che va ye vahchetero, te ihyan min ne, redin ye che rendihco dave yahn yahn man, redin ye che ran co man, cava che ndah yahn ihyan che ndah ihyan ye man, ihyan che duhtuno ihyan ye man. ⁴⁶Ndete che atenan ihyan che yahino ye nchuhn din yahino ne ne, ¿dehra cochihve yahn ne?, te nde sahn rica tume cade iyo tihca redin se. ⁴⁷Namin ndete che atenan combiero yahn ne necah ne Dendiohs ihyan ne, ¿dehra cochihve yahn ne?, te nde ihyan che hua devano ye che va Dendiohs tihca redin ye. ⁴⁸Nchuhn ne, nahn che runecade ne nduhca che runecade Chida ne che va ye vahchetero.

*Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye nduhca che
redin yahn che din ihyan vedevahino*

6 ¹Cuihco nchuhn cudado che hua din ne dehtenduh che ndah atenan cava che ndihchero ihyan, te ndete che cava che ndeva ihyan yavenan ne che tihca din ne ne, nde hua cochihve yahn ne nan Chida ne che va ye vahchetero. ²Chemin che cuahn che din ne vedevahino ne, co din ne cuande che hua cadino nde ama ihyan. Hua dama co ne nduco sahn che o nan o chende se che redin se vedevahino nan nducoyaca ihyan, chete yaco man, cuahn yune man. Sahn chahn ne, tihca redin se cava che ndonan ihyan sahn, ate cuaco r̄ahn rí nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ³⁻⁴Ndaconan r̄ahn rí nchuhn te cuahn che din ne vedevahino ne, co din ne cuande che hua

cadino nde ama ihyan, cava che Chida ne che rendihche ye nducuahne che redin ne ne, ndahco menun ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhca che covah ye

⁵Nchuhn ne, cuahn che covah ne ne, hua din ne nduhca che redin sahn che o nan o chende se che renan ino se rahtendi se revah se chete yaco man, cuahn yune man, nan che co ndihchero nducoyaca ihyan sahn. Cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ⁶Cuahn che covah nchuhn ne, codin ne cuande che hua van yahn ihyan. Tahque ndah che deman ne covah ne chete vah nan che deman Chida ne cahnevan ye. Cuedevano ne te rendihchero ye nchuhn, ne ndahco menun ye yahn ne.

⁷Cuahn che covah nchuhn ne, hua din ne nduhca che redin ihyan che hua devano ye che va Dendiohs. Ama ndeh revah ye nan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye, te rahco ye te nduco che ama ndeh revah ye ne, cahnevan dendiohs yahn ye. ⁸Hua dama co ne nduco ye nan che revah ne, te Chida ne ne, nde ura che ametah caa ne ihyan ne, a devano ye nducuahne dehtenduh che rendotenan ne. ⁹Chemin che covah nchuhn tuhca:

Chida nuhn che va ne vahchetero,
Rica nuhn ndih che din ne che ndeva nducoyaca ihyan
yavenan ne, co devano ye che metah nde ama nunde nan
ne.

¹⁰Rica nuhn ndih che cuanan cahcantiyon ne nuhn.
Nahn nuhn che dinahn ihyan iyehense vederihquentiyan
yahn ne nduhca che redinahn angel che vate ye
vahchetero.

¹¹Cuete ne che cheh nuhn man ro cuh.

¹²Cuenchahco ne nunde yahn nuhn nduhca che renchahco
man nuhn yahn ihyan che redin tan ye nduco nuhn.

¹³Cuendedevahn ne nuhn tah chundah, hua cuahnevan ne
che tumarande se nuhn.

Tihca, te a ndih che rihquentiyan ne cuahn dama. Ama
yudo vederihquentiyan quenana cuma ne. Tihca co.

¹⁴Cuedevano nchuhn te ndete che nchahco ne yahn
ihyan che redin tan ye nduco ne ne, namin Chida ne che
va ye vahchetero nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁵Ate ndete

hua nchahco ne yahn ihyan ne, namin Chida ne che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhcā che cuahte ye yahte

¹⁶Nchuhn ne, cuaahn che cuahte ne yahte ne, hua din ne nduhcā che redin sahn che o nan o chende se. Sahn chahn ne, ndih ran vaconan se cava che cadino ihyan che vate se yahte. Cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ¹⁷Cuaahn che cuahte nchuhn yahte ne, cuaahco nan ne man, cuih ne caca tin ne man, ¹⁸cava che nde hua cadino ihyan che vate ne yahte. Chida ne a devano ye, te rendihchero ye nchuhn, ne ndahco menun ye yahn ne.

Ejemplo yahn vedecuihca

¹⁹Hua cuaahcoran nchuhn cava vedecuihca che a chemin no din dama ne. Hua regu, te rine iteduhn man, reh dache man, renda sahn duco, riquenda se man. ²⁰Tahque ndah ne, codin nun ino ne cava che cuahtenan ne vahchetero, te chemin ne, anduhneca ama vedecuihca che hua redetoh iteduhn man, hua reh dache man, hua riquenda sahn duco man. ²¹Nahn che tihca din nchuhn. A devano ne te nan che va vedecuihca ne, a yahn chemin no che rendedecadino ihyan.

Ejemplo yahn ndutinān ihyan

²²⁻²³Ndutinān nchuhn ne, nduhcā ama yahn che richihve yahn ne che ri ro nan ne. Ndete che ndah ndutinān ne ne, ndah ro nan ne. Ate ndete che hua ne, anduhneca ndete che man nan che vate ne. Atihnoqa vederendedecadino yahn ne, te ndete che cochihve ne, conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ate ndete che cuaahcotahn ne vederihquentiyon yahn ye ne, hua cochihve vederendedecadino yahn ne, ne anduhneca ndete che ama man nan che vate ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che a Dendiohs va che din yahino ihyan ndiyu vedecuihca

²⁴Nde ama ihyan ne, hua co cuahtenan cuma ye o dihve ye damandahn, te din yahino ye ama, ne cahcoman ye tama, o dinahn ye yahn ama, ne cuaahcotahn ye yahn tama. Atihnoqa

nchuhn, te hua co din yahino ne Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

Dendiohs ne, redin ye cudado ihyan yahn ye

²⁵Ráhn rí nchuhn: Hua cuahcoran ne deh cheh ne man, deh cuh ne man, ti ndaca ne tino che cuahtenun ne man. A Dendiohs che deco ye nchuhn iyehense, ne te ye che cheh ne man, tino che cuahtenun ne man. ²⁶Cua cuande nchuhn. Yahda ne, andahre hua rendotenan che din te nduhca che redin ihyan che rino ye ndata man, rentumanan ye ndute ndata man, rih ndah ye man, ate Chida ne che va ye vahchetero ne, redin ye che rendaca te che reh te. Cuedevano ne te tahque redin ye cudado nchuhn che co ite chahn. ²⁷Nde ama nchuhn, andahre ama ndedecadino ne, ate hua co din man ne che cuihta ne mahn metro.

²⁸Nde hua redin yahn che ndedecadino nchuhn ti ngua ne tino che cuahtenun ne. Cua cuande ne. Nanda ne, hua rendotenan che din nduhca che redin ihyan che redin ye ntiyon man, riya ye tino man, ²⁹ne ráhn rí nchuhn te nde rey Salomón andahre ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ye, ate tahque ndah chan ro nanda che co tino che quenun ye. ³⁰Nchuhn che ndeh rendedecadino ne cava ne, nducote redin Dendiohs che ama ndah chan ro nanda andahre ama o ro ra regu, cuedevano ne te tahque redin ye cudado nchuhn. ³¹Chemin che hua nahn che ama ndedecadino ne deh cheh ne man, deh cuh ne man, ti ngua ne tino yahn ne man. ³²Ihyan che nde hua devano che va Dendiohs ne, ama rendedecadino ye yahn dehtenduh chemin chan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero che redin ye cudado nchuhn, ne a devano ye yahn dehtenduh che rendotenan ne. ³³Menan vihca cuahnecun ne che cahcantiyon ye nchuhn man, runecade cuahtechica ne nduhca che nahn ye man, ne te ye nducuahn dehtenduh chemin chan che rendotenan ne. ³⁴Chemin che hua ndedecadino nchuhn taca cuahno co ne caviyan deman, te queri ama ro ne, va vederahn yahn ne, ne hua redin yahn che cuahcoran ne taca cuahno co ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahchenan ihyan vih

7 ¹Hua ndahchenan nchuhn ihyan cava che hua din Dendiohs castigo nchuhn. ²Nduhca che ndahchenan

ne ihyan ne, tihcā cua cuande Dendiohs nchuhn, din ye castigo nchuhn. ³Ndete che ndahchenan ne ama ihyan yahn dehtenduh che hua ndahcā redin ye, ate nde hua retumacadino ne che va dehtenduh che tahque chihnga redin man ne ne, anduhneca ndete che ama vihto quenun ndutinan ne nde hua retumacadino ne yahn, ate rendahchenan ne ihyan che quenun ama yaca ndutinan ye. ⁴Ndete che yahve ne ama ihyan che hua ndahcā redin ye cuahn che nde tahque chihnga redin man ne ne, anduhneca ndete che cahma ne co ne ihyan che tendah ne yaca che quenun ndutinan ye cuahn che quenun ama vihto ndutinan man ne. ⁵Ndete che tihcā din nchuhn ne, o nan o chende ne. Nahn che dinoca cahcoman ne dehtenduh che tahque chihnga redin ne, tuhme conan yahn ne che yahve ne ihyan che cahcoman ye dehtenduh che hua ndahcā redin ye.

Ejemplo yahn yahna man, cuche man

⁶Nde hua redin yahn che ndere yahve nchuhn ihyan che cheche chedave yahn ye cava che nevahnecon ye ndudo ndah yahn Dendiohs, te denan co tan ye nduco ne man, duche rino ye ndudo me man. Ndete che ndere yahve ne ihyan chemin chan ne, anduhneca ndete che cah ne dehtenduh che ndah yahna, ne denan co tan te, cua te nchuhn man, anduhneca ndete che cahnetave ne tu diyahn nan cuche, ne condinun condinaho te man.

Ejemplo nduhca che covah ihyan, caca ye Dendiohs dehtenduh che nahn ye

⁷⁻⁸Cuica nchuhn dehtenduh che nahn ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihcā, te anduhneca che redin man ne. Cuahn che rica ne dehtenduh combiero yahn ne ne, rete ye. Cuahn che renuhn ne dehtenduh ne, renda ne. Cuahn che riyahve ne chende vaco ihyan ne, renahne ye.

⁹Nde ama nchuhn ne, hua rahcotahn ne yahn daya ne cuahn che rica che cheh. Ndete che rica pan ne, hua rihquino ne recah ne tu. ¹⁰Ndete che rica yute yahca ne, hua recah ne ama cu. ¹¹Nchuhn ne, andahre duhtuno ihyan ne ne, recah ne dehtenduh che ndah daya ne. Rahn ri nchuhn te Chida ne

che va ye vahchetero ne, nde tahque nun te ye dehtenduh che ndah cuahn che c̄aca ne ihyan.

¹²Codin nchuhn che ndah nduco ihyan nduhc̄a che nahn ne che din ye nduco ne, te tihc̄a rihquentiyon n̄an ley che dirun Moisés m̄an, libro che dirun ihyan profeta m̄an.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

¹³⁻¹⁴Andahre āma vahche cuahno nchuhn, ate codin ne fuerza c̄ahcom̄an ne vedeyeno yahn m̄an ne, codinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, c̄ava che co tuno ne vahchetero. R̄ahn rí nchuhn te neve ra ihyan che tuno ye min, ne anduhnec̄a ndete che āma tuhco chendevah n̄an che cond̄a ye m̄an, āma vahche yune n̄an che chuh ye m̄an. Me ihyan che riquendi ye vedeyeno yahn m̄an ye ne, āma yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhnec̄a ndete che āma chahte chendevah n̄an che rend̄a ye m̄an, āma ndahc̄a yune n̄an che rechuh ye m̄an, ate cuahn che cuhnde c̄ade yahn ye ne, co ye castigo, cuahtenun ye v̄an ruchiyahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye t̄achan ihyan sahn che redin c̄a che Dendiohs dechuh ye sahn

¹⁵R̄ahn rí nchuhn che c̄ahco ne cud̄ado yahn sahn che redin c̄a se che Dendiohs dechuh ye sahn. Sahn chahn ne, redin c̄a se che āma necun se, ate āma duhtuno ihyan se. ¹⁶Nchuhn ne, c̄ahco ne cud̄ado nducuahn che redin se, ne tumacadino ne duh ihyan se. A devano nchuhn te ndiyu n̄an yahn ȳan che ri uva, nde huane n̄an chano ȳan che ri higo. ¹⁷⁻¹⁸Yahn nd̄ata che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yahn che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn. ¹⁹⁻²⁰Atihnoc̄a sahn chahn, te n̄an ntiyon yahn se ne, tumacadino nchuhn ndete che numa cūaco vatechica se o rihnc̄eh se. Nducuahn yahn che hua ndah ndute yahn ne, rihca ihyan, rihquiyahn ye. Atihnoc̄a sahn chahn, te va che co se castigo, cuahtenun se v̄an ruchiyahn.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te hua nducoyaca ihyan co cuahtenan ye vahchetero

²¹Hua nducoyaca ihyan che rahn ye yahn che Dihve ye u, cuahtenan ye vahchetero, te aten̄an ihyan che dinahn ye vederihquentiyon yahn Chidá, ihyan min che va ye

vahchetero. ²²Cuahn che cuhnde çade yahn nducoyaca ihyan ne, ama yahn ihyan çahma ye yáhn: “Dihve nuhn, nuhn ne, din nuhn ntiyon yahn ne, ntihiyon yan nuhn ndih, ne nduco chemin ndetendah nuhn vaco chihnga man, din nuhn ama ndeh nan vederihno man.” ²³Ate çahmá có sahn chahn: “Ndiyu ihyan yáhn nchuhn. Cuahn ne ama lado. Nchuhn ne, duhtuno ihyan ne.”

Ejemplo yahn name yahn vah

²⁴Adecoduhno ihyan che rihcovan ye ndudo che tuhchan che ricuáhn, ne dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhça ama ihyan che vivo ye che chihno ye vaco ye, chihco ye name yahn nan yava. ²⁵Chihno min ne, ama chi yudo, chan co nahñ man, chihta ico man, chano yune man. Chuh nune nan nti vah me, ate hua dehva chi yahn, te chiche nti nan yava. ²⁶Me adecoduhno ihyan che rihnevan ye ndudo che tuhchan che ricuáhn, ne hua dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhça ama ihyan tundo che chihno ye vaco ye man yahndute. ²⁷Chihno min ne, ama chi yudo, chan co nahñ man, chano yune man, chihta ico man. Chuh nune nan nti vah me, ne quenda.

²⁸Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ne, ama chahn ino ihyan, ²⁹te numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs chicuahn ye, ndlyu nduhça che ricuahn sahn devano ley che ddrun Moisés.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che rechā yute

8 ¹Cuahn che ndaconan Dihvo vo che chahn ye tingüete me ne, ama yahn ihyan nduco ye. ²Ura min ndā ama sahn che ndi se cah che rechā yute, chehntihya se nan ye, ne rañ se ri se ihyan:

—Dihvé, ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyáhn.

³Tuhme nahn tah ye sahn, ne rañ ye:

—Taca hua. Náhn. Man ne, a ndoyehn.

Ndetahno che rañ ye tihça ne, ndoyahn se. ⁴Tuhme rañ ye ri ye sahn:

—Culhque cudado. Hua cahme nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihchero ye di, ne cah vedino nduhça che chihquentiyon

Moisés cava che co devano nducoyaca ihyan che a ndoyehn.

***Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn
sahn decahya yahn ama capitán***

⁵Cuahn che chenda Dihvo vo yan Capernaum ne, ama capitán yahn Roma, chica se favor ihyan, ⁶ne rahn se:

—Dihvé, sahn decahya yáhn ne, ndi cheche se, ametah cocha se.

⁷Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuhn vo ndoque, dín che ndoyahn se.

⁸Ate rahn sahn capitán me ri se ihyan:

—Dihvé, hua denduh ne ndih cava no u, te u ne, ndiyu ihyan che redin yahn che cahñ ne ndevacó. Nduco ama ndudo che cahma ne ne, ndoyahn sahn decahya yáhn. ⁹Tihca, te namin u ne, va ihyan che nte ye vederihquentiyon quenán cumá, ne vate sandado yáhn. Cuahn che rihquentiyón ama se che cahñ se ne, rahn se. Cuahn che rihquentiyón tama che chi se ne, rechi se. Adecodehno che rihquentiyón sahn decahya yáhn ne, redinahn se.

¹⁰Ama cuahn ino Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye nduco ihyan che nduco ye:

—Cuaco ráhn rí nchuhn te nde van ihyan nación yahn Israel ne, hua ndacá nde ama ihyan che ama ritahno ye nduhca sahguh. ¹¹Ráhn rí nchuhn te ama yahn ihyan numachahte iyehñse conduco ye Abraham man, Isaac man, Jacob man, cuahtenan ye nduco vih vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ¹²Ate ihyan che tahque redin yahn che cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs ne, ndotenan che cuahtenan ye min ne, dechuh Dendiohs ihyan cuahn chevah nan che man, ne min cuahtenun ye, cuaco ye man, cheh dihyon ye man.

¹³Tuhme rahn ye ri ye capitán me:

—Conahn ndevaque, ne nduhca che chitehne ne, tihca conahn ndoque.

Me sahn decahya me ne, a ura min no ndoyahn se.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn indahn Pedro

¹⁴Ama yune ne, chahn Dihvo vo Jesucristo ndevaco Pedro, ne indahn Pedro ne, quendite ye, ndi ye cah ihno. ¹⁵Nahn tah ye tah ihyan min, ne ndoyahn ye, chavi cah ihno me. Tuhme necuan ye, ne cah ye, cheh ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama yahn ihyan cah

¹⁶Ro min, cuahn che chi dah ne, ama yahn ihyan nda ye nan Dihvo vo, nda ye ihyan cah man, ihyan che chenun vaco chihnga ihyan man. Dihvo vo ne, nduco ama ndudo no ndetendah ye vaco chihnga chahn. Namin din ye che ndoyahn ihyan cah chahn. ¹⁷Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca: “Man ye cahnevi ye cah yahn ihyan.”

Sahn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

¹⁸Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan nduco ye ne, chihquentiyon ye ihyan apóstol yahn ye che cuahtenun ye chete ama barco, chuh ye nduco vih tama lado viche yahn vine yahn Galilea. ¹⁹Ura min ama sahn devano ley che dirun Moisés chahn nda se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nahn conducó ndih adecotino che cahñ ne.

²⁰Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Yuhne ne, va ive vaco te, ne yahda ne, va nan che rahte te, ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, metah nde nan che condité.

²¹Tuhme tama sahn che rinduco se ihyan ne, rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, cuahnecun ne che conán nan chidá nde nda ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

²²Ate ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, nahn che condoque u. Hua ndedecadine cava chemin. Ihyan che anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs ne, ihyan chahn co cuhche ye tenahn yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tan

²³Chihno min ne, chenda Dihvo vo chete barco me nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih. ²⁴Ura min canan

rano yuhne tan, ama rendedecuan nune nan vine me nde a renda chete barco me. Me Dihvo vo ne, quiyado ye. ²⁵Tuhme ndedetuhche ihyan apóstol chahn ihyan, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, ¡cuendedevahn ne nuhn!, te cuehchenun nuhn van nune.

²⁶Ndahconan Dihvo vo:

—¿Dehco che ama vah nchuhn? ¿Taca che hua numa ino ne ritahno ne?

Tuhme necuan ye, chihco dihn ye yuhne me man, vine me man, ne nuhnde dihn. ²⁷Nduco neve se van ihyan chahn, ne rahn se:

—¿Duhra ihyan cuh che nde yuhne man, nde vine man, redinahn che rihquentiyon ye?

O sahn yan Gadara che chenun vaco chihnga sahn

²⁸Cuahn che nda Dihvo vo tama lado viche yahn vine me, yahn yahn yan Gadara ne, nda o sahn che chenun vaco chihnga sahn, che chica se van yayan nan che chenun tenahn. Ama redin tan se che nde ama ihyan hua rihquino ye chuh ye yune nino nan che chenun se. ²⁹Ama yudo nan se rahn se:

—Jesús, Daya Dendiohs, ¿dehco che renun mendahn ne yune yahn nuhn? ¿Taca che cochi ne din ne che chuhrihn nuhn?, te ametah nda ro yahn.

³⁰Nino min ne, redin ihyan cuñado ama yahn cuhe. ³¹Vaco chihnga chahn ne, chica favor Dihvo vo, ne rahn ri ihyan:

—Ndete che ndetendah ne nuhn ne, cuahnecun ne che conda nuhn cuhe sih.

³²Rahn Dihvo vo ri ye vaco chihnga chahn:

—Cuahn nchuhn.

Tuhme ndiquendah vaco chihnga chahn sahn, ne chenda cuhe chahn. Nducoyaca cuhe chahn ne, cochahn te rano te nan ndava, cheranun te chete vine me, chihno chih te.

³³Sahn che redin cuñado cuhe chahn ne, ama dihya se chi, ne conahn se rano se cuahn viyan me. Nda se min ne, neco se ihyan nduhca che chihno chih cuhe chahn man, deh chi yahn sahn che chenun vaco chihnga chahn man.

³⁴Tuhme chahn nducoyaca ihyan yan nan che quenun Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan che ndaca ye min, nahn ye.

*Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn
ama sahn che ndi cheche se*

9 ¹Chihno me min ne, chenda Dihvo vo chete barco, tuche ye vine me, nta ye yan vaco ye. ²Min nda ihyan nan ye, nda ye ama sahn che ndi cheche se quendite se nan yundo. Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—Dayá, hua dehve rahque, a ndaque vederenchahco cava nunde yehn.

³Min chenun van ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se: “Sahn tih ne, ducherino se Dendiohs che tihca rahn se.” ⁴Ndetahno checadino Dihvo vo che tihca rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che chihnga rendedecadino nchuhn? ⁵Ndete che cahma có sahnghuh: “A nchahcó nunde yehn” ne, nde hua co devano ne ndete che va vederihquentiyon yahn, o hua. Ate ndete che cahma có sahn: “Cuenequen, ne cuique” ne, co devano ne. ⁶Chemin che cava che cadino ne che u che rinducó nducoyaca ihyan ne, quenán cumá vederihquentiyon che nchahcó nunde yahn ihyan ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye nduco sahn che ndi cheche me:

—Cuenequen, cota yundo yehn, conahn ndevaque.

⁷Ndetahno necuan sahn min, ne conahn se ndevaco se. ⁸Nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, dihya ye chi, ne ndeva ye yavenan Dendiohs yahn che necah ye vederihquentiyon min Dihvo vo cava che ndah yahn ihyan iyehense.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Mateo che conduco ye ihyan

⁹Cuahn che chica Dihvo vo min, cuahn ye ne, ndihchero ye ama ihyan che duche ye Mateo. Ihyan min ne, quenán ye ntiyon che rica ye tume cade iyo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme necuan Mateo, cuahn ye chinduco ye ihyan.

¹⁰ Ama yune ne, reh Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye. Namin nduco ama yahn sahn rica tume cade iyo man, yahn ca sahn nunde man, vate se reh se nduco ye. ¹¹ Ndihero ama o sahn fariseo, ne rahn se ri se ihyan apóstol chahn:

—¿Dehco che tihcá redin Ihyan Ricuahn yahn nchuhn che reh ye dama nduco sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde cenahn man?

¹²⁻¹³ Chihnevan Dihvo vo che tihcá rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan cah che rendotenan ye sahn doctor, ndiyu ihyan che hua cah ye. Atihnoçá u, te ndá çava che conán ihyan nunde, nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu çava ihyan metah nunde yahn ye che rahco ye. Che va che din nchuhn ne, cuahn ne dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs che tuhçá: “Tahque náhn che cuahtenan cuma nchuhn vedevahino che co che cahno ne ite, co te vedino nán.”

Tumerune ihyan Dihvo vo Jesucristo yahn yahte

¹⁴ Ura min ne, ndá ama o ihyan che rinduco ye Juan Bautista, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn nduco sahn fariseo cuahn dama rahte nuhn yahte. ¿Dehco che ihyan che rinduco ye ndih hua rahte ye yahte ne?

¹⁵ Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ihyan che rinduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahteran ye. Ate ndete che quenda ihyan sahn ne, cuahteran ye. Atihnoçá ihyan che rinduco ye u, te man ro cuh ne, metah deh cuande che cuahte ye yahte. Ate cuahn che ndá ro che quenda sahn nunde u ne, tuhme che cuaco, cuahte ye yahte.

Ejemplo yahn tino ndico nduco ima ndico

¹⁶ Hua redin yahn che ndahchetahn vo costumbre ndico nduco vederihquentiyon ra. Nde ama ihyan hua renecahn ye ama ndi tino ra nan tino ndico, te ndete che tihcá din ye ne, ndeva doh tino ra me, ne nde tahque co chahte nan nte yahn tino ndico me. ¹⁷ Namin nde ama ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te ndete che tihcá din ye ne, conda ima ndico me, cora vino me, ne conda nduh che o. Chemin che va che cuih ihyan vino ra chete ima ra çava che hua dehva co yahn.

***Tahn daya Jairo man, tahn ndahta che nahn tah
te tino yahn Dihvo vo Jesucristo man***

¹⁸Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, nda ama sahn ndinan. Chehntihya se nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Tahn dayá ne, a chih te cade menan lihn. Cuhn vo nduco ne, nahn tah ne tahn, ne ndaconan conan te.

¹⁹Tuhme necuan ndi Dihvo vo, ne cuahn ye nduco se nduco ihyan apóstol yahn ye. ²⁰Ura min nda ama tahn ndahta che a ri ndichio nduyo che cah te, rendora te yun ro ro. Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, ne nahn tah te tino yahn ye. ²¹Tihca din te, te ndedecadino te: “Mare tino yahn ye nahn tah, ne ndoyahn.” ²²Ndaconan ye ndihchero ye tahn, ne rahn ye:

—Dayá, hua dehve rahque. Nducote chitehne ne, a ndoyehn. A ura min no ndoyahn te.

²³Cuahn che nda Dihvo vo vaco sahn ndinan me ne, ndihchero ye che a chenan sahn retive ndo ran man, ama ndito ihyan rah ran ye man. ²⁴Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Conahn nchuhn, te tahn dihn ne, hua dehve ndih te, quiyado te.

Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. ²⁵Chihquentiyon ye che ndiquenda vah ihyan chahn, tuhme chenda ye nan che quendite tahn dihn me. Chetah ye tah te, ne necuan te. ²⁶Nducoyaca ihyan che vate ye numachahte yahn min ne, checadino ye yahn vederihno min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan o sahn nan ve

²⁷Cuahn che conahn Dihvo vo ne, cuahn o sahn nan ve cuahn vedame ye rah se:

—Daya David, ¡conan vahino ne nuhn!

²⁸Cuahn che nta ye, ndonda ye chete vah ne, chenda vah sahn nan ve chahn, chahn nda se nan ye, ne tumerune ye sahn:

—¿A ritahno nchuhn che co din che co ro nan ne ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Dihve nuhn, ritahno nuhn che co din ne che co ro nan nuhn.

²⁹Tuhme nahn tah ye ndutinan se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Conahn nduco nchuhn nduhca che ritahno ne.

³⁰A ndetahno chi ro nan sahn chahn. Tuhme ama cah ye cudado sahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Condi nchuhn cahma ne nduco nde ama ihyan taça chi che chi ro nan ne.

³¹Ate cade ndaca se min, canan nte se nduco ihyan, ne chetuhn ndudo yahn vederihno min van ihyan che vate ye numachahte yahn min.

***Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che
ndiquendah cahh ama sahn lihme***

³²Cade ndiquendah sahn chahn vah ne, nda ama o ihyan, nda ye ama sahn lihme che quenun ama vaco chihnga sahn. ³³Ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne ndetahno ndiquendah cahh se, canan rente se. Ama cuahn ino ihyan, ne rahn ye:

—Nde menahn ametah conahn vederihno che tuhchan muhn nación yahn Israel.

³⁴Ate sahn fariseo ne, rahn se:

—Ihyan tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendah ye vaco chihnga.

Dihvo vo Jesucristo ne, renan vahino ye ihyan

³⁵Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh cuan yan rahte man, yan cahya man, ricuahn ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne redin ye che rendoyahn nducoyaca ihyan cah. ³⁶Nduh cuan nan che quechica ye ne, ama yahn ihyan. Ama quenan vahino ye ihyan, te ametah duh che cacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ihyan. Nduhca itecuche che metah ihyan che din ye cudado ite, tihchan ihyan chahn. ³⁷Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuaco rahn rí nchuhn te ama yahn ihyan che nahn cahnevan ye ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan che rahndudo ye ne, ama doh ri ye. Anduhneca ndete che ama va ndute ndata ate ihyan che redin ye ntiyon ne, ama doh ri ye.

³⁸Chemin che cuica nchuhn Dendiohs cava che dechuh ye ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ye, cahnevan ihyan chahn.

Cah Dihvo vo Jesucristo ntiyon che din ihyan apóstol yahn ye

10 ¹Chihno min ne, nedin dāma Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cah ye vederihquentiyon ihyan cava che ndetendāh ye vaco chihnga mān, din ye che ndoyahn ihyan cah, adecodehno cah che ndi ye mān.

²Vān ihyan chahn ne, nduco āma ihyan che duche ye Simón Pedro, ihyan min che tahque menān vihca vān nducoyaca ye. Namin nduco Andrés, dihno Simón mān, Jacobo nduco dihno ye, Juan, che dāya Zebedeo mān, ³Felipe mān, Bartolomé mān, Tomás mān, Mateo, ihyan min che rica ye tume cade iyo ro menān mān, Jacobo, dāya Alfeo mān, Lebeo, che namin duche ye Tadeo mān, ⁴tāma Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn sahn cananista ro menān mān, Judas Iscariote, ihyan min che necah ye Dihvo vo adive mān.

Dechuh Dihvo vo Jesuscristo ihyan apóstol yahn ye che cuahndudo ye

⁵Dechuh Dihvo vo ihyan che ndichio chahn, chihquentiyon ye ihyan tuhca:

—Hua cuahndudo nchuhn vān ihyan tāma nación, nde huane vān ihyan nación yahn Samaria. ⁶Tahque ndah ne, cuahndudo ne vān ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che a ndihcomān ye Dendiohs. Ihyan chahn ne, anduhneca itecuche che a chinda te. ⁷Cuahndudo nchuhn te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, a nun cahcantiyon ye ihyan. ⁸Codin nchuhn che ndoyahn ihyan che ndi ye cah che rechā yute mān, ihyan che ndi ye adecodehno cah mān, condedetuhche ne ihyan che a ndih ye mān, cuendetendāh ne vaco chihnga mān. Nchuhn ne, dendaça ne vederihquentiyon cuh, ne hua cua ne chihve yahn ihyan che conan ne.

⁹Hua quenda nchuhn tume, ¹⁰nde hua quenda ne dino mān, ndaco mān, indahco mān, atenan tino che chenun no ne. Tihca, te ihyan redin ntiyon ne, redin yahn che nan ntiyon che redin ye quendaçā nducuahn che rendotenan ye.

¹¹Cuahn che ndā nchuhn āma yān ne, cuenuhn ne āma ihyan che ndah ihyan ye, ne cuahtenan ne ndevāco ye nde ro che ndaça ne yān min. ¹²Cuahn che condā nchuhn ne,

cahma ne co ne ihyan che vaco min: “Dendiohs din yahino ye nchuhn.” ¹³Ndete che rihnevahn che conahn nduco ihyan nduhca che cahma ne, conahn, ate ndete che hua ne, hua. ¹⁴Me ndete che ihyan che vaco min, o ihyan yan min, hua nevahnecon ye nchuhn, nde hua cahcovan ye che cahma ne ne, condaca ne min, condahde ne yune yahn che chenah cah ne cava che tumacadino ye che hua ndahca din ye. ¹⁵Cuaco rahn ri nchuhn te nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan yan min che co ihyan che chahte ye yan Sodoma man, yan Gomorra man.

*Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che
va che chuhrihn ihyan yahn ye*

¹⁶Cuedevano nchuhn te dechuh nchuhn van ihyan che ama duhtuno ye. Anduhneca ndete che van lobo dechuh itecuche. Nahh che rino nan nchuhn man, necun ne man. ¹⁷Cuihco nchuhn cudado, te caca nunde ihyan yahn ne nan intiyahn man, cuahn ye nchuhn chete yaco man. ¹⁸Quenda ye nchuhn nan gobernador man, nan rey man, caca nunde ye yahn ne yahn che ritahno ne u. Min cah ne ndudo yahn ne nduhca che ritahno ne u, ne nduco tihca cadino ihyan chahn man, ihyan naci3n chenhahn man, yahn vederihquentiyon yahn. ¹⁹Cuahn che conahn ne, hua ndedecadino ne taca cahmanan ne nchuhn, te nda ura min ne, te Dendiohs ndudo che cahma ne. ²⁰Tihca, te ndiyu nchuhn che ndedecadino ne deh che va che cahma ne, te Chida ne Dendiohs ne, te vaco ye ndudo che cahma ne.

²¹Nda ro min ne, ama cuahte cahnda ihyan nduco vih. Nahh ye ne, caca ye che cahno se dihno ye, nahh ye ne, caca ye che cahno se indihnte yahn ye, nahh ye ne, caca ye che cahno se daya ye. ²²Nducoyaca ihyan co tan ye nduco nchuhn yahn che ritahno ne u. Ate adecoduhno ihyan che quendah ye vedechahtino nde cuihno vedeyah min ne, ndevahn ye. ²³Cuahn che din tan ihyan nduco nchuhn ama yan ne, cuahn ne tama yan. Cuaco rahn ri nchuhn te u che rinduc3 nducoyaca ihyan ne, ndaconan chi cuahn che nde metah conan cuahtechica ne nducuahn yan yahn ihyan naci3n yahn Israel.

24-25'Ihyan che rahn ne, hua chenán ino ye che tahque ndahcá cuahno ye che co ihyan ricuahn yahn ye. Tahque ndah ne, rihco dāma ino ye che cuahno ye nduhcá che a rahno ihyan ricuahn yahn ye. Namin ihyan redin ntiyon ne, hua chenán ino ye che tahque ndahcá cuahno ye che co patrón yahn ye. Tahque ndah ne, rihco dāma ino ye che cuahno ye nduhcá che rahno patrón yahn ye. U che rihquentiyón nchuhn, nducote rendahchenan ihyan u, rahn ye te quenán cumá vederihquentiyon yahn chundah, tahque ca nchuhn, nde tahque ndahchenan ye nchuhn.

Ihyan ne, va che din vah ye Dendiohs

26'Nducote a devano nchuhn te tihcá va che cuahno co ne ne, hua din vah ne ihyan. Cuedevano ne te nducuahn che ri cuahn ndeh ne, va che cadino ihyan. 27'Nducuahn che ráhn nduco nchuhn cuahn deman vo ne, cuahndudo ne, cah ne che cadino ihyan. 28'Hua din vah ne ihyan che nahn cahno ye nchuhn, te cuihno min ne, ametah dehva che co din ye. Tahque ndah ne, codin vah ne Dendiohs, te ihyan min ne, co dechuh ye nchuhn van ruchiyahn, co ne castigo cuahn dāma.

29'Ihyan ne, rino ye yahda cahya anduhneca ndete che nde hua rignonun chihve te, te ra ye ama centavo no nan che o te. Ate nde ama yahda lihn ne, hua coh te ndete che Chida nchuhn che va ye vahchetero hua cuahnecon ye. 30'Me nchuhn ne, tahque nda cuande ye nchuhn. Nde yudo tin ne nedin cuande ye. 31'Chemin che hua cua ne cudado. Tahque rignonun chihve ne che co yahda cahya.

Nahn che hua co cuihnan ihyan cava Dihvo vo Jesuscristo

32'Nducoyaca ihyan che numa ino ye ritahno ye u nan ihyan iyehense ne, numacuahn vedeyeno ndevá ihyan nan Chidá che va ye vahchetero. 33'Ate ihyan che cuacondah vedame ye u ne, cuacondah vedame ihyan nan Chidá che va ye vahchetero.

***Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo
ne, va che co tan ihyan nduco ye***

34-35'Hua ndedecadino nchuhn che man che ndá ne, hua cuahte cahnda ihyan, te ihyan che ritahno ye u ne, cuahte cahnda ihyan nduco ye. Ihyan ne, cuahte cahnda ye nduco

chida ye man, tahn cahya ne, cuahte cahnda te nduco chaco te man, tahn decuno ihyan ne, cuahte cahnda te nduco indahn te man. ³⁶Tihca va che cuahte cahnda ihyan van ihyan yahn ye.

³⁷Ihyan che hua rihco dama ino ye cotahno ye u, yahn che hua nahn ye che co tan indihte yahn ye nduco ye ne, ihyan chahn ne, nde hua redin yahn che din cuandé ihyan van ihyan yahn. Namin ihyan che hua rihco dama ino ye cotahno ye u, yahn che hua nahn ye che co tan daya ye nduco ye ne, nde hua redin yahn che din cuandé ihyan van ihyan yahn.

³⁸Adecoduhno ihyan che rihco dama ino ye cotahno ye u andahre nde va che conan yah ye nan cruz, atenan ihyan min redin yahn che din cuandé ihyan van ihyan yahn. ³⁹Ihyan che cuacondah vedame ye u, che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, conda ye, ne ihyan che hua cuacondah vedame ye u ne, andahre cahno se ihyan, ate cuahtenan ye vahchetero.

Ihyan che cuahtenan ye vahchetero

⁴⁰Ihyan che renevahnecun ye nchuhn ne, a u renevahnecun ye, ne ihyan che renevahnecun ye u ne, a Ihyan che dechuh ye u renevahnecun ye. ⁴¹Ihyan che renevahnecun ye ama ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dendiohs yahn che redin ye ntiyon min ne, ndeva Dendiohs ama tama ye. A namin no tun ihyan che renevahnecun ye ama ihyan che ndah ihyan ye ne, ndeva Dendiohs ama tama ye nduco vih. ⁴²Ihyan che ritahno ye u ne, hua nduh rigonun chihve ye che lado yahn ihyan, ate adecoduhno ihyan che cah ye andahre ama vaso nune, cuh ihyan chahn ne, ndahco menun Dendiohs yahn ye.

Dechuh Juan Bautista o ihyan te nahn cadino ye yahn Dihvo vo Jesucristo

11 ¹Cuahn che chihno cah cuande Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye ne, chica ye min cuahn ye, cacuahn ye man, cuahndudo ye man, nduh cuan yan che nino min.

²Tahn min ne, quenun Juan Bautista vacoyahn, ne cuahn che checadino ye yahn dehtenduh che redin Dihvo vo ne, dechuh ye o ihyan che rinduco ye ihyan nan Dihvo vo,

³tumerune ye:

—¿A ndih ihyan che a va çade chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse, o comañ va che chi ihyan min ne?

⁴Ndahconan ye, ne rañn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn cuengo ne Juañ nducuahn che rendihchero ne mañ, rihnevan ne mañ. ⁵Çah ne che cadino ye nduhça che redín che ri ro nañ ihyan che ve mañ ye mañ, redín che rica ihyan che neneva doh çah ye mañ, redín che rendoyahn ihyan che ndi ye cah che rechā yute mañ, redín che ihyan che chato ye rihnevan mañ, redín che rentuche ihyan che a ndih ye mañ, rahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs, rihnevan ihyan che ri ndache ye yahn nunde yahn ye mañ. ⁶Rañn rí nchuhn te ama ndah ro yahn ihyan che riquendi ye numa ino ye ritahno ye u.

⁷Cuahn che a conañn ihyan chahn ne, canañ rente Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min yahn Juañ, ne rañn ye:

—¿Duh che chahn nchuhn chendihchero ne min yañn ne nañ che metah duhva ne? A devano ne te ndiyu ama ihyan che ran do ye, che anduhneca ama nduco che a muhn a min redecuehte yuhne. ⁸¿Duh chahn nchuhn chendihchero ne ne? A devano ne te ndiyu ama ihyan che ama ninevaca tino ndah, te ihyan chemin chan ne, ndevāco rey chenun ye. ⁹A devano nchuhn te chahn ne, chendihchero ne ama ihyan profeta. Cuāco rañn rí nchuhn te ihyan min che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye vañ ihyan profeta. ¹⁰A yahn ihyan min che rañn Dendiohs, ndirun nañ Ndudo yahn ye tuhça:

Dechúh ama se numanahn che metah cañn,

çañcoyañ se chedave yahn ihyan çava che a vate vañ ye cuahn che nda.

¹¹Cuāco rañn rí nchuhn te vañ nducoyaça ihyan che chahte ye iyehñse nde a rañn me nde meniyon ne, Juañ Bautista che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye. Ate vañ ihyan che renevahnecun ye vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs ne, nde ihyan che tahque doh vederihquentiyon quenan cuma ye ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon che quenan cuma Juañ.

¹²Nde ro che canañ Juañ ntiyon yahn ye nde meniyon ne, ama redin nun ino ihyan çava che tuno ye vahchetero nañ che rihquentiyon Dendiohs. ¹³Moisés mañ, nducoyaça ihyan

profeta, nde nan che canan, nde nda Juan Bautista man, dirun ye yahn vederihquentiyon ra che ndahco cade Dendiohs.

¹⁴Cuedevano nchuhn te che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs che ndaconan chi tun Elías ne, a Juan Bautista nda ye, dinahn vederihquentiyon min, andahre hua nahn cotahno ne.

¹⁵Nducoyaca nchuhn ne, cuihcovan ndah ne che tihca rahn.

¹⁶⁻¹⁷Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, nduhchan sahn cahya che reduce se ndihve, tihchan ne. Sahn chahn ne, rahn se ri se combiero yahn se: “Tive nuhn curetive, ate hua cah yeno nchuhn, ndeh ne. Chita ran nuhn, ate hua chaco ne.”

¹⁸Nduhchan sahn chahn, tihchan ne, te nda Juan Bautista, ne ama vah nan cheh nan chih ye, ne rahn nchuhn te quenun vaco chihnga ihyan. ¹⁹A namin no tun cuahn che nda u che rinducó nducoyaca ihyan. Réh man, ríh man, dama nduco ihyan che rahte vihco ye, ne rahn ihyan: “Sahn tih ne, ama reh se man, ama rih se man, rinduco se sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde chenahn man.” Rendahchenan ihyan ntiyon che redin nuhn, ate hua dehve din yahn, te ihyan che renahn ye ne, a devano ye che vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che tahque ndah.

Ihyan yan che hua nahn nto ino ye nunde yahn ye

²⁰Chihno min ne, nte Dihvo vo yahn ihyan yan nan che tahque din ye vederihno, te ihyan chahn ne, hua nahn nto ino ye nunde yahn ye. Rahn ye:

²¹—Nchuhn ihyan yan Corazín man, ihyan yan Betsaida man, jama vedin nchuhn!, te ndete che ihyan yan Tiro man, ihyan yan Sidón man, ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, a metah ro nto ino ye nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere, chahteran ye van iya. ²²Rahn ri nchuhn te nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, nde tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn. ²³Me nchuhn ihyan yan Capernaum ne, ama redin yade ne anduhneca ndete che nde vahhetero tuno ne che rahco ne, ate va che chahn ne van ruchiyahn, te ndete che yan Sodoma dín vederihno nduhca che dín yan vaco ne ne, chitahno ihyan chahn, ne vate ca ye nde meniyon. ²⁴Rahn rí nchuhn te ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn.

*Rahn Dihvo vo Jesucristo: “Cochi nchuhn, ne
dín che nuhdeman chedave yahn ne”*

²⁵Tuhme covah Dihvo vo, ne rahn ye:

—Chida man, ndih che rihquentiyon ne vahchetero man, iyehse man, rendevá yavenan ne, te a ihyan che necun ye cah ne che cadino ye vededevano yahn ne, ndiyu ihyan che ama devano ye che rahco ye. ²⁶Tihca Chidá, te tihca nahn man ne.

²⁷Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan che chenun ye min:

—Chidá ne, ndahco ye vederihquentiyon tãh che cahcantiyón nducuahn dehtenduh. Nde ama ihyan hua rendihche ye u, te atenan Chidá che rendihche ye u. Namin nde ama ihyan hua rendihche ye Chidá, te atenan u, nduco ihyan che man ricuahn ihyan taca ye, che rendihche nuhn ihyan. ²⁸Nducoyaca nchuhn che rechuhrihn ne, hua va man chedave yahn ne, cochahtino ne u, ne dín che cuahteman chedave yahn ne. ²⁹Codinahn ne vederihquentiyon yahn, ne cuiquendi ne yune yahn, te u ne, necún. Tuhme cuahteman chedave yahn ne. ³⁰Tihca din nchuhn, te hua vahche cava ne che dinahn ne vederihquentiyon yahn.

*Ihyan apóstol ne, tuhn ye ama o indo
trigo ro che rahtetuhno ihyan*

12 ¹Chihno ama o ro min, ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata yahn ihyan, ne ihyan apóstol ne, chi cuico ye, ne tuhn ye indo trigo, cheh ye ndute yahn. ²Ndihchero ama o sahn fariseo, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condihche ne ihyan apóstol yahn ne. Hua ndahca che tihca redin ye man ro cuh, te man ne, ro che rahtetuhno ihyan.

³Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A ndihchenan nchuhn nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro min cuahn che chi cuico ye nduco combiero yahn ye. ⁴Chenda ihyan chahn chete yaco, cheh ye pan che ndi vedino nan Dendiohs andahre pan chemin chan ne, atenan chidocuyan co cheh ye.

⁵Namin a devano nchuhn nduhca che rihquentiyon ley

che dirun Moisés. Hua dehve nunde che redin chidocuyān ntiyon chete yāco ro che rahtetuhno ihyan. ⁶Nducote va vederihquentiyon che din chidocuyān ntiyon chete yāco ro che rahtetuhno ihyan ne, cuedevano ne te hua dehve nunde che tihcā redin ihyan apóstol yáhn ro che rahtetuhno ihyan, te vederihquentiyon che quenán cumá ne, tahque chahte che co vederihquentiyon min. ⁷Nchuhn ne, nde hua renahn ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhcā: “Tahque náhn che cuahtenan cuma nchuhn vedevahino che co che cāhno ne ite, co te vedino nān.” Ndete che renahn nchuhn ndudo min ne, nde hua ndere cāhma nunde ne yahn ye. ⁸Cuedevano ne te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahñ che redin ihyan ro che rahtetuhno ye.

***Dihvo vo Jesucristo ne, din che ndoyahn
ama sahn che ndi cuma tah se***

⁹Chuh Dihvo vo min, ne chenda ye chete ama yāco yahn ihyan nación yahn Israel. ¹⁰Min quenun ama sahn che ndi cuma ama tah se. Namin min chenun ama o sahn fariseo, ne nducote nahn cāca nunde se yahn Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

—¿A rihquentiyon nān Ndudo yahn Dendiohs che co din vo che ndoyahn ihyan ro che rahtetuhno vo ne?

¹¹Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye sahn:

—Ndete che va itecuche yahn nchuhn ne condāhñun te chete veh ico ro che rahtetuhno ihyan ne, ndetāhno cāhñ ne ndetendāh ne ite. ¹²Nducote tahque rignonun chihve ama ihyan che co itecuche ne, chemin che co conan vo ihyan andahre ro che rahtetuhno vo.

¹³Tuhme rāhn ye ri ye sahn min:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndo ndah nduhcā tah se che tāmā me. ¹⁴Ndetāhno quendāh vah sahn fariseo chahn rentuhno se nduco vih taça cāhno se Dihvo vo.

***Nduhcā che ndirun yahn Dihvo vo Jesucristo
nān Ndudo yahn Dendiohs***

¹⁵Checadino Dihvo vo che tihcā rentuhno se, ne chica ye min, cuahn ye. Ama yāhñ ihyan cuahn ye nduco ye, ne din ye

che ndoyahn nducoyaca ihyan che cah ye. ¹⁶Chihquentiyon Dihvo vo che hua cahma ihyan chahn che a ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense.

¹⁷Tihca din ye cava che conahn ndudo che rahn Dendiohs yahn ye, dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

¹⁸Sahnguh che redin se ntiyon yahn, a man tendahnun sahn.

Ama yahino sahn, ama yeno cava se.

Din che conun Vacó sahn,

ne cuahndudo se van ihyan naci3n chenhahn nduhca che va che techecade yahn ye.

¹⁹Hua cuhma chende se nduco ihyan, nde huane cuah nun se nan ye, cahya se ihyan.

Hua cochica se yune viyan cuahndudo se.

²⁰Hua cah ndache nduh se ihyan che ndache ri ye yahn nunde yahn ye.

Tahque ndah se ne, necah se vedechantino ihyan.

Tihca quendi se nde conan cahcantiyon se numachahte iyehense,

²¹ne ihyan naci3n chenhahn ne, cochantino ye sahn.

Sahn fariseo ne, rahn se te Dihvo vo Jesucristo ne, quenán cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

²²Chihno min ne, nda ihyan nan Dihvo vo, nda ye ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Sahn min ne, nde ve se nde lihme se. Ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne chi ro nan se man, chi cahñ se man. ²³Chahn ino nducoyaca ihyan, ne rahn ye:

—¿A din ndete che ihyan cuh che daya David ne?

²⁴Ate chihnevan ama o sahn fariseo, ne rahn se:

—Ihyan tih ne, quenán cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendah ye vaco chihnga.

²⁵A checadino Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete ihyan che vate ye rihquentiyon ye cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. Ndete intiyahn yan cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. Ndete ihyan che chenun ye ama vah cuahtecuhma ye va van man ye nduco vih ne, hua

co quendi ye cuahtenun dāma ye. ²⁶A namin no tun chundah. Ndete che ndetendāh se vaco chihngā yahn se ne, anduhneca ndete che cuhma se nduco ihyan yahn se, ne hua co quendi vederihquentiyon yahn se. ²⁷Nchuhn ne, rāhn ne che nduco vederihquentiyon yahn chundah che rendetendāh vaco chihngā, ate sahn che rinduco se nchuhn ne, nducote rendotenan se duh che conan sahn cava che ndetendāh se vaco chihngā ne, co cahma se co se nchuhn che hua cuāco che rāhn ne. ²⁸Cuedevano nchuhn te a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs rendetendāh vaco chihngā. Nduco chemin ne, a ndero ndi che a rihquentiyon Dendiohs van nchuhn.

²⁹'Ama sahn dito ne, atenan ndete che dechiche ihyan sahn co conda ye chete vaco se, duco ye yahn se. U ne, anduhneca ndete che tihca dín nduco chundah, ndahco ndiyá vederihquentiyon yahn se.

³⁰'Ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhneca ndete che tan ye nducó. Ntiyon che redín ne, anduhneca ndete che rene din damá ndute ndata, ne ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhneca ndete che rihtera ye.

³¹'Nducote rāhn nchuhn yahn che quenán cumá vederihquentiyon yahn chundah ne, chemin che ráhn rí nchuhn che va vederenchahco cava ihyan adecodehno nunde yahn ye man, che chihngā cahma ye man, ate ihyan che rendahchenan ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, metah vederenchahco cava ye. ³²Adecoduhno ihyan che ndahchenan ye u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va vederenchahco cava ye, ate ihyan che ndahchenan ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua ndaca ye vederenchahco.

Ejemplo yahn yahn ndata

³³'Yahn ndata ne, a nan ndute yahn rihnde ro ndete che ndah o hua ndah. Yahn ndata che ndah ndute yahn ne, yahn ndah, ne yahn ndata che chihngā ndute yahn ne, hua ndah. Cua cuande nchuhn yahn ejemplo cuh, te hua redin yahn che ndahchenan ne vederihquentiyon che quenán cumá cuahn che a ro nan ne che ntiyon cochihve redín. ³⁴⁻³⁵jAma duhtuno ihyan nchuhn! A ndero ndi nan ndudo yahn ne. Ihyan che ndah ihyan ye ne, runecade nan ndudo yahn ye, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, chihngā ndudo yahn ye. ³⁶Ráhn rí nchuhn te cava nducuahn

ndudo chihnga che rahn ihyan ne, va che din Dendiohs castigo ihyan. ³⁷Ihyan che runecade ndudo yahn ye ne, hua co ye castigo, ne ihyan che chihnga ndudo yahn ye ne, co ye castigo.

***Sahn fariseo ne, chica se che din Dihvo vo
Jesucristo ama vederihno, ndihchero se***

³⁸Tuhme rahn ama o sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man:

—Ihyan Ricuahn, nahn nuhn che din ne ama vederihno ndihchero nuhn cava che co devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

³⁹Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye man, rahcotahn ye yahn Dendiohs man. Nahn ndihchero ye vederihno, ate atenan ama vederihno nduhca che chinahn nduco ihyan profeta Jonás ndaca ndihchero ye. ⁴⁰Ama ite ndico che quenun te van nuniyahn ne, ca tuhn te ihyan min, ne quenun ye chete te ino ro ino yan. Atihnoqa u che rinduco nducoyaca ihyan va che conun man yahn ino ro ino yan.

⁴¹Rahn ri nchuhn te cuahn che nda ro che techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan ne, necuan ihyan yan Ninive, ndahco ndiya ye nchuhn, te ihyan chahn ne, nto ino ye nunde yahn ye cuahn che cahndudo ihyan profeta Jonás ndudo yahn Dendiohs, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yahn andahre tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma che co ihyan min. ⁴²Namin tahn reina che va te cuahn yahn ndiya ne, ndahco ndiya te nchuhn nda ro min, te tahn min ne, ama yahn chica te, chihnevan te vedevano yahn Salomón, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yahn andahre tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma che co ihyan min.

Nduhca che redin vaco chihnga

⁴³Cuahn che rendiquendah vaco chihnga ama ihyan ne, rechica yahn nan che metah duhva, renuhn nan che conan tahn. Ate cuahn che hua renda ne, ⁴⁴rendaconan, conun ihyan nan che a ndiquendah, te ihyan min ne, a nduhca ama vah che va man, nde tuno ntache man, necuco man. ⁴⁵Tuhme rahn regua te ndache combiero yahn che tahque duhtuno ca che co man, ne rahtenun ihyan min, redin che tahque

chuhrihn ye che co ro menan. Tihca cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye che vate ye man ro cuh.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan

⁴⁶Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, nda chaco ye nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan. Chahtendi ye cuahn chevah, nahn nte ye nduco ye. ⁴⁷Rahn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Nda chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, nahn nte ye nduco ne.

⁴⁸Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan che rahn ye nduco ye:

—Taca hua. Ihyan cah che chacó man, ihyan sih che dihnó man.

⁴⁹Tuhme nahma Dihvo vo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rahn ye:

—Namin ihyan chuhn ne, anduhneca chacó man, anduhneca dihnó man, ⁵⁰te nducoyaca ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Chidá che va ye vahchetero ne, ihyan chahn ne, anduhneca chacó man, anduhneca cahvé man, anduhneca dihnó man.

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata

13 ¹Ro min ne, quendah vah Dihvo vo cuahn ye chihto vine, ne min chihnde ye. ²Ama yahn ihyan chi dama ye nan ye, nde quenán cuma che chihnde ye chete ama barco che va nan vine. ³Chicuahn Dihvo vo ama ndeh nan dehtenduh ihyan chahn nduco ejemplo. Canan ye tuhca:

—Ama yune ne, cuahn ama ihyan retuhdo ye ndute ndata.

⁴Cuahn che tuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne nda yahda cheh te. ⁵Te neve ndute ne, chera van roh, ne nducote hua yano yahn min ne, ndetahno quendah. ⁶Ate cuahn che chi ihno ne, chihno tih, yahn che hua yano nda dihyoduto. ⁷Te neve ndute ne, chera van chano yan. Ate cuahn che quendah ne, chendih, ne chenun man. ⁸Te neve ndute ne, chera nan che deman yahn, ne ama ndah chi yahn; nahñ ne, chi ama ciento yahn, nahñ ne, chi ino raco yahn, ne nahñ ne, chi ndico ndiche yahn. ⁹Nducoyaca nchuhn ne, condecadino ndah ne cava che tumacadino ne deh conahn.

***Deh cuande che demañ nduco ejemplo
chicuahn Dihvo vo Jesucristo ihyan***

¹⁰Tuhme chahn nda ihyan apóstol nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Dihve nuhn, ¿deh cuande che nduco ejemplo rente ne nduco ihyan ne?

¹¹Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che rihquentiyon Dendiohs ne, nde hua devano ihyan, ate nchuhn ne, din Dendiohs che cadino ne yahn.

¹²Tihca te, ihyan che chenahn ye ne, din Dendiohs che conahn ndah ye, ne ihyan che hua ndah chenahn ye ne, nde conan ye tah che chenahn ye. ¹³Chemin che nduco ejemplo rahndudó, rihnevan ye, cava che cahnevan no ye ate hua conahn ye.

¹⁴Tihca rinahn nduco ye nduhca che dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

Ihyan sih ne, rihnevan ye ate hua renahn ye man,
rendihchero ye ate anduhneca ndete che hua ri ro nan ye
man,

¹⁵te ama cheche ndaconda chedave yahn ye, ndi i ye,
anduhneca ndete che hua rihnevan ye man,
anduhneca ndete che hua ro nan ye man,
anduhneca ndete che hua retumacadino ye man.

Tihca ri yahn ye, te a va che hua necahco ye u,
ne hua nchahcó cava ye.

¹⁶Me nchuhn ne, ama ndah ro yahn ne, te renahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁷Cuaco rahn ri nchuhn te nde a rahn me ne, ama yahn ihyan profeta man, ihyan che runecade ye man ne, ama chenan ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuhn man, che cahnevan ye che rihnevan ne man, ate hua chinahn nduco ye.

***Recqh cuande Dihvo Jesucristo yahn ejemplo
yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me***

¹⁸Cuihcovan nchuhn. Tuhca conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me. ¹⁹Ndute ndata che chera chihto yune me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne hua renun ino ye, te ndetahno che rihnevan ye ne, renda chundah, redin se che

rinan ye. ²⁰Ndute che chera van roh me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo, ne numacuahn vedeyeno renevahnevan ye. ²¹Ate ihyan chahn ne, nduhca chendata che metah cotah yano dihyoduto ne, tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye o redin tan ihyan nduco ye yahn che renevahnevan ye ndudo me ne, ndetahno rihcoman ye. ²²Ndute che chera van chano yan me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo me, ate ama rendedecadino ye cava ntiyon yahn ye man, rihncheh man ye ihyan che ama nahn yahn ye vedecuihca man, ne chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye. ²³Me ndute che chera nan che deman yahn me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo me, ne renahn ye. Ihyan chahn ne, nduhca chendata che chi ama ciento yahn man, chi ino raco yahn man, chi ndico ndiche yahn man ne, tihchan ye, te recah yune ye che redin ndudo me che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn chano yan van trigo

²⁴Chihno min ne, nte Dihvo vo tama ejemplo, chihnevan ihyan chahn. Rahn ye:

—Cahma co nchuhn nduhca vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ama ihyan ne, tuhdo ye trigo nan yahn yahn ye, ²⁵ate chete rahn, ura che vateyado ihyan ne, chahn ama sahn che hua ri rendihche se ihyan, ne tuhdo se ndute yahn chano yan van trigo me. ²⁶Cuahn che a chendudo cuiyon yama trigo me ne, chihnde ro chano yan me van. ²⁷Tuhme chahn sahn redin ntiyon, chengo se dihve se: “Dihve nuhn, uvo ne, trigo tuhdo vo min. ¿Taca che ama quendah chano yan ne?” ²⁸Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: “Ama sahn che hua ri rendihche se u ne, chahn se tuhdo se ndute chano yan.” Tuhme tumerune se ihyan: “¿A nahn ne che tico nuhn chano yan me ne?” ²⁹Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: “Hua tico ne chano yan me, te denan nde nduco trigo tico ne. ³⁰Tahque ndah cahcoman vo che cuihta dama nduco vih nde nda ro che co cuma trigo me. Tuhme dechuh ihyan che tico ye chano yan me, din ticua ye, cuih ye vacoyahn. Cuihno min ne, din dama ye trigo me, cuih ndah ye.”

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

³¹Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā ama ndute mostāza che chihche ihyan nan yahn yahn ye. ³²Ndute mostāza ne, andahre chemin che tahque cahya van nducuahn ndute, ate cuahn che rihta ne, ri rahte yahn yahn che nde yahda redin ndahque te van dune.

Ejemplo yahn ya yahn pan

³³Nte Dihvo vo tama ejemplo:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā tahsihn ya che chihchetahn ama ndahsta van ndeh yache pan, ne quendih van nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, deman nduco ejemplo chicuahn ye

³⁴Nducuahn ndudo che cahndudo Dihvo vo, chihnevan ihyan ne, deman nduco ejemplo, ³⁵cava che conahn nduhcā che dirun ihyan profeta, tuhca:

Cuahndudó deman ejemplo.

Cacuahn ihyan yahn dehtenduh che nde hua devano ihyan numacuahn ro nde ro che chihnde iyehense.

Dihvo vo Jesucristo ne, cah cuande ye deh conahn ejemplo yahn chano yan van trigo me

³⁶Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo nducoyaca ihyan, ne ndonda ye vah nduco ihyan apóstol yahn ye. Tuhme rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Te cuande ne nuhn deh conahn ejemplo yahn chano yan me.

³⁷Ndahconan Dihvo vo, ne cah cuande ye ihyan chahn:

—Ihyan che retuhdo ndute ndata me ne, u che rinducó nducoyaca ihyan. ³⁸Yahn me ne, iyehense. Ndute ndata me ne, ihyan che renevahnecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chano yan me ne, ihyan che rihquentiyon chundah. ³⁹Sahn che tuhdo ndute yahn chano yan me ne, chundah. Ro che ndo dama trigo me ne, a ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che nedin dama ye trigo me ne, ángel. ⁴⁰Nduhca che ndo dama chano yan me, conun vacoyahn me ne, tihca cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye cuahn che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan. ⁴¹Nda ro min ne, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, dechuh ángel yahn numachahte nan

che rihquentiyón, nedin dāma ye nducoyāca ihyan nunde, menān vihca ihyan che retihyon yune ye ihyan chenāhn che rahtendihco ye nunde. ⁴²Cuih ángel chahn ihyan nunde chahn vān ruchiyāhn. Min cuaco ye mān, cheh dihyon ye mān. ⁴³Me ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che Chida ye ne, quendāh yavenān ye, cuahtenan ye vahchetero nān che rihquentiyon ihyan min. Nducoyāca nchuhn, condecadino ndah ne yahn che renté nduco ne.

Ejemplo yahn vedecuihca che quenun ndeh

⁴⁴Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā āma vedecuihca che quenun ndeh mān yāhn. Āma se ne, ntāca se vedecuihca me, ne a min no ndaconan tihyon ndeh se. Āma chi yeno se, ne chahn se ndihcue se nducuahn dehtenduh yahn se, ne ca se yāhn nān che quenun vedecuihca me.

Ejemplo yahn tu diyāhn che āma yahn chihve

⁴⁵⁻⁴⁶Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā āma tu diyāhn che āma ndahcā mān, che āma yahn chihve mān. Ndihchero āma se che ra se tu chemin chan, ne chahn se ndihcue se nducuahn dehtenduh yahn se, ne ca se tu me.

Ejemplo yahn yāna che retāh yāhca

⁴⁷Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā āma yāna che retāh yāhca che tihyon ihyan chete nuniyāhn, ne chetāh ye nducoyāca nān yāhca. ⁴⁸Cuahn che a chito yāna me ne, ndetendāh ye cuāhn chihto nuniyāhn. Min tendāhnun ye yāhca che ndah te, chih ye ite chete cuahte, ne chihtera ye ite che hua cochihve te. ⁴⁹Tihcā va che co ro che techecāde Dendiohs yahn nducoyāca ihyan. Cuahtechica ángel din vi ye ihyan che duhtuno ihyan ye vān ihyan che ndah ye, ⁵⁰ne cuih ye ihyan che duhtuno ihyan chahn vān ruchiyāhn. Min cuaco mān, cheh dihyon ye mān.

Ejemplo yahn vedecuihca

⁵¹Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan chahn:
—¿A renahn nchuhn nducuahn che renté ne?
Ndahconan ihyan chahn, ne rāhn ye:
—Tācā hua, Dihve nuhn, renahn nuhn.

⁵²Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Nducoyaca ihyan che retuno ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, ri ye nduhca ihyan cuihca che retendah ye dehtenduh che ra man, dehtenduh che ndico man, van vedecuihca yahn ye, te ihyan chahn ne, ama ndeh nan vededevano chenan cuma ye.

Nta Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

⁵³Cuahn che a chihno cahndudo Dihvo vo ejemplo chemin chan ne, chica ye min. ⁵⁴Nta ye yan nan che chihta ye, ne chahn ye chete yaco chicuahn ye. Ama chahn ino ihyan yan min, ne rahn ye:

—¿Ti chehua sahn tih vededevano che ricuahn se? ¿Taca che ri redin se vederihno? ⁵⁵Sahn tih che daya vihcheyahn me. Chaco se ne, María. Dihno se ne, Jacobo man, José man, Simón man, Judas man. ⁵⁶Namin tahn cahve se ne, muhn vate te. ¿Tira chehua se che tihca ricuahn se?

⁵⁷Ihyan chahn ne, hua nevahnecon ye Dihvo vo. Chemin che rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan profeta ne, atenan yan vaco ihyan che renevahnecon ye ihyan, te ihyan yan vaco ye man, ihyan ndevaco ye man ne, rendahchenan ye ihyan.

⁵⁸Dihvo vo ne, atenan ama o vederihno din ye min yahn che hua chitahno ihyan chahn ihyan.

Nduhca che chih Juan Bautista

14 ¹Tahn min ne, Herodes gobernador yahn Galilea ne, checadino se yahn Dihvo vo Jesucristo, ²ne rahn se ri se sahn che rinan se sahn nan che rihquentiyon se:

—Ihyan che redin ye vederihno ne, Juan Bautista. A ntuche ye van tenahn, ne chemin che quenana cuma ye vederihquentiyon che redin ye vederihno.

³Tihca rahn se, te sahn min din se preso Juan, chihquentiyon se sandado che dechiche se cadena ihyan, tihyon se ihyan vacoyahn. Tihca din se, te tihca nahn Herodías tahn ndahta yahn dihno se Felipe. ⁴Juan ne, a rahn ye ri ye Herodes:

—Hua redin yahn che conan come tahn tih nduhca ndahta yehn.

⁵Nahn cahnno Herodes Juan, ate vah se ihyan yan, te nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan. ⁶Ate ro che vihco duche Herodes ne, ndeh tahn daya Herodías nan ihyan che vate ye min, ne ama quenan ino Herodes. ⁷Numacuahn vedeyudo cah se ndudo yahn se tahn che adecodehno che caca te ne, cah se tahn. ⁸Nducote a nchinun chaco te tahn ne, rahn te ri te sahn:

—Te ne tin Juan Bautista u chete ama cuh.

⁹Ama chi ran Herodes che tihca rahn te, ate nducote a cah se ndudo yahn se tahn nan nducoyaca ihyan che vate min ne, dinahn se. ¹⁰Chihquentiyon se sandado che chahn se chete vacoyahn, chihca yan se dando Juan. ¹¹Ndaconan se, nda se tin Juan chete ama cuh. Cah se tahn, ne necah te chaco te.

¹²Tuhme nda ihyan che rinduco ye Juan, ne quenda ye ihyan chihche ye ihyan. Chihno min ne, chahn ye chengo ye Dihvo vo.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

¹³Cuahn che checadino Dihvo vo che chihno se Juan ne, chica ye min, quenun ye chete ama barco cuahn ye ama cuan, yahn nan che metah duhva. Ate checadino ihyan che cuahn ye, ne chica ye viyan, rica cah ye, cuahn ye quendi ye ihyan. ¹⁴Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete barco me ne, ndihchero ye che ama yahn ihyan ndi dama ye. Quenan vahino ye ihyan chahn, ne din ye che ndoyahn ihyan cah che nduco ye min. ¹⁵Cuahn che a chi chino ne, chahn nda ihyan apóstol nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yahn nan che metah duhva. Avane ne, a chino cuahn. Cuendedechuh ne ihyan sih cava che cah ye ti tenduh yan, cua ye che cheh ye.

¹⁶Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Metah deh cuande che ndedechuh ihyan. Cah nchuhn cheh ye.

¹⁷Ate rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Atenan uhn ra pan nduco o yahca va yahn nuhn.

¹⁸Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn ngua ne.

¹⁹Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyaca ihyan nan yune. Chetah ye nduh che uhn pan me nduco o

yahca me quetuhma ye. Chenihyon nan ye nan ro, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye pan me, cah ye ihyan apóstol chahn cava che cuih ye van nducoyaca ihyan. ²⁰Cheh nducoyaca ihyan chahn nde nan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ihyan apóstol chahn che ngava, ne decuto ye ndichio cuahte. ²¹Ihyan che cheh ye ne, ri ye uhn mil che deman ihyan chahn, avane ihyan ndahtha man, chechaha man.

Chica Dihvo vo Jesucristo nan nune vine

²²Chihno min ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan apóstol che cuahtenun ye chete barco me, tuche ye tama lado viche yahn vine me numanahn che ndedechuh ye ihyan chahn. ²³Cuahn che chihno ndedechuh ye ihyan chahn ne, cocha ye ama tingüete deman ye cava che covah ye. Cuahn che a chi rahn me ne, quenan ca ye min deman ye. ²⁴Numanahn min ne, a nde mahn vine me cuahn ihyan apóstol chahn nduco barco me. Ama rechi yuhne cuahn nan cuahn barco me, ne ama rahn nune vine me. ²⁵Cuahn che a nino co dave ne, nda nino Dihvo vo cuahn nan cuahn barco me, rica ye nan nune. ²⁶Cuahn che ndihchero ihyan apóstol chahn ihyan che rica ye nan nune me ne, ama dihya ye chi nde tuno cah vah ye, ne rahn ye:

—¡Nga ama vaco chihnga, cochi tan!

²⁷Ate yahve Dihvo vo ihyan chahn, ne rahn ye:

—Hua vah nchuhn, te a u che cochí.

²⁸Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ndete che ndih ne, cuahnecon ne che cacá nan nune, chí nan ne.

²⁹Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cochi.

Tuhme cuahn Pedro, rica ye nan nune cuahn nan che cochi Dihvo vo. ³⁰Ate nducote ama ri yudo nan vine me ne, chenda vedevah ihyan. Ndetahno canan rehchenun ye van nune, ne cah ye:

—Dihvé, ¡cuendedevahn ne u!

³¹Chetah Dihvo vo tah ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Di ne, hua numa ine ritehne. ¿Dehco che ndeh rendedecadine?

³²Cuahn che chenda ye chete barco me nduco vih ne, chehuan yuhne me. ³³Tuhme ihyan che chenun ye chete barco me ne, chehtihya ye nan Dihvo vo ne rahn ye:

—Cuꞥo niyon te ndih che Daya Dendiohs.

*Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn
ihyan cah yan Genesaret*

³⁴Cuahn che a tuche ihyan chahn vine me ne, nda ye yan Genesaret. ³⁵Ndetahno nchanan ihyan yan min Dihvo vo, chacotuhn ye ndudo numacuahn yahn min. Ama chengu ihyan ihyan cah yahn ye nan Dihvo vo. ³⁶Chica ihyan chahn favor ihyan che cuahnecun ye che nahn tah ihyan cah chahn mare tino yahn ye, ne nducoyaca ye che nahn tah ye ne, ndoyahn ye.

Deh cuande che chendihco ihyan nunde

15 ¹Chihno min ne, ama o sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés che chica se yan Jerusalén man, chahn nda se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

²—Hua ndahca che rahcotahn ihyan apóstol yahn ne vederihquentiyon yahn ihyan ndico, te reh ye nde hua renano ye tah ye nduhca che chihco cade ihyan chahn.

³Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Me nchuhn ne, hua ndahca che rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, riquendi ne costumbre yahn man ne. ⁴Dendiohs ne, rihquentiyon ye tuhca: “Codin yahine chide man, cheque ye man.” Namin rihquentiyon ye: “Ihyan che cahva ye yahn indihche yahn ye ne, va che cahno ihyan yan ihyan.” ⁵Ate nchuhn ne, retihyon yune ne ihyan che cahma ye co ye indihche yahn ye: “Hua co conan nchuhn, te nducuahn che va yahn ne, a cah ndudo yahn che co vedino nan Dendiohs.” ⁶Nduco tihca ne, retihyon yune ne ihyan che cuacondah vedame ye indihche yahn ye. Rendahco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ricuahn ne costumbre yahn man ne. ⁷O nan o chende nchuhn! Redinahn niyon ne nduhca che rahn Dendiohs, dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

⁸Ihyan sih ne, dendudo no che rendeva ye yavenan, ate nde tah hua ritahno ye u.

⁹Nde tah hua richihve che rendeva ye yavenan,

te ricuahn ye vederihquentiyon yahn man ye, redin ca ye che vederihquentiyon yahn.

¹⁰Tuhme cah Dihvo vo nducoyaca ihyan chahn nan ye, ne rahn ye:

—Cuihcovan nchuhn man, conahn tin ne man, che cahmá.

¹¹Che chendihco ihyan nunde ne, ndiyu cava dehtenduh che reh ye, te cava ndudo chihnga che rente ye.

¹²Tuhme chahn nda ihyan apóstol, ne rahn ye ri ye ihyan:

—¿A tumacadino ne che chi yudo yahn sahn fariseo sih yahn ndudo che tihca rahn ne ne?

¹³Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nducuahn vederihquentiyon che ndiyu man Chidá che va ye vahchetero chihco cade ye ne, va che cuihno anduhneca ama yahn che retico ihyan nde dihyoduto. ¹⁴Din ca man se, te sahn sih ne, anduhneca sahn nan ve che quendanan se sahn nan ve chenahn, cora nun nducoyaca se chete ive yahn.

¹⁵Rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Te cuande ne nuhn deh conahn che nte ne yahn che chendihco ihyan nunde.

¹⁶Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—¿Taca che namin nduco nchuhn hua renahn ne? ¹⁷¿A hua devano ne te nducuahn che reh ihyan ne, vacochendereh yahn ye renun? Chemin ne, rechuh cuahn chete ye, ne rendiquendah. ¹⁸Ate ndudo chihnga che rente ihyan ne, rente ye yahn che chihnga rendedecadino ye, ne nduco chemin chendihco ye nunde. ¹⁹Tihca, te nan vederendedecadino yahn ihyan reconan che chihnga rendedecadino ye man, che rihno ye vih man, che rahtenan ye nduco ndahta che hua nihnevaco nduco ye man, che reduco ye man, che rihncheh ye man, ndere ricueh dame ye nunde ihyan man. ²⁰Nunde chemin chan redin che rinda ihyan. Ate che cheh ihyan andahre hua renano ye tah ne, ndiyu nunde chemin.

Nduhca che chitahno ama tahn tama nación

²¹Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye yahn yahn yan Tiro nduco yan Sidon, ²²ne ama tahn ndata yahn ihyan cananea, che va te yahn min ne, cuahn te cuahn nan cuahn ye, ca rica te ca rahn te numa dito te:

—Dihvé, Daya David, conan vahino ne u. Tahn dayá ne, quenun ama vaco chihnga tahn, ne ama rechuhrihn te.

²³Ate hua tumecah ye yahn te. Tuhme rahn ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Cotumacah ne tahn, te ama rah te cochi te cuahn vedamo vo.

²⁴Tuhme ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dendiohs ne, dechuh ye u cava che conán ihyan nación yahn Israel che a ndinda ye, din nune yahn ye.

²⁵Ate tahn min ne, chahn nda te, chehntihya te nan ye, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihvé, ¡cuinan ne u!

²⁶Rahn ye ri ye tahn:

—Hua redin yahn che conán di, te anduhneca ndete che cahneví pan che va che cheh ihyan nación yahn, cah yahna.

²⁷Ndahconan te, ne rahn te:

—Dihvé, cuaco che rahn ne. Ate yahna ne, namin reh te, te rendevahn te dache che ra man mesa yahn dihve te. Nducote tihca ne, ricá favor ndih che conan ne tah u.

²⁸Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Daya, jama numa ine ritehne! Conahn ndoque nduhca che rique.

A ura min no ndiquendah vaco chihnga me tahn daya te.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama yahn ihyan cah

²⁹Ndaca Dihvo vo min ne, nta ye chihto vine yahn Galilea. Tuhme cocha ye ama tingüete, ne min chihnde ye. ³⁰Ama yahn ihyan chi dama ye nan ye. Nda ihyan chahn ama yahn ihyan cah, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che neneva doh tah ye man, ihyan che ve nan ye man, ihyan che lihme ye man, yahn ca ihyan che ndi ye tama te o nan cah man, ne din Dihvo vo che ndoyahn nducoyaca ye. ³¹Ama chahn ino ihyan che ndihchero che ndoyahn nducoyaca ihyan cah chahn, ne ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che nda cuande ye ihyan nación yahn Israel.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh cun mil ihyan

³²Chihno min ne, cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ama renan vahino ihyan sih, te a ino ro che chenan ye nduco vo, ne metah dehva che cheh ye. Hua nahn ndedechúh ihyan che diya chete ye, te denan cota^h cuno ihyan cuahn yune.

³³Rahn ihyan apóstol chahn ri ye ihyan:

—Ate muhn yahn nan che metah duhva. ¿Ti ngua vo che cah vo cheh ihyan sih?, te ama yahn ye.

³⁴Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ihyan chahn:

—Va ndache pan yahn nuhn man, ama o yahca cahya man.

³⁵Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che chahte nducoyaca ihyan ndiyahn. ³⁶Chetah ye nduh che ndache pan chahn nduco yahca chahn, quetuhma ye, ne neca^h ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan apóstol chahn cava che cuih ye van ihyan. ³⁷Ceh nducoyaca ihyan chahn nde nan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ye cheyahn che ngava, ne decuto ye ndache cuahte. ³⁸Ihyan che cheh ye ne, ri ye cun mil che deman ihyan chahn, avane ihyan ndahta man, checahya man. ³⁹Cihno min ne, ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ne quenun ye chete ama barco, cuahn ye cuahn yahn yahn yan Magdala.

*Sahn fariseo nduco sahn saduceo ne, rica
se ama vederihno ndihchero se*

16 ¹Ama o sahn fariseo nduco sahn saduceo ne, chahn se chendichero se Dihvo vo. Sahn chahn ne, retumarande se ihyan, ne chica se che din ye ama vederihno, ndihchero se, cava che co devano se che Dendiohs dechuh ye ihyan. ²Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn che a ri chino ne, ndete che cuah nan ro ne, rahn nchuhn te ndahca din ro. ³Me vateyan ne, ndete che cuah nan ro man, man man ne, rahn ne te cuan co. Nchuhn ne, jo nan o chende ne! Ama ndah nda cuande ne taca ri nan ro, ate hua retumacardino ne yahn vederihno che redin Dendiohs man ro cuh. ⁴Ihyan che vate ye man ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua retumacah ye Dendiohs. Rica ye vederihno ndihchero ye, ate atenan ama vederihno nduhca vederihno

che din Dendiohs nduco ihyan profeta Jonás ndāca ndihchero ye.

Chihno rahn ye chemin ne, chihcoman ye sahn chahn, ne chica ye min.

Vedevano yahn sahn fariseo ne, nduhca ya yahn pan

⁵Cuahn che tuche ihyan chahn vine me ne, nta tin ihyan apóstol chahn che hua nda ye pan. ⁶Ura min rahn Dihvo vo nduco ye:

—Cuihco nchuhn cudado. Hua tumacah ne yahn ya yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man.

⁷Tuhme ndedecadino ihyan chahn, ne rahn van man ye nduco vih:

—Tihca rahn ye ri ye uvo yahn che hua quenda vo pan.

⁸Checadino Dihvo vo che hua chenahn ihyan chahn che rahn ye. Deyahn che hua nda ye pan ndedecadino ye. Chemin che rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che rendedecadino nchuhn che hua nda ne pan? ¿Taca che hua numa ino ne ritahno ne? ⁹¿Taca che hua renahn ne, nde hua rahtenun ino ne vederihno che rendihchero ne? Cuahn che cah, cheh uhn mil ihyan nduco uhn pan me ne, ¿taca che hua chahtenun ino ne che nde cade cuahte che ngava nedin dama ne? ¹⁰A namin no tun cuahn che cah, cheh cun mil ihyan nduco ndache pan me ne, ¿taca che hua chahtenun ino ne che nde cade cuahte che ngava nedin dama ne? ¹¹¿Taca che hua chenahn nchuhn che ndiyu yahn pan che rahn nduco ne? Rahn nduco ne che cahco ne cudado yahn ya yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man.

¹²Tuhme chenahn ihyan chahn che a yahn ndudo che ricuahn sahn chahn che tihca rahn ye.

Rahn Pedro te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse

¹³Cuahn che nda Dihvo vo yahn yahn yan Cesarea de Filipino, tumerune ye ihyan apóstol yahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan, ¿deh rahn ihyan yahn ne?

¹⁴Ndahconan ihyan chahn:

—Nahn ihyan ne, rahn ye te ndih che Juan Bautista. Nahn tun ye ne, rahn ye te ndih che Elías. Nahn tun ye ne, rahn ye te ndih che Jeremías o tama cha ihyan profeta che chahte ye a rahn me.

¹⁵Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—Me nchuhn ne, ¿deh rahn ne yáhn ne?

¹⁶Ndahconan Simón Pedro, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ndih ne, a ihyan che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse, a ndih che Daya Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁷Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndah ro yehn, Simón, daya Jonás, te a man Chidá che va ye vahchetero te ye checadine, ndiyu ihyan iyehnse. ¹⁸Ráhn rí di te redin yahn che doche Pedro, te che tihca doche ne, conahn che ama ndudo redin. Cuahto min quendi ihyan yáhn, ne nde vederihquentiyon yahn chundah hua co ndahco ndiya ihyan. ¹⁹U ne, té vederihquentiyon di cava che conan van ihyan che rihquentiyon Dendiohs. Cha che cah yone che din ye man, cha che cahca tan che hua din ye man ne, Dendiohs ne, cah dito ye ndudo yehn.

²⁰Tuhme rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn che hua cahma ye nduco nde ama ihyan che a man ye che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²¹Nde tahn min canan Dihvo vo cah ye che checadino ihyan apóstol yahn ye te va che cahno ye yan Jerusalén, ne min ama chuhrihn ye. Ndo dama intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, din tan se nduco ye, nde cahno se ihyan. Ate cuihno ino ro ne, ntuche ye.

²²Tuhme quenda Pedro ihyan ama lado, ne canan riyahve ye ihyan, ne rahn ye:

—Dihvé, hua ndahca che cahco mendahn ne ndih cava che tihca cuahno co ne.

²³Ndaconan Dihvo vo ndihchenun ye nan Pedro. Chihya ye ihyan, ne rahn ye:

—Di chundah, cuehn vane, te redin vahche yáhn. Di ne, hua devene cha che rihquentiyon Dendiohs. Atenan che rihquentiyon ihyan iyehnse devene.

²⁴Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol chahn:

—Adecoduhno ihyan che nahn co cuande ye van ihyan yáhn ne, va che cahcoman ye vedeyeno man ye. Andahre va che conan yah ye nan ama cruz, ate va che cahco mendahn ihyan,

conduco ye u. ²⁵Tihc̄a, te ihyan che hua nahn c̄ahco mendahn ye ihyan c̄ava che conduco ye u ne, va che conda ye, ne ihyan che c̄ahco mendahn ye ihyan ne, andahre din t̄an ihyan nduco ye, c̄ahno ye ihyan, ate ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero. ²⁶Hua cochihve yahn ihyan andahre nedin d̄ama ye nducuahñ vedecuihca che va iyehñse ndete che chemin din che denda ye, ne hua co cuahtenan ye vahchetero. Ndete che tihc̄a ne, metah deh nduco nedihve ye c̄ava che ndevahn ye. ²⁷Va che conahn chemin, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che chí numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá nduco ángel yáhn, ne techecadé yahn nducoyaca ihyan, ndahco menún yahn queri ama ye tunoca che nedin ye, ndahtenan ye iyehñse. ²⁸Cuaco ráhn rí nchuhn te ama o ihyan che chenun ye muhn ne, vate ca ye iyehñse ndá ro min, ne ndihchero ye u che rinducó nducoyaca ihyan cuahn che ndá numacuahn vederihquentiyon yáhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyahn ye

17 ¹Chihno an ro min ne, quenda Dihvo vo Pedro man, Jacobo nduco dihno ye Juan man, ne cuahn ye nduco ihyan chahn ama tingüete yaco, ²ne min ndo diyahn ye nan ihyan chahn. Yavenan ye man, tino yahn ye man ne, ama diyahn ro nduhca nan yahn. ³Ura min ndihchero ihyan apóstol chahn Moisés nduco Elías che rente ye nduco Dihvo vo. ⁴Tuhme ráhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihve nuhn, ama ndahca che cuahtenan vo muhn. Ndete che nahn ne ne, dendah nuhn ino vache vah; ama nan che conun ne, tama nan che conun Moisés, ne tama nan che conun Elías.

⁵Numanahn che ráhn ca Pedro ne, quendihco ama man tuno diyahn ro nan che chenun ihyan chahn, ne van man me ne, chenun ama ndudo che ráhn tuhca:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Ama yenó cava se. Che cahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

⁶Cuahn che chihnevan ihyan apóstol chahn ndudo me ne, ama dihya ye chi, ne chahtetave ndih ye ndiyahn. ⁷Tuhme chahn ndá Dihvo vo nan ihyan chahn, nahn tah ye ihyan, ne ráhn ye ri ye ihyan:

—Cuenecuan nchuhn. Hua dihya ne co.

⁸Cuahn che ndo nihyon nan ye ne, ametah ndihchero ye ihyan che o chahn, a deman Dihvo vo.

⁹Ura che cuenchahn ye cuete me ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn, ne rahn ye:

—Hua cahma nchuhn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ne, nde ro che u che rinducó nducoyaca ihyan ntuché van tenahn.

¹⁰Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che rahn sahn devano ley che dirun Moisés che dinoca Elías va che chi ye ne?

¹¹Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuāco che va che chi Elías, ndahco cade ye nducuahn.

¹²Ate rahn rí nchuhn te a nda Elías, ne ihyan ne, hua nevahnecon ye ihyan. Tahque ndah ye ne, din tan ye nduco ye. Namin u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che chuhríhn, din tan ihyan nducó.

¹³Tuhme tumacadino ihyan apóstol chahn che rente ye yahn Juan Bautista anduhneca ndete che a ihyan min che Elías.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn dihn che ndi se cah rih dihca

¹⁴Cuahn che nta ihyan chahn nan che chenun ihyan chenhahn ne, chahn nda ama se, chehntihya se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

¹⁵—Dihvé, conan vahino ne sahn dayá, te ndi se cah rih dihca, ne ama rechuhrihn se. Ama ndeh yune cuahn che rinuhn yahn se ne, rendahnun se vacoyahn man, van nune man. ¹⁶A checú sahn nan ihyan apóstol yahn ne, ate hua chi din ye che ndoyahn se.

¹⁷Tuhme rahn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, duhtuno ihyan nchuhn man, hua ritahno ne man. Nchuhn ne, a hua nda ro che co ne ihyan. ¿A cuahn dama quendáh vedechahtino nduco ne, che rahco ne? Checú ne sahn muhn.

¹⁸Sahn dihn me ne, quenun ama vaco chihnga sahn. Cuahn che nda se nan ye ne, chihquentiyon ye che ndiquendáh vaco chihnga me, ne ndetahno ndoyahn se.

¹⁹Ura che a demañ ye ne, tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo:

—¿Dehra cuande che hua chi ndetendah nuhn vaco chihnga me ne?

²⁰Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua ritahno ne, te cuaco rahñ rí nchuhn te ndete che ritahno ne mare tahsihn ne, cahcantiyon ne ama ico che caca nan che va, ne cuhnde tama cuahn, ne dinahn. Ndete che ritahno ne ne, adecodehno che caca ne ne, conahn nduco ne. ²¹Rahñ rí nchuhn te cava che ndetendah vo vaco chihnga chemin chan ne, va che covah vo man, cuahto vo yahte man.

Rahñ Dihvo vo Jesucristo tama yune che va che cahno se ihyan

²²Numanahn che quechica Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye estado yahn Galilea ne, rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che necah ihyan u tah sahn nunde, ²³ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Ama chi ndache ihyan chahn yahn che tihca rahñ ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nedihve ye cade iyo yahn yaco

²⁴Cuahn che nda ihyan chahn yan Capernaum ne, chahn sahn che rica se tume cade iyo yahn yaco, tumerune se Pedro:

—¿A hua renehve ihyan ricuahn yahn nchuhn tume cade iyo yahn yaco ne?

²⁵Ndahconan Pedro, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Taca hua, renehve ye.

Ndonda Pedro chete vah ne, menan vihca tumerune Dihvo vo ihyan:

—Deh rahñ Simón, ihyan che rihquentiyan ye ne, ¿duh rica ye tume cade iyo ne? ¿A ihyan nación yahn ye o ihyan tama nación ne?

²⁶Ndahconan Pedro, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Rica ye ihyan tama nación.

Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, ihyan nación yahn ye ametah va che nedihve ye. ²⁷Ate cava che hua din vo che co tan nde ama ihyan ne, cuehn nan vine, ne cotihyen cu ra yahca. Ite che cua te ne,

cuentah chende te, ne min ntaque ama tume. Nduco chemin cuenedihve cade iyo yáhn man, yehn man.

Duh che tahque conan

18 ¹Chihno min ne, ndo dama ihyan apóstol chahn nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—¿Duh che tahque conan van ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne?

²Tuhme cah Dihvo ama lihn, chihno ye mendahn, ³ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn rí nchuhn te ndete che hua nto ino ne nunde yahn ne, co ne nduhca checahya che tuhchan che necun ne, hua co cuahtenan ne vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ⁴Cuedevano ne te adecoduhno ihyan che necun ye nduhca lihn cuh ne, ihyan min che tahque conan ye van ihyan che rihquentiyon Dendiohs. ⁵Namin cuedevano ne te adecoduhno ihyan che nevahnecun ye ama ihyan yáhn che necun ye nduhca lihn cuh ne, a u nevahnecun ye.

Cahnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

⁶Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye ihyan yáhn che cuahtendihco ye nunde ne, ama chahte castigo va che co ye. Tahque ndahca cava ye ndete che caca yahto ihyan ama tu yudo chahte dando ye, ne cuacondahnun ye ihyan van nuniyahn, yudomin ca che tihyon yune ye ihyan yáhn che cuahtendihco ye nunde. ⁷¡Chevah ihyan ihyense!, te a cade no che va che cuahtendihco ye nunde. Ate ¡tahque vedin ihyan che tihyon yune ye ihyan che cuahtendihco ye nunde!

⁸Ndete che renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne va che dinahn ne nduco tah ne o nduco cah ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca ne, chacondah ne, te tahque ndahca yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche ne, yudomin ca che ndah tah ne, ndah cah ne, cuahtenun ne van ruchiyahn cuahn dama. ⁹Ndete che cava ndutinan ne renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a tico ne, chacondah ne, te tahque ndah yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre hua

ro ñan ne, yudomin ca che ndah ndutinan ne, cuahtenun ne van ruchiyahn.

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

¹⁰Cuihco nchuhn cudado che hua ndahchenan ne nde ama ihyan che necun ye nduhca checahya che tuhchan, te ángel yahn ne, cuahn dama chenán ye ñan Chidá che va ye vahchetero. ¹¹Tihca, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndá ndedevahn ihyan che a ndinda ye, nedin nunde yahn ye.

¹²Rahn rí nchuhn te ama ihyan che va ama ciento itecuche yahn ye ne, ndete che conda ama te van chano ne, cahcoman ye ite che chenahn chahn van chano ñan che redin ye cudado ite, ne cahn ye quenuhn ye ite che chinda me. ¹³Cuahn che ntaca ye ite ne, cuaco rahn rí nchuhn te nde tahque co yeno ye cava ite min che co cava ite che chenahn chahn. ¹⁴Tihca Chida nchuhn che va ye vahchetero, te hua nahn ye che conda nde ama ihyan che necun ye nduhca checahya che tuhchan.

Nduhca che va che nchahco ihyan yahn vih

¹⁵Ndete che ama ihyan che namin ritahno ye din tan ye nduco ama cha nchuhn ne, coyahve ne ihyan cuahn deman ne nduco vih. Ndete che nto ino ye nunde yahn ye ne, a ndedevahn ne ihyan yahn castigo che va che co ye. ¹⁶Ate ndete che hua tumacah ye che cahma ne ne, conuhn ne ama o testigo cava che nduco ihyan chahn yahve ne ihyan. ¹⁷Ate ndete che nde nduco tihca hua tumacah ye ne, cahma ne nduco ihyan ndiyaco cava che van nducoyaca ne yahve ne ihyan. Ate ndete che hua tumacah ye ne, co din ne cuande anduhneca ndete che nde hua devano ye che va Dendiohs.

¹⁸Cuaco rahn rí nchuhn te nducuahne che nte cade ne ne, cah dito Dendiohs ndudo yahn ne.

¹⁹Namin rahn rí nchuhn te ndete che co dama ndudo ama o ne, caca ne deh che nahn ne Chidá che va ye vahchetero ne, te ye nchuhn. ²⁰Te ye nchuhn, te ñan che ndo dama o ino ihyan ndeva ye yavenan ne, min quenun van ye.

²¹Tuhme chahn nda Pedro, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿a ndeh yune va che nchahco yahn ihyan che quendi ye din tan ye nducó ne? ¿A nde ndache yune ne?

²²Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ndiyu atenān ndache yune, te a nduh va ndeh yune che din tān ye ne, a tih va ndeh yune va che ncheguei yahn ye.

Ejemplo yahn ama sahn che metah vederenchahco nan se

²³Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā ama rey che tendah cuande ye yahn sahn che redin ntiyon nduco ye. ²⁴Cuahn che canan tendah cuande ye ne, nda ama se tendah cuande ye yahn se, ne quendihco ndeh se yahn ye, tenduh ndiche mil tume diyahnguan. ²⁵Nducote metah deh nduco che nedihve se ne, chihquentiyon ye sahn decahya yahn ye che ndihcue se sahn man, ndihcue se ndahta yahn se man, daya se man, nducuahn dehtenduh yahn se man, cava che ndutonun tah che quendihco se yahn ye. ²⁶Tuhme chehntihya se nan rey me, ne rahn se: “Dihvé, codin chahtino ne yahn, ne nedihvé yahn ne.” ²⁷Quenan vahino ye sahn, ne numacuahn vedeyeno tehche ino ye nducuahn che quendihco se. ²⁸Ate ura che conahn se ntaca se ama combiero yahn se che quendihco ye ino cun cade yahn se. Dihno se dando ye, ne rahn se ri se ihyān: “Cuenedihve che quendihque yahn.” ²⁹Chehntihya ye nan se, ne rahn ye: “Codin chahtine yahn, ne nedihvé yehn.” ³⁰Ate hua cahnecon se. Tahque ndah se ne, chahn se chica nunde se yahn ye, ne quenun ye vacoyahn nde chihno nedihve ye yahn se. ³¹Ndihchero combiero yahn se che tihcā din se, ne ama chi tān ye, chahn ye chengo ye rey me. ³²Tuhme tahve rey me che chehua sahn, ne chihya ye sahn: “Di ne, ama duhtuno ihyān di. U ne, nchahcó yehn yahn nducuahn che quendihque yahn, te chique favor u. ³³¿Taca che hua tihcā quenān vahine combiero yehn nduhcā che quenān vahinó di?” ³⁴Numacuahn vedetan chihquentiyon ye che conun se vacoyahn nde chihno nedihve se che quendihco se.

³⁵Quendi Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyān chahn:

—Namin nchuhn, ndete che hua nchahco ne yahn vih numacuahn chedave yahn ne ne, cuahno ne nduhcā che chahno sahn min, te Chidá che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye nduhcā che rihquentiyon Dendiohs che hua tehche ihyān ndahta yahn ye

19 ¹Cuahn che chihno nte Dihvo vo ne, chica ye min estado yahn Galilea, cuahn ye estado yahn Judea,

tama lado viche ico Jordán, ²ne ama yahn ihyan cuahn ye nduco ye. Cuahn che nda ye min ne, din ye che ndoyahn ihyan cah.

³Tuhme nda ama o sahn fariseo che nahn tumarande se ihyan, ne tumerune se:

—¿A co tehche ihyan ndahta yahn ye cava adecodehno ne?

⁴Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A devano nchuhn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuahn che dendah Dendiohs iyehense ne, dendah ye ihyan chahn man, ihyan ndahta man.” ⁵Namin ndirun tuhca: “Thyan chahn ne, cahcoman ye indihite yahn ye, ne cahnevaco ye, conan cuma ye ndahta yahn ye. Ihyan chahn ne, din yahn ye vih anduhneca ndete che ama no ye.” ⁶Nducote tihca ne, ametah din ye cuande che o ye, te anduhneca ndete che ama no ye. Nducote a man Dendiohs nahn ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vih ne, hua redin yahn che tehche ye vih.

⁷Rahn sahn chahn ri se ihyan:

—Ndete che tihca ne, ¿deh cuande che cah yune Moisés che tehche ihyan ndahta yahn ye, dirun ye ama caca cah ye tahn?

⁸Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Yahn che cheche chedave yahn ihyan ne, chemin che cah yune Moisés che tehche ye ndahta yahn ye. Ate Dendiohs ne, hua tihca chihco cade ye cuahn che dendah ye iyehense.

⁹U ne, rahn ri nchuhn te ihyan che ndere tehche ye ndahta yahn ye ndiyu yahn nunde che quenán te nduco tama chahn, ne cahnevaco ye nduco tama te ne, redin duche yahn ye che nihnevaco ye. Namin sahn che cahnevaco se nduco tahn che ntehche inchahn te tahn ne, condihco se nunde.

¹⁰Tuhme rahn ihyan apóstol ri ye Dihvo vo:

—Ndete che tihca va cade yahn ihyan chahn ne, tahque ndah ye che nde hua cahnevaco ye.

¹¹Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua nducoyaca ihyan co dinahn ye yahn chemin, te atenan ihyan che necah Dendiohs vederihquentiyon ihyan che co dinahn ye. ¹²Vate chahn che hua numa ye, te a tihchan ye nde rahteyan ye. Namin vate ye che hua numa ye yahn che ihyan redin yoh ye ihyan. Namin vate ye che hua rahtenan cuma ye ndahta cava che hua co vahche yahn ye nan ntiyon

yahn Dendiohs. Ihyan che retumacadino che co dinahn ye che cuahteman ye ne, ndahca che dinahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nahn tah ye checahya, covah ye cava

¹³Chihno min ne, nda ihyan, nda ye checahya yahn ye cava che nahn tah Dihvo vo, ne covah ye cava. Ate ihyan apóstol ne, rahva ye nduco ihyan chahn. ¹⁴Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua cahca tan nchuhn che chi checahya sih nan, te a ndi cuande van ihyan che necun ye che cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁵Chihno rahn ye chemin ne, nahn tah ye checahya chahn, covah ye cava. Tuhme chica ye min, cuahn ye.

Ama sahn cuihca ne, nte se nduco Dihvo vo Jesucristo

¹⁶Ura min nda ama sahn yuno nan Dihvo vo, ne rahn se:

—Ihyan Ricuahn Ndah, ¿deh ndah che din cava che conán vahchetero ne?

¹⁷Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nde hua redin yahn che cahme, Ihyan Ricuahn Ndah, te atenan Dendiohs ne, ihyan min che ndah ye. Cava che conen vahchetero ne, codinehn vederihquentiyon yahn ye.

¹⁸Tumerune se ihyan:

—¿Cha vederihquentiyon me ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Vederihquentiyon che tuhca: “Hua cahne ihyan man, hua din duche yehn che nihnevaque man, hua doque man, hua ndere cahma nonde yahn ihyan man, ¹⁹cuendeva yavenan chide man, cheque man, codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di man.”

²⁰Rahn se ri se ihyan:

—Nducuahn vederihquentiyon che tihca ne, redinahn nde ro che lihn ca u. ¿A va ca che dinahn ne?

²¹Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Che cuahtenan ihyan vahchetero ne, tahque rigonun chihve che co vedecuihca. Cava che hua co vahche yehn che tone min ne, cuendihcue dehtenduh yehn che va, ne cuinen ihyan chevah. Tuhme cochi condoque u.

²²Nducote ama cuihca se ne, hua quenan ino se che tihca rahn Dihvo vo nduco se, ne ama chi ran se conahn se.

²³Tuhme rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol:

—Cuāco rahn rí nchuhn te ama vahche cava ihyan cuihca che condā ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

²⁴Ndaconan rahn rí nchuhn te nde ama ihyan cuihca ne, hua co condā ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

²⁵Che rahn ye chemin ne, ama cuahn ino ihyan apóstol chahn, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—Ndete che tihca ne, nde ama ihyan hua co ndevahn ye.

²⁶Chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Che tin demān ihyan ne, hua condā ye vahchetero. Atenān Dendiohs co din ye che min tuno ihyan, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahn.

²⁷Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, me nuhn che chihcomān nuhn nducuahn, chinduco nuhn ndih ne, ¿deh co nduco nuhn ne?

²⁸Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuāco rahn rí nchuhn te cuahn che a nuhnde cade nducuahn, ne u che rinducó nducoyāca ihyan cuhndé nan che rihquentiyón numacuahn vedeyudo ne, namin nchuhn che rinduco ne u ne, cuahte ne techecāde ne yahn nduh che ndichio ndāta yahn ihyan nación yahn Israel. ²⁹Namin adecoduhno ihyan che va che cahcomān ye dehtenduh yahn ye man, ihyan yahn ye man, cava che co conduco ye u ne, nuhnde menun ama ciento yahn queri ama che cahcomān ye, a vaco ye, a dihno ye, a cahve ye, a chida ye, a chaco ye, a ndāhta yahn ye, a daya ye, a yahn yahn ye, ate nunde menun ama ciento yahn queri ama che cahcomān ye. Avāne ne, conan ye vahchetero numacuahn ro. ³⁰Ndā ro min ne, ndiyu yahn che a rahn chitahno ihyan che tahque quendāh yavenān ye, nde huane yahn che cade chitahno ye che hua nduh quendāh yavenān ye.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon

20 ¹Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhca ama patrón che chahn ye ama vatiyan chenuhn ye mozo cava che tuhn se uva yahn ye. ²Ndāca ye neve se, ne nte cade ye nduco se che din se ntiyon cade ro, ne dechuh ye sahn nan

ntiyon yahn ye. ³Chahn tun ye tenduh n̄an rahco nun vatiyan, ne nt̄aca ye te neve se che vatechica se cuahn ndihve, metah ntiyon din se. ⁴Rahn ye ri ye sahn: “Cuahn nchuhn codin ne ntiyon yahn, conduco ne sahn chenahn che a chenan se min, ne nedihvé nchuhn nduhva che redin yahn.” “A,” rahn se, ne cuahn se. ⁵Chahn tun ye tenduh n̄an mah̄n yah̄n. Nt̄aca ye te neve se, dechuh ye sahn n̄an ntiyon me. Chahn tun ye tenduh n̄an rahco ino. Nt̄aca ye te neve se, ne namin dechuh ye sahn. ⁶Ndaconan chahn tun ye tenduh n̄an rahco uhn, ne nt̄aca ye te neve se, ne rahn ye ri ye sahn: “¿Dehco che hua din nchuhn ntiyon man ro ne?” ⁷Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan: “Hua din nuhn ntiyon, te hua nd̄aca ntiyon din nuhn.” Rahn ye ri ye sahn: “Cuahn nchuhn din ne ntiyon yahn tuhme, ne nedihvé nchuhn nduhc̄a che redin yahn.” “A,” rahn se, ne cuahn se. ⁸Chi chino me ne, rahn ye ri ye mandador yahn ye: “Cuenedin dame sahn mozo sih, ne cuenedihve yahn se, cuanan nduco sahn che nd̄a adiva cuahn.” ⁹Cuahn che chend̄a sahn che a nde n̄an rahco uhn a chino can̄an din se ntiyon ne, ndond̄a t̄ah se chihve yahn se yahn numa ro. ¹⁰Nde n̄an chihnonan yahn ne, chend̄a sahn che din se ntiyon numa ro, ne ndedecadino se che tahque ndahva nedihve ye sahn, ate a d̄ama no nedihve ye sahn. ¹¹Cuahn che ndihchero se che a d̄ama no nevihve sahn nduco sahn chenahn chahn ne, rahn nunde se nduco patrón yahn se, ¹²ne rahn se ri se ihyan: “Sahn sih che aten̄an ama ura no din se ntiyon ne, ¿deh cuande che d̄ama nedihve ne sahn nduco nuhn che chahtenun nuhn van yan numa ro, din nuhn ntiyon?” ¹³Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: “A devanó che redín. A numa nedihvé yahn nchuhn nduhc̄a che a nte c̄ade vo. ¹⁴A nedihvé yahn nchuhn. Tahque ndah ne ne, con̄ahn ne. A m̄an va vedeyeno che tihden̄an, nedihvé yahn sahn chuhn. U ne, codín nduhc̄a che náhn nduco tume yahn. ¹⁵Nchuhn ne, hua cuande yahn ne che quenam cumá vedevahino nduco se.” ¹⁶Atihnoc̄a no tun ro che cuhnde c̄ade yahn nducoyaca ihyan, te ndiyu che a rahn chitahno ihyan che tahque quend̄ah yaven̄an ye, nde huane che a cade chitahno ye che hua nduh quend̄ah yaven̄an ye. Tihc̄a, te van nducoyaca ihyan che nahn Dendiohs che cotahno ye ne, aten̄an neve ra ye che tend̄ahnun Dendiohs ihyan c̄ava che ndevahn ye.

Ndaconan rahn Dihvo vo Jesucristo che va che cahno se ihyan

¹⁷Cuahn che a quenun yune Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalén ne, quenda ye nduh che ndichio ihyan apóstol devavih, ne rahn ye ri ye ihyan:

¹⁸—A devano nchuhn, che man ne, chenun yune vo, cuhn vo yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, necah ihyan u tah chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne cuih nunde se yahn cava che cahno ihyan u. ¹⁹Necah se u tah sahn tama nación cava che din duche yahn se u man, cuahn se u man, nahn yah se u man. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Chaco Jacobo man, Juan man ne, chica ye che conan daya ye

²⁰Chihno min ne, chahn nda ndahta yahn Zebedeo nduco nduh che o daya ye, Jacobo man, Juan man. Chehntihya ye nan Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan. ²¹Tumerune Dihvo vo ihyan:

—¿Deh nehn ne?

Rahn ihyan ndahta me:

—Rica ndih che cuahnecun ne che cuahte nduh che o dayá dama nduco ne cuahn che a va ne nan rihquentiyon ne. Ama se ne, cuhnde se lado tah cuaco ne, ne tama se ne, cuhnde se lado tah cueh ne.

²²Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua renahn ne deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhca che va che ama chuhrihn ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Cocha nuhn.

²³Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te va che chuhrihn nchuhn nduhca che va che ama chuhrihn, ate che cuahte ne chihto nan ne, ndiyu u che cahcantiyón, te a Chidá che cahcantiyón ye, ne a man ye devano ye cha ihyan che cuahte ye chihto nan.

²⁴Chihnevan ihyan apóstol chenhahn chahn, ne chi tan ye nduco ihyan che o chahn. ²⁵Tuhme cah Dihvo vo nducoyaca ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndinan yahn queri ama nación ne, ama yudo rihquentiyon ye, ne sahn che rinan se

ihyan ne, rendinun rendinahn se ihyan yahn ye. ²⁶⁻²⁷Ate van nchuhn ne, hua co tihca, te adecochoano ne che nahn conan ne ne, va che co ne nduhca ama mozo, conan ne vih. ²⁸U che rinducó nducoyaca ihyan ne, cuiquendi ne yune yahn, te u ne, nda, ndiyu cava che conan ihyan u, ate cava che conan man ihyan, ne cahco mendahn u cava che ndedevahn ama yahn ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nan o sahn nan ve

²⁹Cuahn che chica Dihvo vo yan Jericó nduco ihyan apóstol yahn ye ne, ama yahn ihyan nduco ye ihyan. ³⁰Chihto yune vate o sahn nan ve, ne cuahn che chihnevan se che a nda nino Dihvo vo ne, riyahve se ihyan numa dito se:

—Dihve nuhn, Daya David, jconan vahino ne nuhn!

³¹Rahva ihyan nduco se cava che cuahtedihi chende se, ate nde tahque yudo nan se rahn se:

—Dihve nuhn, Daya David, jconan vahino ne nuhn!

³²Tuhme chan ndi Dihvo vo. Cah ye sahn, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh nahn nchuhn che dín cava ne ne?

³³Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan:

—Dihve nuhn, nahn nuhn ne che din ne che co ro nan nuhn.

³⁴Quenan vahino ye sahn, ne nahn tah ye ndutinan se.

Ndetahno chi ro nan nduh che o se, ne cuahn se chinduco se ihyan.

Nda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

21 ¹Cuahn che a nda nino ihyan chahn yan Jerusalén ne, nda ye chihto ama yan lihn che duche Betfagé, nino cuete Olivo. Min tahve Dihvo vo o ihyan apóstol yahn ye, ²ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyan, ne min ntaca ne ama burro che quenan chiche te, nduco te daya te. Cuentahte ne ite, ne cuiquenda ne ite. ³Ndete che va duh ihyan che cahma ye deh din ne burro tih, rentahte ne ite ne, cahma ne co ne ihyan: “Dihve nuhn nahn ye ite, ne ndetahno ndedechuh ye ite.”

⁴Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta tuhca:

⁵Cahma nchuhn co ne ihyan che vate ye yan Jerusalén:

“Condihchero nchuhn che cochi Rey yahn ne.

Ama necun ye, ne quendudo ye ama burro lihn.”

⁶Dinahñ ihyan apóstol chahn che chihquentiyon Dihvo vo.

⁷Chehua ye burro me nduco daya te, ne tihde ye tino yahn ye

dame te. Cocha Dihvo vo ite, ne quendi ye cuahn ye. ⁸Ama

yahn ihyan nduco ye, ne nahñ ye ne, rentave ye tino yahn

man, nahñ ye ne, rentave ye yata cue man, rendedecuco ye

numa yune cuahn nan che cuahn Dihvo vo. ⁹Nducoyaca ihyan

che ndahnñan ye man, ihyan che chenán ive ye man ne, ama

yeno ye, ne rah ye tuhca:

—¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che quenán cuma ye

vederihquentiyon che quenán cuma ihyan ndico yahn ye

David! ¡Dechuh Dihvo vo Dendiohs ihyan! ¡Ndeva vo yavenan

Dendiohs!

¹⁰Cuahn che chenda Dihvo vo yan Jerusalén ne, canan

nducoyaca ihyan ndo dama ye. Ama vari ye, ne nahñ ye

tumerune ye:

—¿Duh ihyan tih che nda ye ne?

¹¹Nahñ ye ne, ndahconan:

—Ihyan cuh che profeta Jesucristo che chica ye yan Nazaret,

estado yahn Galilea.

***Dihvo vo Jesucristo ndetendah vah ye sahn
che chenun se chete yaco rendihcue se***

¹²Chenda Dihvo vo chete yaco, ne ndetendah vah ye

nducoyaca sahn che chenun se min rendihcue se man, ra se

man. Chi muhn chi min ye mesa yahn sahn che rendahcorun

se tume man, silla yahn sahn che rendihcue se icui man, ¹³ne

rahn ye ri ye sahn:

—Nan ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun tuhca: “Yaco yahn ne, cava che cuahtenun ihyan covah ye”, ate nchuhn ne, nedin ne anduhneca vah nan che rendo dama sahn duco.

¹⁴Chihno min ne, chahn nda ama o sahn nan ve man, sahn

che cueh cah man, nan Dihvo vo min chete yaco, ne din ye

che ndoyahn se. ¹⁵Nducoyaca checahya che chenun min ne,

ama yeno, ne rah tuhca:

—¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che quenán cuma ye

vederihquentiyon nduhca che quenán cuma David!

Chidocuyān ndinān nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, ama chi tan se che din Dihvo vo vederihno man, che rah checahya chahn rendeva yavenan ye man, ¹⁶ne rahn se ri se ihyan:

—¿Taca che recah yune ne che tihca rendeva checahya sih yavenan ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Recah yuné, te a tihca va che conahn. A devano nchuhn te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Chihco cade ne che checahya man, decuah man ne, ndeva yavenan ne nduhca che redin yahn.”

¹⁷Chihcoman ye sahn chahn, ne chica ye min. Cuahn ye yan Betania, ne min quenān ye vino min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ama yahn higo

¹⁸Chi dave tama ro me, ura che quenun yune Dihvo vo che cuahn tun ye yan Jerusalén ne, chi cuico ye. ¹⁹Ndihchero ye ama yahn higo chihto yune, ne chahn ye ndihchero ye ndete che chenān ndute yahn. Ate metah nde ama ndute yahn, demān yata chenān. Tuhme din dine ye yahn me, ne rahn ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn.

A ura min no tih yahn me. ²⁰Cuahn che ndihchero ihyan apóstol chahn che tih yahn me ne, ama cuahn ino ye, ne tumerune ye Dihvo vo:

—¿Taca che ndetahno tih yahn higo cah ne?

²¹Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuāco rahn rí nchuhn te ndete che ritahno ne man, hua rihco yahn ino ne man ne, nde vederihno che tahque rahte co din ne. Co cahcantiyon ne ico tih che cahñ condāhnun van nuniyahn, ne dinahn. ²²Ndete che ritahno ne ne, nducuahñ che caca ne Dendiohs ne, conahn nduco ne.

Vederihquentiyon che quenān cuma Dihvo vo Jesucristo

²³Ura che ndā Dihvo vo ne, chendā ye chete yaco, ne canān ricuahn ye. Numanahn min ne, chahn ndā chidocuyān ndinān nduco sahn intiyahn, ne tumerune se ihyan:

—¿Duh te vederihquentiyon ndih che din ne dehtenduh che tihchan ne?

²⁴Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Namin va ama nan che tumeruné nchuhn. Dinoca ndahconan ne chemin, tuhme có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihcá redín: ²⁵¿Duh dechuh Juán che chehdenune ye, a Dendiohs o ihyan iyehense ne?

Ate canan rentuhno se van man se nduco vih:

—Ndete che cahmo vo che Dendiohs dechuh ye Juán ne, cahma ye co ye uvo: “¿Me dehco che hua chitahno nchuhn che cahndudo ye tuhme?” ²⁶Me ndete che cahmo vo che ihyan iyehense dechuh ye ihyan ne, co tan ihyan yan nduco vo, te nducoyaca ye ritahno ye che Ndudo yahn Dendiohs cahndudo ye.

²⁷Tahque ndah se ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rahn ye ri sahn:

—Namin u ne, hua có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihcá redín.

Ejemplo yahn sahn cahya che rahcotahn

²⁸Quendi Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn ndinan chahn:

—Nté ama ejemplo, cahnevan nchuhn. Ama ihyan ne, vate o daya ye, ne rahn ye ri ye ama se: “Man ro ne, cuehn ton uva yuhn vo.” ²⁹Ndahconan se, ne rahn se: “Hua cahn.” Ate adive ne, nto ino se che tihcá rahn se, ne cuahn se din se ntiyon che chihquentiyon chida se. ³⁰Numanahn min ne, rahn ye nduco sahn che tama me che cahn se din se ntiyon min. Sahn min ne, rahn se ri se ihyan: “Taca hua, chidá, cahn.” Ate hua dinahn se. ³¹¿Cha sahn chahn dinahn se che chihquentiyon chida se ne?

Ndahconan sahn ndinan chahn, ne rahn se:

—Sahn che yahve ye menan me.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuaco rahn rí nchuhn te nduhca sahn che hua dinahn me ne, tihchan nchuhn, te rahcotahn ne yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Vederihquentiyon yahn ye ne, tahque nun dinahn sahn rica tume cade iyo man, tahn ndere vatechica man, che co nchuhn. ³²Juán Bautista ne, chicuahn ye ihyan nduhca che runecade cuahtechica ye, ne nevah necun sahn chahn man, tahn chahn man, ate nchuhn ne, chahcotahn ne,

nde hua nto ino ne andahre ndihchero ne che nevahneacun
ihyan nunde chahn.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

³³Cuihnevan nchuhn tama ejemplo: Ama ihyan ne, chihche
ye dihyo uva nan yahn yahn ye, ne din ye chahn yahn man,
dendah ye ama tanque nan che cuhno ye nune yahn uva me
man, chahto ye ama chete nan che din ye cudado ntiyon min
man. Cuahn che chihno chihco tahn ye nducuahn ne, ndahco
ye chendata me tah ama o sahn che din se ntiyon nduco.
Tuhme chica ye min, cuahn ye. ³⁴Cuahn che a nda ro che a
rine uva ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye cava che necahn
mahn sahn chahn uva me nduco ye. ³⁵Ate sahn redin ntiyon
chahn ne, tumangan se sahn decahya chahn yahn ye, ne ama
se ne, chahn se sahn, ne tama se ne, chihno se sahn, ne tama
se ne, cah se tu sahn. ³⁶Ndaconan dechuh ye tahque yahn
sahn decahya yahn ye, ne a namin no tun din tan sahn redin
ntiyan chahn nduco se anduhneca che din se menan.

³⁷Nan chihnonan yahn ne, dechuh ye sahn daya ye, te
rahco ye te nevahneacun sahn chahn sahn. ³⁸Ate cuahn che
ndihchero sahn chahn daya ye ne, ntuhno se nduco vih, ne
rahn se: “Sahn tih che cuhnde tah se ntiyon cuh. Cahno vo
sahn, ne cahnevi vo yahn se.” ³⁹Tumangan sahn chahn sahn,
quenda se sahn cuahn chihto, ne chihno se sahn.

⁴⁰Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—Cuahn che nda dihve chendata me ne, ¿deh din ye nduco
sahn redin ntiyan chahn ne?

⁴¹Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se ihyan:

—Numacuahn vedetan decuihno ye sahn chahn, ne cah ye
chendata me tama te o sahn redin ntiyan che necahn mahn se
ndute ndata me nduco ye nda ro yahn.

⁴²Namin rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—A devano nchuhn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn
Dendiohs tuhca:

Tu che hua quenán ino sahn vihcherahto ne,
chemin che tahque chichihve.

Chemin ne, a man Dendiohs chihco cade ye,
ne ama ndahca che tihca din ye.

⁴³Nducote racondah vedame nchuhn u ne, a rendo dama ne nduco sahn vihcherahto chahn. Chemin che cahnevi Dendiohs vederihquentiyon yahn ye che va tah ne, ne ndahco ye tah ihyan che dinahn ye. ⁴⁴Che racondah vedame ihyan u ne, anduhneca ndete che condah ndudo ye nan yava, ndaca yah ye, ne ihyan che din castigo ihyan ne, anduhneca ndete che condah ndudo ama yava ihyan, cuihno ndeh ye.

⁴⁵Chidocuyan ndinan chahn man, sahn fariseo chahn man ne, chenahn se che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me.

⁴⁶Chemin che nahn tumangan se ihyan, ate hua chihquino se. Vah se ihyan yan, te nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan.

Ejemplo yahn che rihnevaco daya rey

22 ¹Quendi Dihvo vo, ne nte ye tama ejemplo, chihnevan sahn chahn:

²—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a nahn nduhca ama rey che din ye vihco decahnevaco daya ye. ³Dechuh ye sahn decahya yahn ye ngua se ihyan che a ndiyahve ye che conduco ye nan vihco me, ate hua chahn ihyan chahn.

⁴Ndaconan dechuh ye tama te o sahn decahya yahn ye, ne rahn ye nduco se: “Cahma nchuhn co ne ihyan chahn che a chihno itenine, ne a va yan che cheh ye. Din nun ino ye chi ye.” ⁵Ate a namin no tun hua tumacah ihyan chahn. Ama ye ne, cuahn ye nan yahn yahn ye, tama ye ne, cuahn ye nan ntiyon yahn ye, ⁶ne ihyan chenahn ne, tumangan ye sahn decahya chahn, chahn ye sahn, nde chihno ye sahn. ⁷Tuhme ama chi tan rey me, ne dechuh ye sandado yahn ye chihno se ihyan chahn, chihquiyahn se yan vaco ye. ⁸Chihno min ne, rahn ye nduco sahn decahya yahn ye: “A va yan nducuahñ cava che cuanan vihco. Ate ihyan chahn ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua rihnevahn che chi ye. ⁹Tahque ndah ne, cuahn nchuhn cuahn yune viyan, muhn min nan che ri dama ihyan, ne coyahve ne nducoyaca ihyan che ntaca ne cava che chi ye conduco ye.” ¹⁰Dinahn sahn decahya chahn, ne quenda se quendihconahn nducoyaca ihyan che ntaca se, hua tumacah se tachan ihyan ye. Nduco tihca ne, ama yahn ihyan chito vah ye.

¹¹Tuhme chenda rey me chete vah me, ne ndihchero ye ama sahn che nduco se min. Hua quenun se tino nduhca che rahtenun ihyan che rahn ye nan rihnevaco ihyan, ¹²ne rahn ye ri ye sahn: “Amigo, taca che chenda muhn?, te hua quenon tino che redin yahn che conon.” Sahn min ne, nde nan che cahma se metah. ¹³Tuhme chihquentiyon rey me sahn che rinan se nan vihco me: “Cuiquiyahto nchuhn nde tah nde cah sahn tih, cuetendah vah ne sahn, cuacondahnun ne sahn nan che man. Min cuaco se man, cheh dihyon se man.”

¹⁴Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—Tihca, te ama yahn ihyan riyahve Dendiohs che cuatenan ye vahchetero, ate ama doh ihyan che co cuahtenan ye min.

Tumerune sahn fariseo yahn cade iyo

¹⁵Tuhme conahn sahn fariseo chahn, ne ntuhno se nduco vih cava che nuhn ino se taca co caca nunde se yahn Dihvo vo.

¹⁶Dechuh se ama o combiero yahn se nduco tama te o sahn partido yahn Herodes, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndih ne, ndudo cuaco che rente ne man, ricuahn ne numa cuaco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, nde hua rendahchenan ne ihyan, te dama no rendihche ne nducoyaca ye. ¹⁷Deh rahn ne: ¿A redin yahn che nedihvo vo cade iyo che rica emperador yahn Roma o hua ne?

¹⁸Dihvo vo ne, a devano ye che retumarande sahn chahn ihyan, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, o nan o chende ne. ¿Dehco che retumarande ne u?

¹⁹Cuete ne ama tume che renehve nduco ne cade iyo, ndihcheró.

Nahme se ama tume chemin chan ihyan. ²⁰Ndihchero ye tume me, ne tumerune ye sahn:

—¿Duh ihyan che quenan yavenan ye man, che duche ye man, nan tume cuh ne?

²¹Ndahconan se, ne rahn se:

—Emperador yahn Roma.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon emperador ne, condinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

²²Ama cuahn ino se che tihca rahn ye, ne conahn se nduco vih.

Tumerune sahn saduceo yahn che ntuche tenahn

²³A ro min no chahn ama o sahn saduceo chendihchero se Dihvo vo. Sahn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn, ne chemin che rahn se ri se ihyan:

²⁴Ihyan Ricuahn, Moisés ne, dirun ye te ndete che coh inchahn ama ndahta che hua ndaca daya ye ne, va che cahnevaco dihno tenahn me nduco tahn min cava che cahco ndata se menun dihno se. ²⁵Ama yune ne, chahte ndache sahn yan vaco nuhn che dihno se vih. Chihnevaco sahn menan me, ne cuahn che chih se ne, hua ndaca se nde ama daya se nduco ndahta yahn se. Chemin che chihnevaco tama dihno se nduco tahn min. ²⁶Ate namin chih se, ne hua ndaca daya se nduco te. Atihnocá nde chenán chih nduh che ndache se che chahtenan cuma se tahn min. Nde ama se hua ndaca daya se nduco te. ²⁷Nde nan chihnonan yahn ne, namin chih tahn min. ²⁸Nducote nduh che ndache sahn chahn chahtenan cuma se tahn min ne, nda ro che ntuche tenahn ne, ¿cha se che inchahn te ne?

²⁹Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, hua ritahno ne che va che ntuche tenahn, te hua renahn ne Ndudo yahn Dendiohs, nde huane vederihquentiyon yahn ye. ³⁰Nda ro che ntuche tenahn ne, ametah cuahtenan cuma ihyan vih, nde huane ihyan ndahta, nde huane ihyan chahn. Ro min ne, ndo ye nduhca ángel che vate ye vahchetero. ³¹Me yahn che va che ntuche tenahn ne, a ndero ndi che nde hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun, nan che rahn ye tuhca: ³²“U che Dendiohs yahn Abraham man, yahn Isaac man, yahn Jacob man.” Che tihca rahn ye ne, a ndero ndi che a ihyan min che Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che vate ca ye man, ihyan che a ndih ye man, te nan ihyan min ne, chenduche nducoyaca ihyan.

³³Nducoyaca ihyan che chihnevan ye che tihca rahn Dihvo vo ne, ama cuahn ino ye yahn vededevano yahn ye.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca

³⁴Checadino sahn fariseo chahn che ndahco ndiya Dihvo vo sahn saduceo chahn, ne ndo dama se, nan ye. ³⁵Van sahn

chahn quenun ama sahn devano ley che dirun Moisés, ne çava che tumarande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

³⁶—Ihyan Ricuahn, çha vederihquentiyon nan ley yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne?

³⁷Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn man, numa ine man, numacuahn vederendecadino yehn man.” ³⁸Vederihquentiyon min che menan vihca. ³⁹Namin va tama vederihquentiyon yahn ye, che a nahn dama che tuhca: “Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di.” ⁴⁰Nan nduh che o vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dama nducuahn che dirun Moisés man, ihyan profeta man.

*Ihyan che a va çade che chi ye ndedevahn ye
ihyan iyehense ne, çduh che Chida ye?*

⁴¹Numanahn che ndi dama ca sahn fariseo chahn ne,

⁴²tumerune Dihvo vo sahn:

—Ihyan che va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense ne, çdeh rahn nchuhn yahn ye ne? çduh daya ihyan min ne?

Ndahconan se, ne rahn se:

—Ihyan min ne, daya David.

⁴³Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che atenan daya David ihyan min ne, çtaça che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecon David ihyan nduhca Dihve ye?, dirun ye tuhca:

⁴⁴Rahn Dihvo vo Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde chihito nan, lado tah cuaco,

numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche di çava che nevahnecon ye di.”

⁴⁵Nducote man David dirun ye che ihyan min che Dihve ye ne, hua cuaco che atenan daya ye ihyan.

⁴⁶Nde ama sahn chahn hua ntaquino se deh che ndahconan se yahn ye, ne nde ro min ametah chihquino se tumerune ca se dehtenduh ihyan.

*Dihvo vo Jesucristo ne, ndevih ye nunde
yahn sahn fariseo vaçonan se*

23

¹Tuhme rahn Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min man, ihyan apóstol yahn ye man, tuhca:

²—Sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ntaḥ se ntiyon che ricuahn se ley min. ³Cuenevahneacun nchuhn che ricuahn se, ate hua quendi ne yune yahn se, te sahn chahn ne, a vih ricuahn se, ne a vih redin se. ⁴Ama ndeh nan rihquentiyon se che dinahn ihyan, ate man se ne, nde tah hua redinahn se. ⁵Nducuahn che redin se ne, atenan cava che cuhnde ro vederihquentiyon che chenana cuma se. Tahque rahno cinta che chenana chata se man, reche se man, tahque rahno tino che chenun se man, che co ihyan chenahn. ⁶Renan ino se rahte se nan silla che rahte ihyan ndinan nan vihco man, chete yaco man. ⁷Namin renan ino se che numacuahn vedeneacun necah ihyan Dendiohs sahn van ihyan man, cahma ye ihyan ricuahn yahn se man.

⁸Ate nchuhn ne, hua cahma ne ihyan ricuahn yahn vih, te nducoyaca ne ne, dihno ne vih, ne va ama no Ihyan Ricuahn yahn ne, ihyan min che va cade che ndedevahn ye ihyan iyehense. ⁹Hua cahma ne chida ne yahn ihyan iyehense, te va ama no Chida ne, ihyan min che va ye vahchetero. ¹⁰Namin hua cahma nchuhn ihyan ndinan yahn vih, te va ama no Ihyan ndinan yahn ne, ihyan min che va cade che ndedevahn ye ihyan iyehense. ¹¹Ihyan che conan ye van nchuhn ne, co ye nduhca decahya yahn ne. ¹²Tihca, te ihyan che rendaḥco ndiya ye ihyan chenahn, nahn conan ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che ndaḥco ndiya man ye ihyan ne, conan ye.

¹³Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te redin vahche ne yahn ihyan che nahn nevahneacun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Hua renevahneacun man ne, nde hua retihyon yune ne ihyan che nevahneacun ye.

¹⁴Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun che Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te rehnevi ne dehtenduh yahn ndahta vah, ne cava che hua cuhnde ro vede idihya yahn ne ne, ama rahn revah ne redin ca ne. Nducote tihca redin ne ne, tahque chahte castigo va che co ne che co ihyan chenahn.

¹⁵Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te ama nahn ne che co yahn ihyan che cotahno ye dama nduco ne. Ate cuahn che rendaḥca ne ama ye ne, retihyon yune ne ihyan

che ama duhtuno ihyan ndaconda ye, che nde tahque redin yahn che co ye castigo van ruchiyahn che co man ne.

¹⁶Nchuhn ne, anduhneca sahn nan ve che nahn quendanan se sahn nan ve nduco se. ¡Chevah nchuhn!, te ricuahn ne ihyan: “Ndete che cah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne yaco ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete cah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne diyahnguan che va chete yaco ne, chemin che cuaco, quenan cuma che dinahn ne.” ¹⁷¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rigonun chihve yaco, te min ri vihco diyahnguan che va chete. ¹⁸Namin ricuahn ne: “Ndete che cah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne nan ta ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete che cah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne vedino che va nan ta ne, chemin che cuaco, quenan cuma che dinahn ne.” ¹⁹¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rigonun chihve nan ta, te min ri vihco vedino che va menan. ²⁰Tihca, te cuahn che recah ihyan ndudo yahn ye che rentihyon yan ye nan ta ne, nde nduco nducuahn che va menan ne, rentihyon yan ye. ²¹Namin cuahn che recah ye ndudo yahn ye che rentihyon yan ye yaco ne, nde Dendiohs rentihyon yan ye, te a yaco yahn ye chemin. ²²Namin cuahn che recah ye ndudo yahn ye che rentihyon yan ye vahchetero ne, nde Dendiohs rentihyon yan ye, te a ihyan min che rihquentiyon min.

²³Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ¡o nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te renehive ne riya yahn ive man, yahn anís man, yahn comino man, ate vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne, hua retumacah ne yahn, te hua runecade vatechica ne man, hua chenán cuma ne vedevahino man, hua ritahno ne man. Che nahn ne, che quendihconahn dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, hua cahcoman ne nde ama. ²⁴Nchuhn ne, anduhneca sahn nan ve che nahn quendanan se sahn nan ve nduco se. Ama rendecadino ne yahn dehtenduh che nde hua nduh rigonun chihve, ate che tahque rigonun chihve ne, nde hua retumacah ne yahn.

²⁵Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ¡o nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te nchuhn ne, anduhneca vaso man, cuh man, che dave cuahn vedame, ate cuahn chete ne, ndito dehtenduh che chihnga. Tihchan

nchuhn, te ñan ihyan ne, redin ca ne che ndah ihyan ne, ate che cuaco ne, reduco ne man, redin idihya ne man. ²⁶Nchuhn sahn fariseo che hua renahn ne, che rahco ne che retihyon yune ne ihyan che quendi ye yune yahn Dendiohs, dinoca cuento ino ne nunde yahn ne, cuihcoman ne dehtenduh che chihnga redin ne, tuhme che cuaco dave yavenan ne.

²⁷Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo ñan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te redin ca ne che ama ndah ihyan ne, ate ama duhtuno ihyan ne.

²⁸Tihchan nchuhn, te andahre rahco ihyan che ama ndah ihyan ne, ate o ñan o chende ne man, ama duhtuno ihyan ne man.

²⁹Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo ñan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te rahto ne yayan yahn ihyan profeta man, rendedecuco ne yayan yahn ihyan che runecade chahtenan ye iyehñse man, ³⁰ne ndere rahn ne nduco vih: “Ndete che uvo che a vato vo ro che chihno ihyan ndico yuhn vo ihyan profeta chahn ne, hua dama chi vo nduco ye.”

³¹Nduco ndudo che tihca rahn ne ne, rihco ro ne che dama ne nduco ihyan chahn che chihno ye ihyan profeta. ³²¡Cuiquendi ne yune yahn ihyan ndico yahn ne cava che din numa ne ntiyon che canan ye! ³³Nchuhn ne, nduhca cu tan tihchan ne. Nde hua co ndevahn ne yahn castigo che va che co ne van ruchiyahn.

³⁴Chemin che va ca che dechuh ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan devano man, ihyan ricuahn man. Ate nchuhn ne, cahno ne ama o ye, ne tama te o ye ne, conahn yah ye ihyan. Tama te o ye ne, cuahn ne ihyan chete yaco man, quendah ne ihyan nduh yan nduh yan man. ³⁵Nduco tihca cuehdame nchuhn yun yahn nducoyaca tenahn che nde hua chendihco ye nunde che chihno ihyan ndico yahn ne nde a rahn me, canan nduco yun yahn Abel nde yun yahn Zacarías, daya Berequías, che chihno ne mendahn yahn yaco nduco ñan ta.

³⁶Rahn cuacó rí nchuhn te nducuahn nunde min ne, ndehdame nducoyaca nchuhn che vate ne man ro cuh.

***Dihvo vo Jesucristo ne, chaco che quenan
vahino ye ihyan yan Jerusalén***

³⁷Nchuhn ihyan yan Jerusalén che rihno ne ihyan profeta man, recah ne tu ihyan che redechuh Dendiohs rahndudo ye

ye ndudo yahn ye v̄an ne m̄an, ama ndeh yune nd̄a che nahn nedin damá nchuhn, dín cud̄ado nchuhn nduhc̄a che redin chaco tuh cud̄ado daya te m̄an reche te, ate hua nevahnecun ne. ³⁸Cuedevano nchuhn te ȳan v̄aco ne ne, cuhndem̄an.

³⁹R̄ahn rí nchuhn te ametah ndaconan ndihchero ne u nde nd̄a ro che c̄ahma ne tuhc̄a: “Ndeva vo yaven̄an ihyan cuh che dechuh Dihvo vo Dendiohs ihyan.”

R̄ahn Dihvo vo Jesucristo te ndora ȳaco yahn ȳan Jerusalén

24 ¹Ndiquend̄ah Dihvo vo chete ȳaco che a nah̄n ye. Ura min ndo d̄ama ihyan apóstol yahn ye, ne nah̄me ye ȳaco me ihyan, rente ye nduhc̄a che ama ndahc̄a ndahto.

²Tuhme r̄ahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuenec̄ahco nchuhn che ndihchero ne chete che tihchan tih. Cūaco r̄ahn rí nchuhn te nd̄a ro che cuihno ndora, metah nuhnde nde o tu che ndahto vih.

Nduhc̄a che va che co cuahn che nd̄a nino ro che nto iyeh̄nse

³Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol cuete Olivo. Cuahn che a chenun ye min ne, chahn ihyan apóstol chahn nan va Dihvo vo, ne r̄ahn ye ri ye ihyan deva vih:

—Nahn nuhn che te cuande ne nuhn, ticūahn conahn che r̄ahn ne me. ¿Deh vederihno co ro cuahn che ndaconan chi tun ne m̄an, cuahn che nto iyeh̄nse m̄an ne?

⁴Ndahconan Dihvo vo, ne r̄ahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cud̄ado c̄ava che nde ama ihyan hua cah̄ncheh ye nchuhn, ⁵te va che nd̄a ama ȳahn se din c̄a se che chen̄an cuma se vederihquentiyon yáhn, ne c̄ahma se che a m̄an se ihyan che a va c̄ade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeh̄nse. Ama ȳahn ihyan cah̄ncheh se ihyan. ⁶Ro min ne, cah̄nevan ne che a muhn a min va c̄anda m̄an, che cuan̄an c̄anda m̄an, ate hua cua ne cud̄ado, te a tihc̄a va che co. Cuedevano ne te andahre ama c̄ah̄nda ro min, ate condah ca che nto iyeh̄nse. ⁷Ihyan ama nación ne, cuhma ye nduco ihyan t̄ama nación m̄an, a muhn a min cuhnde cuico m̄an, cuhnde cah̄m̄an, nuhn ȳahn m̄an. ⁸Nducuahn vedeyah chemin chan ne, cade nan che cuan̄an che chuhrihn ihyan.

⁹Nd̄a ro min ne, c̄aca nunde ihyan yahn nchuhn, din tan ye nduco ne, nde c̄ahno ye nchuhn. Nducoȳaca ihyan iyeh̄nse

ndihche t̄an ye nchuhn yahn che ritahno ne u. ¹⁰Cuahn che tihc̄a co ne, ama yahn ihyan cahcoman ye che ritahno ye, ne ndihche t̄an ye vih man, c̄aca nunde ye yahn vih man.

¹¹A muhn a min quendah ama yahn sahn che din c̄a se che Dendiohs dechuh ye sahn, ne cahnceh se ama yahn ihyan.

¹²Ama duhtuno ndacondā ihyan che nde ihyan che ndah ihyan ye ametah cuahtenan cuma ye vedeyahino nduco vih.

¹³Ate ihyan che quendi ye cotahno ye nde cuihno nducuahn vedeyah min ne, ihyan chahn che ndevahn ye. ¹⁴Me ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuahndudo ihyan numachahte iyehñse, nde conan cadino nducoyaca ihyan yahn nducuahn naci3n, tuhme che nto iyehñse.

¹⁵Ihyan profeta Daniel ne, dirun yahn ama nan che ama chihngā che redetohnan. Condedecadino ndah ne yahn. Cuahn che ndihchero ne che a nti chemin chete yaco cuahn nan ta ne, ¹⁶nducoyaca ihyan che vate ye estado yahn Judea ne, tahque ndah che ndetahno cano ye cuahn ico yahn.

¹⁷Ihyan che chenun ye tin vah yuto yahn ye ro min ne, tahque ndah che hua condah ye condā ye chete vah cava che cotah ye dehtenduh yahn ye. ¹⁸Me ihyan che chenun ye viyata ne, tahque ndah che a nde min no cano ye, hua tihyon ye ura nahñ ye viyan cava tino yahn ye. ¹⁹¡Chevah ndahta che

adeche cuacoyahn te ro min man, tahn che retave te decuah man! ²⁰Covah nchuhn cuica ne Dendiohs che hua ro iche co venecuino min, nde huane ro che rahte tuhno ihyan, ²¹te ro min che cuahno ihyan venecuino che hua nahno ihyan nde ro che canan iyehñse, nde metah ndaconan cuahno ye adiva. ²²Ndete Dendiohs din ye che rahn cuhnde venecuino min ne, nde ama ihyan hua ndevahn ye. Ate hua cuahnecun ye che rahn cuhnde cava che co ndevahn ihyan yahn ye che a tendahnun ye.

²³Nda ro min ne, ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Condihe nchuhn, muhn quenun ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse,” o “Condihe ne, min quenun ye” ne, hua cotahno ne, ²⁴te ama yahn se cahnceh se ihyan, din c̄a se che a sahn chahn che a va cade che ndedevahn se ihyan iyehñse man, che Dendiohs dechuh ye sahn man. Van vederihnceh yahn se ne, din se vederihno, cahnceh se nde ihyan che a tendahnun Dendiohs ndete che

co. ²⁵A menan vihca rete cuandé nchuhn cava che a devano ne. ²⁶Chemin che ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Min yahn nan che metah duhva quenan ye” ne, hua cahñ ne. O ndete che cahma ye: “Condihche ne, muhn chete vah quenun ye” ne, hua cotahno ne. ²⁷A devano ne te cuahn che riya cuah ne, hua renun ndeh, te rahn dave yahn numachahte, ne rendihchero nducoyaca ihyan. A tihnoça co cuahn che, u che rinducó nducoyaca ihyan, ndaconan chí, te cadino nde cahya nde cune ihyan. ²⁸Ro min ne, hua chuh ya nde ama ihyan nunde, te nducoyaca ye va che co ye castigo.

²⁹Cuahn che a conan chuh vedeyah chemin chan ne, co man nan yahn man, nan iyo man, a cora iyon man, ne nducuahn che nihnde cade nan ro ne, nuhn. ³⁰Tuhme cuhnde ro vederihno nan ro, cahco ro che u che rinducó nducoyaca ihyan ne, a ndá. Cuaco nducoyaca ihyan iyehñse, ne ndihchero ye u che ndá van man numacuahn vederihquentiyon chahte yáhn. ³¹Tuhme ama yudo cuah trompeta, ne tahvé ángel yáhn che nedin dama ye ihyan yáhn che a tendahnún che vate ye numachahte iyehñse.

³²Cua cuande nchuhn nduhca che ri nduco yahn higo. A devano ne te cuahn che renecaño yan ne, a cochi nino ro ihno. ³³Atihnoça cuahn che a rendihchero nchuhn che a rinahn dehtenduh che tuhchan che ráhn rí nchuhn ne, cuedevano ne te a nda nino ro che nto iyehñse. ³⁴Cuaco ráhn rí nchuhn te ihyan che vate ye man ro cuh ne, vate ca ye cuahn che a conahn nducuahn dehtenduh chemin chan. ³⁵Iyehñse man, nan ro man ne, va che cuihno, ate ndudo yáhn ne, hua nda ro che cuihno, te va che conahn.

³⁶Me yahn che conahn chemin ne, hua duh devano deh ro man, deh ura man, nde ángel che chenán ye vahchetero man, nde Daya Dendiohs man, hua devano ye. Atenan Dendiohs Chida che devano ye.

³⁷Anduhneça che chahno ihyan ro che quenán Noé iyehñse ne, tihca cuahno ihyan ro che, u che rinducó nducoyaca ihyan, ndaconan chí tún. ³⁸⁻³⁹Ihyan chahn ne, vate ye vedeyeno yahn man ye, reh ye man, rih ye man, rihnevaco ye man, redecañnevaco ye daya ye man. A cudado min vate ye nde nda ro che chenda Noé chete arca. Nde hua tumacadino ye cuahn a canan chan conahn, chito nune iyehñse, ne chihno

chih nducoyaca ye. A chemin no tun ro che, u che rinducó nducoyaca ihyan, ndaconan chi tún, te ihyan nunde ne, nde tah hua ndedecadino ye yahn. ⁴⁰Nda ro min ne, andahre dama redin o ihyan ntiyon chenán ye viyata, ate ama ye ne, quenda ángel ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ye ihyan. ⁴¹A namin no tun, andahre dama chenun o ihyan ndahta, rengu ye, ate ama ye ne, quenda ángel ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ye ihyan.

⁴²Cuahteyan nchuhn, te u che Dihve ne ne, hua devano ne deh ura ndá. ⁴³Cua cuande nchuhn ejemplo cuh: Ndete che ama patrón devano ye deh ura nda sahn duco ne, cuhndeyan ye, ne hua cuahnecun ye che duco se yahn ye. ⁴⁴Atihnoqa nchuhn, nahn che cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, denan ndá ura che nde hua vate ne cudado.

Ejemplo yahn sahn decahya che chichahtino patrón yahn se sahn

⁴⁵Cuihnevan nchuhn ejemplo cuh: Chihnde sahn decahya che ndahca vederendecadino yahn se man, redinahn se man. Ama yune ne, chihco patrón yahn se ntiyon tah se che din se cudado mozo yahn ye, cahca cheh se sahn nduhca che redin yahn, ne chica ye min, cuahn ye. ⁴⁶Ama ndah ro yahn sahn min ndete che redinahn se nde nda ro che ndaconan dihve se. ⁴⁷Cuaco rahn rí nchuhn te ndete che tihca ne, ndahco dihve se vederihquentiyon tah se che din se cudado nducuahn che va yahn ye. ⁴⁸Ate ndete che ndedecadino se che hua nun ndaconan dihve se, ⁴⁹ne cuanan din tan se nduco mozo yahn ye man, cheh se man, cuh se man, nduco sahngeh man ne, ⁵⁰denan nta patrón yahn se ura che nde tah hua va se cudado. ⁵¹Tuhme din ye castigo sahn, cuahno se nduhca che rahno sahn che o nan o chende se, co se castigo yah van ruchiyahn. Min cuaco se man, cheh dihyon se man.

Ejemplo yahn ndiche tahn cahya che chinduco te nan vihco rihnevaco ihyan

25 ¹Nda ro min ne, ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, cuahno ye nduhca che chahno chi ndiche tahn cahya che chetah te candil yahn te, ne chahn te nan vihco rihnevaco ihyan. ²Uhn tahn chahn ne, vivo te, ne te uhn te ne, hua cudado te. ³Tahn che hua cudado chahn ne, hua quenda te aceite devavih cava che tuno yahn te. ⁴Me tahn

che vivo chahn ne, decuto te candil yahn te, nde quenda ca te aceite devavih. ⁵Nducote ama rendah sahn rihnevaco me ne, nda yahnde nan te, ne chahteyado te. ⁶Tenduh nan mahñ yan me ne, yahve ihyan tahn, ne rahn ye: “A cochi sahn rihnevaco. Cuahteyan nchuhn cava che conduco ne sahn.” ⁷Necuan nduh che ndiche tahn chahn, canan rendahco yan te candil yahn te. ⁸Tuhme rahn tahn che hua cudado chahn ri te combiero yahn te: “Te nchuhn tah aceite yahn ne nuhn, te a rentoh candil yahn nuhn.” ⁹Ndahconan tahn che vivo chahn, ne rahn te: “Hua co te nuhn nchuhn, te ndete che te nuhn ne, hua tuno nde cava man nuhn. Tahque ndah nchuhn ne, cuahn ne cua ne nan che rendihcue ye.” ¹⁰Ate numanahn che cuahn tahn che hua cudado chahn ca te aceite ne, nda sahn rihnevaco me, chenda se vah. Tahn che vateyan chahn ne, namin chenda te, ne ndude chendevah. ¹¹Chihno min ne, nta tahn chenahn chahn, ne canan riyahve te: “Dihve nuhn, conahne ne chendevah conda nuhn.” ¹²Ate ndahconan sahn rihnevaco me, ne rahn se ri se tahn: “Cuaco rahn te nde hua rendihché duh nchuhn.”

¹³Chihno nte Dihvo vo ejemplo me ne, rahn ye:

—Cua cuande nchuhn ejemplo me, ne cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, hua devano ne deh ro man, deh ura man, che ndaconan chí.

Ejemplo yahn tume renan daya

¹⁴Ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, anduhneca sahn decayha yahn ama patrón. Cuahn che va che cahn patrón yahn se yahñ yahn ne, nedin dama ye sahn, ne chihco ye tume tah queri ama se cava che din se ntiyon nduco.

¹⁵Ama se ne, chihco ye uhn mil tah se, tama se ne, chihco ye o mil tah se, tama se ne, chihco ye ama mil tah se. Tunoca co din queri ama se ntiyon ne, a tihva tume chihco ye tah se, tuhme cuahn ye. ¹⁶Sahn che chihnde tah uhn mil me ne, din se ntiyon nduco, ne ndaca se te uhn mil nan ntiyon che din se. ¹⁷Namin sahn che chihnde tah o mil me ne, din se ntiyon nduco, ne ndaca se te o mil nan ntiyon che din se. ¹⁸Ate sahn che chihnde tah ama mil ne, tihyon ndeh se tume me man yahñ.

¹⁹'Chi rahn me ne, nta patrón yahn sahn chahn, ne ndetendah cuande ye nduco se. ²⁰Menan vihca nda sahn che chihnde tah uhn mil me, ne rahn se ri se ihyan: "Dihvé, uhn mil te ne u, ne dín ntiyon nduco, ndacá te uhn mil nan ntiyon che dín. Condo tah ne che uhn mil me yahn ne nduco uhn mil che quendudonan yahn." ²¹Rahn patrón yahn se ri ye sahn: "Ndahca din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume té di, ne ndahca din ntiyon nduco. Man ne, tahque ndeh ca cahcó tah. Conen nan, ne cuahte vo vedeyeno." ²²Chihno min ne, nda sahn che chihnde tah o mil me, ne rahn se ri se ihyan: "Dihvé, o mil te ne u, ne dín ntiyon nduco, ndacá te o mil nan ntiyon che dín. Condo tah ne che o mil me yahn ne nduco te o mil che quendudonan yahn." ²³Rahn patrón yahn se ri ye sahn: "Ndahca din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume té di, ne ndahca din ntiyon nduco. Man ne, tahque ndeh ca cahcó tah. Conen nan, ne cuahte vo vedeyeno." ²⁴Chihno min ne, nda sahn che chihnde tah ama mil me, ne rahn se ri se ihyan: "Dihvé, a rendihché ndih che ama cheche chedave yahn ne, ne rene din ndeh ne daya tume yahn ne rendaca ne. ²⁵Chemin che hua chihquinó dín ntiyon nduco tume yahn ne, ne tahque ndah tihyón man yahn. Man ne, nga yahn ne." ²⁶Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: "Di ne, duhtuno ihyan di man, dahnde man. A devene che cheche chedave yahn, che rene din ndéh daya tume yahn rendaca. ²⁷¿Dehco che hua chehn chihque nan banco, ne man che ndaconán ne, ndonda tah nduco daya?" ²⁸Tuhme rahn ye ri ye ama o sahn decahya yahn ye: "Cuehnevi nchuhn tume che nda sahn tih, ne cocah ne sahn che va tah ndiche mil. ²⁹Tihca, te ihyan che va yahn ye ne, ndonda tah ca ye nde ngava yahn ye, ate ihyan che tah ra yahn ye ne, nde cuavi tahsihn che va yahn ye. ³⁰Man ne, cotah ne sahn tih che hua cochihve se, ne cuih nun ne sahn cuahn chevah nan man. Atihnoca cuahno nducoyaca ihyan che duhtuno ihyan ye, te va che co ye castigo yah van ruchiyahn. Min cuaco ye man, cheh dihyon ye man."

Ro che cuhnde cade yahn ihyan iyehmse

³¹'Cuahn che u che rinducó nducoyaca ihyan ndaconan chí numacuahn vederihquentiyon yahn nduco nducoyaca ángel yahn ne, techecadé numacuahn vedeyudo. ³²Tuhme

ihyan yahn nducuahn nación ne, ndo ðama ye n̄an, ne çahco víh ama tama ye, nduhça che rihco vih ihyan itecuche van chivato. ³³Ihyan che ndah ihyan ye ne, çahco víh ihyan ðado ðah cuacó, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, çahco víh ihyan ðado ðah cuéh. ³⁴Çahmá có ihyan che vate ndi ye ðado ðah cuacó: “Nchuhn che redin Chidá che ndah nduco ne ne, cochi ne, cuahtenan ne vahchetero n̄an che rihquentiyon ye. Min ne, a ndihcoyan ye çava ne nde ro che dendah ye iyehñse. ³⁵Rinevahñ che cuahtenan nchuhn min, te cuahn che chi cuicó ne, te ne che chéh man, cuahn che chi yaçá ne, te ne nune chíh man, cuahn che quechicá yan v̄aco ne ne, nevahñecun ne u ndev̄aco ne man, ³⁶cuahn che chi cuah tino yáhn ne, te ne tino quenún man, cuahn che chi cáh man, cuahn che quenún v̄acoyahñ man ne, chahn ne chendihchero ne u man.” ³⁷Tuhme ndahconan ihyan chahn, ne çahma ye co ye u: “Dihve nuhn, co ndiyu nuhn che chinan nuhn ndih cuahn che rendotenan ne che rahñ ne. Hua te nuhn cheh ne man, hua te nuhn nune chih ne man, ³⁸hua nevahñecun nuhn ndih ndev̄aco nuhn man, hua te nuhn tino quenun ne man, ³⁹hua chahn nuhn chendihchero nuhn ndih man.” ⁴⁰Ndahconán, ne çahmá có ihyan: “Cuaco rahñ rí nchuhn te che chinan ne ihyan che ritahno ye u, andahre hua nduh rigonun chihve ye che rahco ihyan ne, anduhñeca ndete che a man chinan ne.”

⁴¹Me ihyan che vatendi ye ðado ðah cuéh ne, çahmá có ihyan: “Nchuhn che a ndinda ne ne, cuavi ne n̄an, cuahn ne van ruchiyahñ che a va yan çava chundah nduco ángel yahn se. Min cuahtenun ne cuahn ðama. ⁴²Hua co ndevá nchuhn, te hua chahtenan cuma ne vedevahino. Chi cuicó, ne hua te ne chéh man, chi yaçá, ne hua te ne nune chíh man, ⁴³quechicá yan v̄aco ne, ne hua nevahñecun ne u ndev̄aco ne man, chi cuah tino yáhn, ne hua te ne tino quenún man. Chi cáh man, quenún v̄acoyahñ man, ne hua chahn ne chendihchero ne u.” ⁴⁴Tuhme çahma ihyan chahn co ye u: “Dihve nuhn, çticuahn chi cuico ne man, chi yaça ne man, quechica ne yan v̄aco nuhn man, chi cuah tino yahn ne man, chi cah ne man, quenun ne v̄acoyahñ man, ne hua chinan nuhn ndih ne?” ⁴⁵Ndahconán, ne çahmá có ihyan chahn: “Cuaco rahñ rí nchuhn te nducote chacondah vedame ne ihyan che ritahno

ye u, ndedecadino ne che nde hua rignonun chihve ye ne, anduhneca ndete che a u chacondah vedame ne.”⁴⁶ Tuhme dechúh ihyan chahn cuahtenun ye van ruchiyahn, co ye castigo, ne ihyan yáhn ne, ndevá ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Ntuhno se nduhca che din se preso Dihvo vo Jesucristo

26 ¹Cuahn che a chihno nte Dihvo vo nducuahn dehtenduh che tuhchan ne, rahn ye ri ye ihyan apóstol yahn ye:

²—Nchuhn ne, a devano ne te cuihno o ro man ne, a vihco ro yudo. U che rinducó nducoyaça ihyan ne, va che din se preso u, nahn yah se u.

³Tuhme chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn ihyan nación yahn Israel man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndo dama se chevah vāco Caifás, chidocuyan che tahque ndinan. ⁴Min ntuhno se deh vedemayon din se cava che co din se preso Dihvo vo, cahno se ihyan. ⁵Nte cade se che cuahtenan rino se nde chuh vihco cahno se ihyan, te che mendahn vihco ne, necuan ihyan yan numacuahn vedetan.

Ama tahn ndahta ne, chacotahme te nunedan tin Dihvo vo Jesucristo

⁶Ama ro min ne, quenan Dihvo vo yan Betania, vāco Simón, ihyan min che chi ye cah che rechā yute ro menan. ⁷Ura che va ye nan mesa reh ye ne, ndā ama tahn ndahta, nda te ama frasco che ndindah nduco ama nan tu che duche alabastro. Frasco me ne, ndito ama nan nunedan che ama yahn chihve. Chahn ndā te nan va Dihvo vo, ne chacotahme te nunedan me tin ye. ⁸⁻⁹Ndihchero ihyan apóstol chahn, ne chi yudo yahn ye, ne rahn ye:

—Hua ndahca che redin tahn tih che ndere retoh te nunedan tih, te ama yahn chihve. Tahque ndahca din te ndete che ndihcue te, cava che ndāca tume conan te ihyan chevah.

¹⁰Chihnevan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che yudo ri yahn nchuhn che tihca din tahnguh?, te ndahca che tihca din te cavá. ¹¹Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun ye van nchuhn, ne conan ne ihyan adecodehno ura che nahn ne, ate u ne, hua cuahn dama conán nduco ne.

¹²Che chacotahme te nunedan u ne, chihcoyan te u cava che cuhche ihyan u. ¹³Cuaco rahn ri nchuhn te adecotino che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs numachahte iyehse ne, ntihton yan ye nduhca che din te cava che cadino ihyan.

Judas ne, ndihcue ndeh se Dihvo vo Jesucristo

¹⁴Chihno min ne, Judas Iscariote, ama cha sahn che namin nduco se ndi cuande se van nduh che ndihchio ihyan apostol chahn ne, chahn se nan chidocuyan ndinan chahn, ¹⁵ne rahn se ri se sahn:

—¿Tava nedihve nchuhn u cava che nte Jesucristo tah ne? Tuhme cah sahn ndinan chahn ndico ndiche tume diyahngua sahn. ¹⁶Nde ura min canan rinuhn ino se ama ura che ndahca cava che necah se Dihvo vo tah sahn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo nduco ihyan apostol yahn ye

¹⁷Cuahn che a cade ama ro canan vihco ro yudo me, ro che reh ihyan pan che hua nduco ya yahn ne, tumerune ihyan apostol chahn Dihvo vo:

—¿Ti nahn ne che cahcoyan nuhn cava che cheh vino ne che cuande yahn vihco ro yudo ne?

¹⁸Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn viyan, vaco ama ihyan, ne cahma ne co ne ihyan tuhca: “Rahn Ihyan Ricuahn yuhn vo te a nda nino ura che cahno se ihyan, ne vaco ne chihco cade ye che cheh vino ye nduco ihyan apostol yahn ye man vihco ro yudo.”

¹⁹Dinahn ihyan apostol chahn nduhca che rahn Dihvo vo, ne chihcoyan ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

²⁰Cuahn che chi vino me ne, chihnde Dihvo vo nan mesa cheh vino ye nduco nduh che ndichio ihyan apostol yahn ye.

²¹Numanahn che reh ye ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ama cha ne ndihcue ndeh ne u.

²²Tuhme ama chi ndache ihyan chahn, ne canan ca ama ca ama ye rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihve, ate co ndiyu u che tihca din.

²³Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ama cha nchuhn che reh ne dāma nducó chete ama cuh ne, ndihcue ndeh ne u. ²⁴U che rinducó nducoyāca ihyan ne, va che conahn nducó nducuahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. Ate ¡chevah sahn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ro yahn se ndete che nde hua chihndeyan se.

²⁵Tuhme Judas, sahn min che ndihcue ndeh se ihyan ne, rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndiyu u che tihca dín.

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Taca hua, di.

²⁶Numanahn che reh ye ne, chetah Dihvo vo pan, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Pan cuh ne, yute yahn, cocheh nchuhn.

²⁷Chihno min ne, chetah ye ama vaso vino, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme cah ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuih nducoyāca nchuhn. ²⁸Chu ne, yun yahn che dito yahn vederihquentiyon ra che ndahco cade Dendiohs. Cora yun yahn, ne nduco chemin ama yahn ihyan ndaca ye vederenchahco cava nunde yahn ye. ²⁹Rahn rí nchuhn te ametah ndaconan cúh vino yahn uva nde nda ro che nedin ra Chidá nducuahn dehtenduh. Tuhme ndaconan cuh vo nduco nchuhn nan che rihquentiyon ye.

***Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahma
Pedro che hua rendihche ye ihyan***

³⁰Chihno chita ye himno che a va ndi rita ye ne, cuahn ye cuahn cuete Olivo. ³¹Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Man vino ne, cahcoman nducoyāca nchuhn u. Conahn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhca: “Cuahnecún che cahno se ihyan che redin ye cudado itecuche, ne cuihno cano te.” ³²Ate cuahn che a ntuché van tenahn ne, cahñ estado yahn Galilea tahque menan ca che co nchuhn.

³³Tuhme rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre nducoyāca ihyan sih cahcoman ye ndih, ate u ne, hua cahcomán ndih.

³⁴Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuāco rāhn rí di te mān vino cuh, numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune che hua rendihche u.

³⁵Rāhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre quenan cuma che cóh dāma nduco ne, ate hua cahmá che hua rendihché ndih.

—Atihnoçā rāhn nducoyaça ihyan apóstol chahn.

Covāh Dihvo vo Jesucristo cuete Getsemaní

³⁶Cuahn che ndā Dihvo vo āma cuān nān che duche Getsemaní ne, rāhn ye rí ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuahte nchuhn muhn numanahn che cāhn tān çana, covāh.

³⁷Tume quenda ye Pedro nduco nduh che o ðaya Zebedeo, ne cuahn ye çana nān me. Ndā ye min ne, canān āma chi ndāche ye, ³⁸ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

—Āma ndāche rí anduhnecā ndete che a cóh che ri ndāché. Cuahtenan nchuhn muhn, ne cuahtenduche ne, conduco ne u.

³⁹Tuhme cuahn Dihvo vo tah cuahn çana nān me, quendih ye ndiyāhn, covāh ye, ne rāhn ye:

—Chida mán, ndete che co ne, cuahnecun ne che hua chuhríhn nduhçā che a va çade. Ate co din ne nduhçā che nahn mān ne, ndiyu nduhçā che náhn.

⁴⁰Tuhme ndaconan ye nān che vate ihyan apóstol yahn ye. Ntāca ye ihyan chahn che vateyaðo ye, ne rāhn ye ri ye Pedro:

—¿A nde mare āma ura, hua chicha nchuhn chahtenduche ne, conduco ne u ne? ⁴¹Cuahtenduche ne, covāh ne çava che hua dinahn ne yahn chundah cuahn che tumarande se nchuhn. Cuāco te a chihco dāma ino ne che cocha ne che tumarande se nchuhn, ate anduhnecā ndete che ndi i ne, ne hua richa ne.

⁴²Ndaconan cuahn Dihvo vo, covāh ye nān che chi o yune, ne rāhn ye:

—Chida mán, ndete che hua co che cahnevi ne che va che chuhríhn ne, co nduhçā che nahn mān ne.

⁴³Ndaconan tun ye, ne ntāca ye ihyan chahn che vateyaðo ye, te anduhnecā ndete che nda vih ndutinān ye che āma nahn cuahteyaðo ye. ⁴⁴Chihcomān ye ihyan chahn ne, cuahn tun ye covāh ye nān che chi ino yune, ne a chemin no covāh ye tāmā yune. ⁴⁵Tuhme ndaconan ye nān che chenun ihyan chahn, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Man che cuaco ne, cuahteyado nchuhn. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, a nda ura che necah se u tah sahn nunde. ⁴⁶Cuenecuan nchuhn, cuhn vo. Quendi yuno vo sahn che ndihcue ndeh se u, te a cochi nino se.

Quenda se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁷Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che a nda Judas Iscariote, sahn min che namin nduco se ndi cuande se van nduh che ndichio ihyan apóstol chahn. Nduco se ama yahn se, sahn che nda espada man, sahn che nda yahn man. Sahn chahn che dechuh chidocuyan ndinan man, intiyahn man. ⁴⁸Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nente cade se nduco sahn chahn tuhca:

—Ihyan che tenan ihyan ne, a ihyan min. Co din nchuhn preso ihyan.

⁴⁹Ndetahno chahn nda se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

—Necuma ndih, Ihyan Ricuahn yahn.

Tuhme tenan se ihyan. ⁵⁰Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Amigo yahn, codin nome ntiyon che cochi.

Tuhme tumangan sahn chahn Dihvo vo, din se preso ihyan.

⁵¹Ama cha ihyan apóstol che nduco Dihvo vo ne, ndetendah ye espada yahn ye, ne chahn ye sahn decahya yahn chidocuyan ndinan, chacondah ye revan se. ⁵²Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan min:

—Cuentihyon ndah espada yehn. A devene te duh ihyan che cahno ye nduco espada ne, nduco espada va che coh ye. ⁵³Cuedevene te co cacá Chidá, ne ndetahno dechuh ye ama yahn ángel, ndedevahn ye u. ⁵⁴Ate hua dín tihca, te a ndirun nan Ndudo yahn ye che a tihca va che conahn.

⁵⁵Chihno min ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn che din se preso ihyan:

—Ro ro quenún che chete yaco van nchuhn chicuáhn, ¿dehco che hua min din ne preso u? ¿Taca che muhn cochi ne, nda ne espada man, yahn man, din ne preso u, anduhneca ndete che sahn duco u? ⁵⁶Ate tihca va che cuahnó cava che conahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta.

Me ihyan apóstol chahn ne, chihcoman ye Dihvo vo, chihno chano ye.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁵⁷Sahn che din se preso Dihvo vo ne, quenda se ihyan nan Caifás, chidocuyan che tahque ndinan. Min nto dama intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁵⁸Pedro ne, quendi ye Dihvo vo diyahn diyahn nde nda ye chevah vaco chidocuyan che tahque ndinan, ne min chihnde ye dama nduco sahn policia chahn, te nahn cadino ye deh co nduco Dihvo vo.

⁵⁹Chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man ne, rinuhn ino se ama nunde che ndere cacueh dame se Dihvo vo cava che co cahno se ihyan. ⁶⁰Ate nde ama nunde hua chi chicueh dame se ihyan, andahre ama yahn se ndere chica nunde se yahn ye. Chihno min ne, nda te o se che ndere chica nunde se yahn ye, ⁶¹ne rahn se:

—Ihyan tih ne, rahn ye te co ndahtera ye vaco, ne chete che ino ro ne, nahno ye.

⁶²Tuhme necuan ndi chidocuyan che tahque ndinan me, ne rahn ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sahn sih che tihca rica nunde se yehn?

⁶³Ate Dihvo vo ne, nde ama hua rahn ye. Tuhme rahn chidocuyan ndinan me ri ye ihyan:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che va ye vahchetero ne, ricá di che cahma cuaque co nuhn ndete che di che Daya Dendiohs, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense.

⁶⁴Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—A u, nduhca che rahn ne. Namin cuedevano nchuhn che u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndihchero ne u che vá lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Namin ndihchero ne che chí van man.

⁶⁵Ndetahno chihngun chidocuyan ndinan me cahteca ye, te rahco ye che ducherino Dihvo vo Dendiohs che tihca ndahconan ye. Tuhme rahn ye:

—¿Dehca din vo testigo ne? ¡Ducherino se Dendiohs! A man nchuhn chihnevan ne nduhca che rahn se. ⁶⁶Man ne, ¿deh rahn nchuhn ne?

Ndahconan sahn intiyahn chahn, ne rahn se:

—Sahn tih ne, quendihco se nunde, ne quenán cuma che coh se.

⁶⁷Tuhme çahnun dan se vaçonān ye, ne chahn se ihyān.

Nahn se ne, chahn se vaçonān ye, ⁶⁸ne rahn se ri se ihyān:

—Di che rahn che Dendiohs dechuh ye di, ndedevehn ihyān iyeħnse, cahme duh chahn di.

Rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁶⁹Numanahn min ne, va Pedro cuahn chevah me. Chahn nda ama tahn deçahya yahn chidocuyan ndinān me nan ye, ne rahn te ri te ihyān:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn estađo yahn Galilea.

⁷⁰Ate rahn Pedro ri ye tahn nan nducoyaca ihyān:

—Nde hua devanó deh yahn che tihca rahn.

⁷¹Tah cuahn adive ne, cuahn ye cuahn nino chendevah.

Ndihchero tama te ihyān, ne rahn te ri te sahn che chenun se min:

—Namin sahn tih ne, chinduco se Jesús yahn yan Nazaret.

⁷²Ndahconan Pedro tama yune, ne rahn ye:

—Nde muhn nde nan Dendiohs, hua rendihché duh ihyān che rahn nchuhn.

⁷³Namenān me ne, chahn nda sahn che chenun se min nan ye, ne rahn se ri se ihyān:

—Cuaco niyon che chindoque ihyān çah, te a ndero ndi nde nan ndudo yehn.

⁷⁴Ndaconan ntihyon yan ye Dendiohs, nde rahva ye, ne rahn ye:

—Hua rendihché duh ihyān çah che rahn nchuhn.

A ura min no cah ama tuh. ⁷⁵Necaħco Pedro ndudo che rahn Dihvo vo ri ye ihyān tuhca: “Numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune che hua rendihche u.” Tuhme ndiquendaħ ye, ne ama chaco ye.

Necaħ se Dihvo vo Jesucristo taħ Pilato

27 ¹Chi dave tama ro me ne, nducoyaca chidocuyan ndinān chahn man, sahn intiyahn man ne, ntuhno se nduco vih çava che çahno se Dihvo vo. ²Dechiche se ihyān, ne quenda se ihyān, necaħ se ihyān taħ gobernador Pilato.

Nduhca che chih Judas

³Cuahn che checadino Judas che a va che çahno sahn chahn Dihvo vo ne, ndo yah se, ne chahn se necaħ se nduh che ndico

ndiche tume diyahngua me tah chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, ne rahn se ri se sahn:

⁴—U ne, quendihc6 nunde nan Dendiohs, te ndahc6 tah nchuhn ama ihyan che nde ama nunde hua quendihco ye cava che cahno ne ihyan.

Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se Judas:

—Tan condihche taqa din. Nuhn ne, hua cuande yahn nuhn chemin.

⁵Tuhme a min chete yaco ndunan Judas tume me sahn chahn, ne chahn se tihyon se ihyo dando se, chihno man se sahn.

⁶Nedin dama chidocuyan ndinan chahn tume me, ne rahn se nduco vih:

—Nduhca che rihquentiyon ley ne, hua co nedin damo vo tume cuh nduco tume vedino, te chu ne, tume yahn yun.

⁷Ndetahno nte cade se nduco vih, ne ca se ama ndi yahn nduco tume min cava che ndaca nan che cuehche ihyan naci6n chenhahn. Ro menan me ne, duche yahn min Yahn yahn Sahn che Redendah Chite Yahn, ⁸ate nde ro min ne, nuhnde duche Yahn yahn Yun. ⁹⁻¹⁰Tihca chinahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta Jeremias tuhca: “Nduhca che chihco cade Dihvo vo Dendiohs ne, ndico ndiche tume diyahngua chihco ihyan naci6n yahn Israel che rigonun chihve ihyan min. Toh ihyan chahn tume me, ca ye yahn che duche Yahn yahn Sahn che Redendah Chite Yahn.”

Chihnde cade yahn Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

¹¹Cuahn che a nti Dihvo vo nan gobernador ne, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan naci6n yahn Israel ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—U, a nduhca che rahn.

¹²Chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, canan ama rica nunde se yahn Dihvo vo, ate nde ama hua ndahconan ye. ¹³Tuhme rahn Pilato ri se ihyan:

—¿Dehco che hua rendahconan ne che rica nunde sahn sih yahn ne ne?

¹⁴A namin no tun nde ama ndudo hua ndahconan ye yahn se, ne ama chahn ino se.

Chihco dama ino Pilato che conan yah Dihvo vo Jesucristo

¹⁵Va ama costumbre che nduyo nduyo che renda vihco ro yudo ne, va che ntahte gobernador ama preso, adecocho sahn che caça ihyan yan. ¹⁶Tahn min ne, va ama sahn preso che ama duhtuno ihyan se, duche se Barrabás. ¹⁷⁻¹⁸Ura min ne, ama ndo dama ihyan yan, ne nducote tumacadino Pilato che redin ve chidocuyan ndinan chahn yahn Dihvo vo, rica nunde se yahn ye ne, chemin che tumerune se:

—¿Cha preso nahn nchuhn che ntahtë, a Jesús che rahn ne che Cristo ye o Barrabás ne?

¹⁹Numanahn min ne, dechuh ndahta yahn se ndudo, rahn te tuhca: “Thyan tih ne, nde ama nunde hua quendihco ye. Condi din tan nduco ye, te icuino ne, ama chihnga chihnó che va che conahn ama venecuino ndete che din tan nduco ye.”

²⁰Me chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, chicha yahn se chinun se ihyan yan che caça ye Pilato che ntahte se Barrabás man, che cahcantiyon se che coh Dihvo vo man. ²¹Ndaconan tumerune Pilato ihyan chahn, ne rahn se:

—Tuhme ne, ¿cha preso nahn nchuhn che ntahtë ne?

Ndahconan ihyan yan chahn, ne rahn ye:

—Cuentahte ne Barrabás.

²²Tuhme tumerune se ihyan chahn:

—Me Jesús che rahn nchuhn che Cristo ye, ¿deh din nduco ye ne?

Ndahconan nducoyaca ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuihqentiyon ne che conan yah ye.

²³Rahn Pilato ri se ihyan chahn:

—¿Taca che conan yah ye?, te hua quendihco ye nde ama nunde.

Ate nde tahque dito cah ihyan chahn:

—Cuihqentiyon ne che conan yah ye.

²⁴Ndihchero Pilato te hua rendo ndudo ihyan chahn. Tahque ndah nde tahque vari chende ca ye, ne tahve se che chehua nune. Nāno se tah se nan nducoyaca ye, cahco ro se che hua nahn cuehdame se nunde min, ne rahn se:

—Ihyan cuh ne, hua quendihco ye nde ama nunde. U ne, hua nahn che conan yah ye, ate co nduhca che nahn nchuhn.

²⁵Rahn nducoyaca ihyan chahn:

—Cuihqentiyaon ne che conan yah ye. Nuhn nduco daya nuhn cuehdame nuhn ihyan.

²⁶Tuhme ntahte Pilato Barrabás nduhca che nahn ihyan chahn, ne chihqentiyaon se sandado yahn se che chahn se Dihvo vo. Chihno min ne, tahve se sahn che quenda se ihyan, cuaconahn yah se ihyan.

²⁷Quenda sandado chahn Dihvo vo chete palacio, ne nedin dama se nducoyaca combiero yahn se nan ye. ²⁸Chehnevi se tino menan yahn ye, ne tihyaon se ama tino cuah ihyan.

²⁹Denda se ama corona yan, tihyaon se tin ye, ne cah se ama nducodi quetuhma ye tah cuaco ye. Chihno min ne, chehntihsa se nan ye redin duche yahn se ihyan, ne rahn se ri se ihyan:

—Rendeva nuhn yavenan ne, Rey yahn ihyan naci3n yahn Israel.

³⁰Recahnan dan se ihyan man, retah se nduco me rahn se tin ye man. ³¹Chihno che din duche yahn se ihyan tihsa ne, chehnevi se tino cuah me, ndaconuhn se tino yahn man ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nan che nahn yah se ihyan.

Chaconahn yah se Dihvo vo Jesucristo

³²Cuahn che a chenun yune se ne, tahn nun se ama ihyan yan Cirene che duche ye Sim3n, ne chihqentiyaon se ihyan che quenda ye cruz nan che conan yah Dihvo vo.

³³Nda se ama cuete che duche G3lgota, che conahn Cuete Ine Tin Tenahn. ³⁴Min cah se vino che ndihchetahn nduco dah ite, cuh Dihvo vo, ate dechihn ye, ne hua chih ye.

³⁵Cuahn che a chihno nahn yah sandado chahn Dihvo vo ne, tendah se suerte yahn se cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino yahn ye. Tihca chinahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta tuhca: “Tendah se suerte yahn se cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino yahn.” ³⁶Chihno min ne, chahtenan se cudado ihyan. ³⁷Tin cruz ne, chaconahn letra nan che ndirun nunde yahn ye tuhca: “Ihyan cuh che Jes3s, Rey yahn ihyan naci3n yahn Israel.”

³⁸Namin chenah yah o sahn duco chihto nan ye, ama se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh ye. ³⁹Ihyan che rechuh ye min ne, redin duche yahn ye ihyan, rahco tin ye, ne rahn ye:

⁴⁰—Di che rahn che ndahtere yaço, ne nahne chete ino ro, cuendedevahn man di. Ndete che Daya Dendiohs di ne, cuenchehn nan cruz tih.

⁴¹Chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man, sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, namin ndahchenan se Dihvo vo, ne rahn se van man se nduco vih:

⁴²—Ndedevahn se tama ca ihyan, ate man se ne, hua ri rendedevahn se sahn. Ndete che cuaco che Rey yahn ihyan naciön yahn Israel sahn ne, nchahn se nan cruz cava che cotahno vo sahn. ⁴³Rahn se te ndichahtino se Dendiohs man, che Daya ye sahn man. Man ne, ndihchero vo ndete che cuaco che yahino ye sahn, ndedevahn ye sahn.

⁴⁴Nde sahn duco che chenah yah se dama nduco ye ne, ndahchenan se ihyan.

Chih Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵Ro min ne, chi man numachahte iyehense, canan nde inguiyahn, ne quendi nde nan rahco ino a chino. ⁴⁶Ura min ama dito cah Dihvo vo, ne rahn ye:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —che conahn tuhca: Dendiohs yahn, Dendiohs yahn, ¿dehco che chihcoman ne u ne?

⁴⁷Nahn sahn che chenun se min ne, chihnevan se che tihca rahn ye, ne rahn se:

—Rah se ihyan profeta Elías.

⁴⁸Ndetahno chahn ama se, rano se, chehua se ama nan che deca cuche deca, ne decahnda se nduco vino che a nchuhnan yahn. Dechiche se tin ama nduco, cah se che tihve Dihvo vo.

⁴⁹Ate sahn chenahn chahn ne, rahn se:

—Cuihcoman sahn. Ndi chero vo ndete che chi Elías ndedevahn ye sahn.

⁵⁰Ura min ne, ama dito cah Dihvo vo tama yune, ne chih ye. ⁵¹Ndetahno chendan tino che quendihco chete yaço. Chica nde yaço, chiya nde ndiyahn, ndo o ndi. Namin ama nuhn yahn man, ndah yava man, ⁵²nane yayan man, ne ntuche ama yahn tenahn che chitahno ye Dendiohs cuahn che chahtenan ye iyehense. ⁵³Ihyan chahn ne, nde ro che ntuche Dihvo vo, chihnde ro ye yan Jerusalén, yan yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan ndihchero ye ihyan.

⁵⁴Me sahn capitán nduco sandado yahn se che chenan se cudado Dihvo vo ne, ama dihya se chi che nuhn yahn man, che chinahn vederihno chenhahn man, ne rahn se:

—Cuaco niyon te a ihyan cuh che Daya Dendiohs.

⁵⁵Ama yahn ihyan ndahta vatendi ye ama lado rendihche ye Dihvo vo. Ihyan chahn che chinan ye ihyan nan ntiyon yahn ye, ne chinduco ye ihyan cuahn che chica ye estado yahn Galilea. ⁵⁶Van ihyan chahn ne, nduco María yahn yan Magdala man, María, ihyan ndahta yahn Zebedeo, ihyan min che chaco Jacobo nduco José man.

Chehche Dihvo vo Jesucristo

⁵⁷Cuahn che a chi chino ne, nda ama ihyan cuihca yahn yan Arimatea, che duche ye José. Ihyan min ne, namin ritahno Dihvo vo. ⁵⁸Chahn ye nan Pilato, chica ye permiso cava che cuhche ye Dihvo vo. Tuhme chihquentiyon Pilato sandado yahn se che necah se Dihvo vo ihyan. ⁵⁹Chahn ye, ndedevah ye Dihvo vo, chacotuhma ye ihyan nduco ama tino cua, ⁶⁰ne chacondihte ye ihyan chete ama yayan ra che ndihquentiyon ye che ndindah nan yava cava man ye. Chihno min ne, necahde ye chende yayan me nduco ama tu chahno, ne conahn ye. ⁶¹Min chihto yayan me, va María yahn yan Magdala nduco María che tama me.

Chahtenan sandado cudado nan yayan yahn Dihvo vo Jesucristo

⁶²Tama ro me, a ro che rahtetuhno ihyan ne, chahn chidocuyan ndinan nduco sahn fariseo nan Pilato, ⁶³ne rahn se ri se sahn:

—Ihyan ndinan yahn nuhn, necahco nuhn nduhca che rahn sahn rihncheh min te cuino ino ro che coh se ne, ntuche se van tenahn. ⁶⁴Chemin che cochi nuhn ndihchero nuhn ndih che co cudado yayan yahn se nde cuihno ino ro. Ndete che hua ne, denan cahh sahn apóstol yahn se, ndetendah se sahn chete rahn quenda se sahn, ne cahma se che ntuche se van tenahn, nde tahque cahhcheh se ihyan che co ro menan.

⁶⁵Rahn Pilato ri se sahn:

—Nga sandado chenun se min. Cuiquenda nchuhn sahn, cuahtenan se cudado yayan me nduhca che nahn ne.

⁶⁶Tuhme chahn sahn chahn, chaconahn se sello chende yayan me, ne chaconahn se sandado chahn, din se cudado.

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

28 ¹Tama ro me, ro che ndeva ndate ne, cuahn María yahn van Magdala nduco María che tama me vatiyan dahca nan yayan me. ²Adenan chiya ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, chehnevi ye tu che ndi chendevah yahn yayan me, ne chihnde ye menan. Numanahn min ne, ama dito nuhn yahn. ³Angel me ne, ama diyahn ro ye, ne tino yahn ye ne, ama cua nduhca che ro ihve. ⁴Ndihchero sandado chahn ángel me, ne ama dihya se chi, nde tuno ndoh se che vah se. Van canedihya min ne, nde chih yute se man, nde chi i se man. ⁵Rahn ángel me ri ye ihyan ndahta chahn:

—Hua dihya nchuhn co. A devano che nda ne ndihchero ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenah yah ye. ⁶Metah ye muhn, te a ntuche ye van tenahn nduhca che a rahn ye ro menan. Cochi ne ndihchero ne chete yayan nan che quendite ye. Metah ye min. ⁷Tuhme cuahn ne tenun tenun no cahma ne co ne ihyan apóstol yahn ye che a ntuche ye van tenahn, ne cahñ ye estado yahn Galilea tahque menan ca che co nchuhn. Min ndihchero ne ihyan. A chemin no che va che có nchuhn.

⁸Ihyan ndahta chahn ne, quenun ca canedihya ihyan, te ama dihya ye chi. Tuhme conahn ye rano ye, ama yeno ye, quengo ye ndudo yahn ihyan apóstol. ⁹Ura min chihnde ro Dihvo vo nan ihyan chahn, ne necah ye Dendiohs ihyan. Tuhme chahn nda ihyan chahn nan ye, ne chehntihya ye chahtemahn ye cahñ ye, ndeva ye yavenan ye. ¹⁰Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua dehve rahco nchuhn. Cuahn ne co ne ihyan apóstol yahn che cahñ estado yahn Galilea, ne min ndihchero ye u.

Chinun chidocuyan ndinan sandado

¹¹Numanahn che cuahn ihyan ndahta chahn ne, chenahn ama o sandado che chenan se cudado yayan me, chengo se chidocuyan ndinan chahn nducuahn che chi. ¹²Chidocuyan ndinan chahn ne, ntuhno se nduco sahn intiyahn, ne ama ndeh tume cahñ se sandado chahn, ne rahn se ri se sahn:

¹³—Nchuhn ne, cahma ne te chete rahn numanahn che vateyado ne ne, nda apóstol yahn sahn min, ndetendah se

sahn, quenda se sahn. ¹⁴Me ndete che cadino gobernador ne, cahmanan nuhn nchuhn, ne hua dehva co yahn ne.

¹⁵Chetah sandado chahn tume me, ne chacotuhn se ndudo nduhca che cah cuande chidocuyan chahn sahn, ne chihnde ndudo me van ihyan naci3n yahn Israel nde man ro kuh.

Cah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ihyan ap3stol yahn ye

¹⁶Me ihyan ap3stol chahn ne, cuahn ye estado yahn Galilea, tingüete nan che a rahn Dihvo vo nduco ye ro menan me.

¹⁷Min ndihchero ye Dihvo vo, ne ndeva ye yavenan ye. Ate ama o ye ne, rahco ye te ndiyu ihyan min. ¹⁸Tuhme chahn nda Dihvo vo nan ihyan chahn, ne rahn ri ye ihyan:

—U ne, nducote ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero man, iyehnse man, tah ne, ¹⁹chemin che rihquentiy3n nchuhn che cah ne nducuahn naci3n, cacuahn ne ihyan cava che cotahno ye u. Cuedenune ne ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs Chida man, Dendiohs Daya man, Vaco ndah yahn Dendiohs man. ²⁰Namin cuicuahn ne ihyan che dinahn ye nducuahn che a chihquentiy3n nchuhn. Cuedevano ne te hua cahcoman nchuhn, te conduc3 nchuhn ro ro, nde ro che nto iyehnse. Tihca co.